

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky
Mediální studia

Kateřina Křenová

Novinářská osobnost Františka Gela

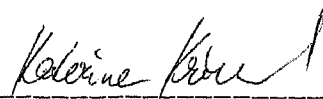
Rigorózní práce

Praha 2010

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci vypracovala samostatně a vyznačila jsem v ní veškeré použité prameny a literaturu. Tato práce obsahuje 131 149 znaků, vyjma příloh.

V Praze

Kateřina Křenová

Obsah

Úvod	6
1. Dětství a mládí.....	8
2. Tištěná média, v nichž Gel působil	10
2.1 Soudní síň	10
2.2 Lidové noviny.....	13
2.3 Melantrich.....	20
3. V západní armádě	23
4. Československý rozhlas.....	37
4.1 Norimberské procesy.....	39
4.2 Bílá kronika	51
5. Diplomatická služba	53
6. (Ne)pronásledování v 50. letech	57
7. Zpět v rozhlase	59
7.1 Pásma.....	61
8. Gel spisovatel	63
9. Překlady	65
10. Univerzita Karlova	67
11. Názory Františka Gela nejen na novinářskou práci.....	73
12. Závěr.....	75
13. Resume (In English).....	78
14. Seznam pramenů a literatury	79
Přílohy	81
Příloha 1 – Seznam rozhlasových pásem Františka Gela	81
Příloha 2 – Knihy Františka Gela	85
Příloha 3 – Seznam překladů Františka Gela	86
Příloha 4 - soupis pozůstalosti Františka Gela (PNP).....	89

Úvod

František Gel se stal z nadšence novinářem, v předválečné době dokonce jedním z kmenových a hvězdných redaktorů Lidových novin – pravda, ne tak hvězdným jako bratři Čapkové či Eduard Bass. Za války působil tak trochu mimo obor v londýnském exilu. Po roce 1945 vystřelila jeho hvězda prostřednictvím rozhlasových vln na vrchol, o němž se dodnes učí v prvních ročnících žurnalistiky. Stal se reportérem z Norimberských procesů, dennodenně referoval o soudech s válečnými zločinci. Úspěch zaznamenal také jeho další počín – Bílá kronika, soubor „dobrých“ zpráv. Novinářskou kariéru opustil, dal se na dráhu diplomata. Ale vzápětí se vrací k novinářské, přesněji řečeno rozhlasové práci. Na sklonku života se stává učitelem budoucích novinářů. Tak by se ve zkratce dal shrnout život jednoho z mnoha.

Na profesním životě Františka Gela je možné sledovat pracovní osudy novináře v průběhu dějinných zvratů 20. století. Tato práce si nečiní ambice stát se komplexním historickým opusem. Nechce opakovat obecně známá historická fakta, která jsou zpracována jinými. Nechce být učebnicí (novinářské) historie. Chce „jen“ ukázat jeden konkrétní osud, jehož přiblížením velká historie dostává reálné obrysy.

Tato práce vznikla na základě mé diplomové práce, věnované novinářské osobnosti Františka Gela. Oproti ní se rozšířilo pátrání po relevantních zdrojích informací o Gelově práci i životě v dalších českých i světových archivech. Jedním z významných obohacení je kompletní soupis pozůstalosti Františka Gela z fondů Památníků národního písemnictví (PNP). Tato pozůstalost je zcela nepřístupná, neprošla totiž dosud ani základním stupněm zpracování. Podařilo se mi od PNP získat povolení ke studiu v nezpracovaných materiálech už pro potřeby práce diplomní. Posléze jsem pořídila i kompletní soupis pozůstalosti.

Informace v této práci vycházejí z materiálů z fondů Národního archivu České republiky, archivu Ministerstva zahraničních věcí České republiky, archivu Ministerstva vnitra České republiky, Vojenského historického ústavu, Moravského zemského archivu, archivu Univerzity Karlovy v Praze, archivu Masarykovy univerzity v Brně, archivu Českého rozhlasu, Židovské obce na Prostějovsku a již zmiňovaného Památníku národního písemnictví. Pátrání se rozšířilo i o archiv Kanceláře prezidenta republiky. O konzultaci

jsem žádala taktéž v Ústavu pro studium totalitních režimů. Odkázána jsem nicméně byla na archivy, které jsem už prošla dříve.

Ze zahraničních institucí jsem se obrátila na archivy Norimberských procesů v Norimberku. Ty ale mají jen materiály k průběhu soudních řízení, nikoli k agendě kolem. S obdobným výsledkem dopadlo též pátrání v National Archives v USA.

Jako jakékoli historické pátrání, zejména o dění v první polovině 20. století, v neklidných letech 2. světové války či kolem roku 1948 nebo v 50. letech má jistě svá bílá místa. Archivní materiály se ztratily, pamětníci již nežijí. Fondy některých archivů poškodily i povodně z roku 2002.

Dalším z pramenů práce byla i díla o Františkovi Gelovi z minulosti. Oproti nim (diplomová práce Jany Kalíšové z roku 1965, rigorózní práce Otakara Štajfa z roku 1973 a diplomová práce Milušky Jelínkové z roku 1978), není cílem této diplomové práce analýza děl Františka Gela (Štajf rozebíral zejména tvorbu pro tištěná média ve 20. a 30. letech 20. století a reportáže z Norimberských procesů v letech 1945 až 1946; Kalíšová se zaměřila na Gelova rozhlasová pásma; Jelínková srovnávala Gelův a Mathesiův překlad Remarquova románu „Im Westen nichts Neues“). Hlavním úkolem této práce je na základě archivních materiálů zmapovat životní a profesní dráhu novináře Františka Gela.

Doplňkovým zdrojem této práce byla sekundární literatura, dále pak rozhovory s Františkem Gelem z dobového tisku či vzpomínky pamětníků (zejména vdovy po Františku Gelovi Jiřiny Střemchové). Takovéto zdroje je však nutno brát s rezervou, protože výpovědi jednotlivých lidí podléhají jejich autocenzuře a paměťovým možnostem. Jsou tak velmi subjektivní a leckdy mohou být i zavádějící.

1. Dětství a mládí

František Gel (vl. jménem František Lucián Feigel¹) se narodil 18. září 1901 v Albrechticích u Krnova v okrese Bruntál. Jeho otec Bertold Feigel byl soudce, matka Pavla Marie, rozená Bobková, pocházela z rodiny lékaře, byla ženou v domácnosti. V roce 1911 začal studovat střední školu. V roce 1916 se Feigelovi rodiče rozvedli. Zřejmě to bylo důvodem, proč od mládí žil u svého dědečka MUDr. M. L. Bobka v Prostějově.

Gel pocházel z židovské rodiny. Oba jeho rodiče zahynuli během 2. světové války v koncentračních táborech.

Na obecné škole i na gymnáziu vždy prospíval s vyznamenáním. Roku 1917 přežil jako jeden z mála onemocnění španělskou chřipkou, která tehdy tragicky postihla celou Evropu. Následky tohoto onemocnění se v Gelově životě projeví i v pozdějších letech.

---

¹ Příjmení Feigel bylo po celý Gelův život – minimálně do jeho oficiálního přejmenování v roce 1960, komoleno, jak je patrné z prepisů různých dokumentů citovaných v této práci. Nejčastěji se objevují se varianty Feigl, Faigl a Fajgl. Je třeba uvést i argument vyplývající z dokumentů z archivu Československého rozhlasu a z Gelovy pozůstalosti v PNP. Za Gela se vydával jiný zaměstnanec Československého rozhlasu Otokar Fajgl, který se lidem představoval, jako redaktor Gel, který reportoval z Norimberských procesů.

Sám Gel v žádosti adresované Obvodnímu národnímu výboru v Praze 2 ze dne 2. listopadu 1960 uvádí:

Dovoluji si tímto požádat, aby mi byla povolena změna příjmení – lépe řečeno: aby mi bylo povoleno užívat nadále i v úředním styku jako skutečného svého občanského příjmení dosavadního pseudonymu, pod nímž jsem znám posluchačům Čs. rozhlasu a čtenářům svých knih a překladů.

Prosim, abych se nadále mohl místo: František Feigel jmenovat: František Gel.

Důvody mé žádosti (i doby jejího podání) jsou tyto:

Když jsem -- před 36 lety -- začal psát do novin a překládat beletrii do češtiny, zvolil jsem si po tehdejším zvyku pseudonym a podepisoval jsem své reportáže a překlady druhou slabikou svého příjmení: místo Feigel jen Gel.

Po roce 1945 a zejména po roku 1948 jsem si arci uvědomil, že pseudonym je přežitek z dob, kdy pokrokově píšící lidé potřebovali ochranu před útlakem. Nikdo mne v lidově demokratickém ČSR ovšem neutiskoval, ale jméno Gel nabylo u posluchačů Čs. rozhlasu i mezi druhy v povolání určitého morálního úvěru, jehož si pro dobro věci i osobně nadmíru vážím. Psal jsem tedy pod značkou Gel i dále a jistě se mezi těmi, kdo budou o této mé žádosti rozhodovat, najdou „pamětníci“ rozhlasových relací, jež po 11 měsících začínaly: Redaktor Gel hlásí z Norimberku... (přelíčení s hlavními válečnými zločinci) nebo relací, které posluchači pojmenovali Gelova Bílá kronika.

Značka Gel se vžila jako moje skutečné příjmení tak, že z tisíce lidí jich snad sotva pět ví, že se úředně a občansky jmenuji jinak, totiž Feigel.

Z této skutečnosti vycházeli i nejvyšší činitelé strany a vlády, když mi roku 1958 bylo uděleno vysoké státní vyznamenání, totiž Řád práce. Jak vidno z příložených, úředně ověřených fotokopie dekretu prezidenta republiky, zní listina na jméno František Gel – načež teprve na druhém místě v závorce je uvedeno jméno František Feigel.

Tenkrát, v září 1958, jsem si pevně předsevzal podat žádost o změnu příjmení, abych novinářské a spisovatelské příjmení uvedl v soulad s občanským průkazem a zejména s dobou, jež nepotřebuje pseudonymů, ale naopak: otevřenou a jasnou spojitost pisatele s tím, co napíše. Tak jsem si umínil na sklonku roku 1958...

Před pěti dny jsem se vrátil z Chirurgické kliniky v Krči. Za šesti bezmála měsíců, jež jsem strávil na chirurgiích; za dní a nocí před operacemi a po operacích jsem měl pokdy přemýšlet o tom, co jsem měl udělat a neudělat a snad – když se některá operace nepodaří – už nebudu moci udělat. Operace se zdařily a důsledek toho je, že první dopis, který po návratu domů zase píšu, je tato žádost.“

Národní archiv, fond Syndikátu novinářů, složka František Gel

V době svého mládí byl prý „zavalitě střední postavy, velmi výrazné a krásné“.² Na prostějovském gymnáziu chodil do třídy s Jiřím Wolkerem či Ivanem Sekaninou. 16. června 1919 s vyznamenáním složil maturitu. Následující školní rok strávil v abiturientském kurzu na Obchodní akademii. Šel tam údajně pouze na naléhání otce. Přestože kurz absolvoval s nechutí, i zde dosahoval výborných výsledků – jak můžeme usuzovat z vysvědčení, které se zachovalo v pozůstalosti Františka Gela v Památníku národního písemnictví.³

Od počátku zimního semestru 1921/22 do konce letního semestru 1922/23 se účastnil přednášek, s přerušením letního běhu 1922, na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Absolvoval tři semestry. V době studií si, jak sám uvádí v mnohých životopisech, přivydělával spoluprací s různými redakcemi. Bohužel se nepodařilo vypátrat, do jakých periodik přispíval.

Krátkou dobu pracoval také jako úředník ve Všeobecné bankovní jednotě v Brně. Místo získal díky příbuzenskému vztahu své matky s manželkou tehdejšího ředitele.⁴

V roce 1921 se František Gel dobrovolně přihlásil k vojenské službě. Narukoval v říjnu roku 1922 v Opavě, po měsíci byl přeložen do Brna, kde byl „vtělen k technické eskadroně“.⁵ V září 1923 byl přeložen do zálohy. V roce 1926 byl Gel povolán k měsíčnímu cvičení, ale kvůli zranění, které si nezpůsobil na vojně byl superarbitrován.⁶

---

² Kraus, Bohuslav: *Z mládí Františka Gela*. Novinář 5/1978, s. 12

³ František Feigel chodil ve školním roce 1919/20 do ABITURIENTSKÉHO KURSU (jednorozčího odborného kursu pro absolventy škol středních) při OBCHODNÍ AKADEMII a vykonal předepsané zkoušky s tímto prospěchem:

- v kupeckých počtech	chvalitebný
- v nauce obchodní a směnečné	výborný
- v korespondenci a pracích kontorních	výborný
- v účetnictví a cvičném kontoru	výborný
- v obchodním a živnostenském právu	výborný
- v národním hospodářství	výborný
- v obchodním zeměpise a statistice	výborný
- v těsnopise českém	výborný
- v krasopise	chvalitebný
- v psaní strojem	výborný
- v německé korespondenci	výborný
- ve francouzské korespondenci	výborný
- v jazyce anglickém	výborný
- v těsnopise německém	výborný

27. 6. 1920

⁴ Ravik, Slavomír: *Zapomenuté osudy*. publ. 31.12.2009 <http://www.tretivek.cz/200912/zapomenute-osudy-33>

⁵ Vojenský historický archiv. Osobní složka Františka Feigela.

⁶ tamtéž

2. Tištěná média, v nichž Gel působil

2.1 Soudní síň

Prokazatelně první novinářské zkušenosti František Gel získal jako brněnský dopisovatel pražského čtrnáctideníku Soudní síň. Reportérem časopisu se stal náhodou. V roce 1924 se v Brně konal soud s Hildou Hanikovou.⁷ Ke vstupu na veřejnému přelíčení bylo podle tehdejších zvyklostí nutné zakoupit vstupenku. V Lidových novinách vyšla noticka Rudolfa Těsnohlídka, oznamující, že vstupenky jsou rozebrány, ačkoli zatím nebylo známo datum přelíčení.

„Popadla mě tehdy zvědavost a šel jsem požádat o vstupenku – ale byly opravdu rozebrány. A tu se ve mně poprvé probudil reportér. Zeptal jsem se, kde tedy lze vstupenku získat, a bylo mi řečeno, že u pana prezidenta Zemského soudu. A já na to tvrdošíjně – kde má kancelář? Řekli mi soucitným hlasem číslo dveří a za chvíli jsem stál v kanceláři typicky starorakouského elegantního byrokrata. Naše rozmluva zněla asi takto:

ON: Co si přejete?

JÁ: Vstupenku na přelíčení s Hildou Hanikovou.

ON: A proč vás to zajímá, mladý muži?

JÁ: Jsem studující práv!

ON: V kterém jste semestru, pane kolego?

JÁ: V druhém, pane prezidente.

ON: (uzavíraje dialog) V tom případě, pane kolego, vřele doporučuji římské právo. Poroučím se!“

Takto zaznamenal vzpomínky Františka Gela Otakar Štajf.⁸ Gel tehdy podle vyprávění chodil městem, až za výlohou knihkupectví uviděl začínající časopis Soudní síň.

---

⁷ Jednalo se o případ vraždy Karla Hanika, vojáka z povolání, legionáře. Z činu byla obžalována jeho manželka Hilda, její matka Františka Charvátová a synovec sedmnáctiletý Charvátové – Jan Veselý. Případ vyvolával velké emoce, bylo zde mnoho podivných otazníků. Krátce před smrtí například Hanik uzavřel životní pojistku, spekulovalo se o milostném poměru mezi Hanikovou a jejím bratrancem Veselým. Veselý považoval Hanikovou za svěťici. Do všeho se zjistilo, že manžel matky Františky Charvátové zemřel o 13 let dříve za podivných okolností. Vinu sváděl jeden obžalovaný na druhého. Noviny tehdy polemizovali i o vedení procesu, zejména o předpojatosti poroty a soudního dvora. (srov. např. Kodíček, Jan: K brněnskému procesu, Přítomnost 13. 3. 1924, s. 132 – 133)

⁸ Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 11

Titul měl na obálce upozornění, že „s povděkem přijme upozornění na zajímavá přelíčení“. František Gel tedy napsal.⁹

„Ctěná redakce!

Myslím, že nejsem jediný, kdo se sympatií uvítal nezbytný doplněk naší žurnalistiky: Vaši „Soudní síň“.

Zvláště dnes, kdy poroty (resp. jejich verdikty) přímo volají po fóru a diskusi, skýtá se neohroženému časopisu pole ku blahodárné činnosti.

Rád bych se účastnil Vaší práce a prosím proto, aby mi byl svěřen (na zkoušku) referát o procesu, který bude projednáván 26. a 27. tohoto měsíce před brněnskou porotou.

Předmětem tohoto senzačního procesu jest sjednaná vražda, které padl za oběť kapitán (čs. pěšího pl. č. 43) Hanika.

Jaký zájem se o tento proces jeví, jest patrné z těchto číslic:

O vstupenky žádalo: Zemské voj. vel.	150
Velit. p. pl. č. 43	50
Publikum	600

Kapitán Hanika, známý sportovec, byl zavražděn milencem své ženy. Pachatel prchl a po romantických intermezzech (byl zatčen např. na dvou různých místech najednou!) byl zatčen a téměř usvědčen.

Při této příležitosti vyšlo na jevo, že tchýně kap. Haniky otráвила před léty svého muže!

Prosím by mi bylo lask. zasláno ověření co zpravodaj, byl bych k líčení připuštěn a prosím, by sl. redakce vzala na vědomí, že za referáty nežádám ani žádati nehodlám.

Prosím o lask. odpověď i v případě event. záporného vyřízení a podepisuji se

S úctou veškerou

22. II. 1924

František Feigel, právník

Král. Pole u Brna, Dobrovského 60

Časopis Soudní síň začal vycházet 15. února 1924. Deklaroval se jako čtrnáctidenní zpravodaj vážných i veselých soudních případů. První Gelův příspěvek – rozbor případu

---

⁹ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela, fotokopie dopisu

s názvem Hildegarda Cecilie Haniková – Soudní síň otiskla 14. března 1924. Poprvé se tak v českém tisku objevila značka „gel“, která je odvozena od příjmení Františka Feigela.

Kromě faktických informací o procesu Gel popsal také neobjektivní atmosféru přelíčení. Na dvou místech do textu zasáhla cenzura. Tento fakt hned v následujícím čísle v redakčním komentáři hodnotil odpovědný redaktor František Flanderka. Zásahů cenzury se však Gelovy texty o případu Haniková nevyhnuly ani v dalších číslech Soudní síně.¹⁰

Nedbalost a tendenční vedení procesů kritizoval Gel i u dalších případů, které pro Soudní síň připravoval. Neobával se pustit do polemiky s dosavadní soudní a právní praxí. Volal po objektivním vedení procesů, které by zabránilo mnoha justičním křivdám. Za současným neuspokojivým stavem československé justice Gel viděl přetěžování soudců.

Redaktorem Soudní síně byl František Gel až do konce roku 1927. Jak vyplývá z potvrzení o zaměstnání, zachovaném v Gelově pozůstalosti v PNP, působil nejprve jako brněnský redaktor časopisu, po svém nástupu do Lidových novin, tedy od července 1924 jako externista.

---

¹⁰ Podrobněji viz Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 12 - 15

2.2 Lidové noviny

Způsob vedení procesu proti Hildegardě Hanikové nekritizoval v tehdejším tisku jen začínající novinář František Gel, ale například i redaktor Lidových novin, spisovatel Rudolf Těsnohlídek, který v té době patřil k pilířům brněnské redakce periodika. Možná podobný pohled na případ Hanikové způsobil, že Těsnohlídek, který nevyhledával nové kontakty a byl osobou spíše uzavřenou, oslovil 1. června roku 1924 mladého Gela, jehož často potkával v soudních síních, s nabídkou, zda by ho během dovolené nechtěl v redakci zastupovat. „Chtěl jsem sice příští týden jet do Cizinecké legie,“ vzpomínal později v rozhlasovém rozhovoru s Josefem Branžovským František Gel, „bylo mi 22 let, čímž se omlouvám. Ale nabídla byla příliš oslnivá. Řekl jsem si, že Légion se snad ještě šest neděl beze mě obejde a vypravil jsem ze sebe: „Ano, prosím.““¹¹

„Osmdesát haléřů za řádek, mladíku, nic víc, nic máň,“¹² uvedl podle Gelova vyprávění Těsnohlídek tenkrát. Přidal ještě krátkou instruktáž: „Násilná smilstva a potraty v Lidovkách nepíšeme, advokátům nevěřte a každý pátek si chodte k paní Králové pro honorář.“¹³ O dva dny později, tedy 3. června 1924 si mohli čtenáři Lidových novin přečíst soudní referát podepsaný šifrou –gel. Ještě během léta se František Gel z externího zpravodaje stal redaktorem Lidových novin. Tuto skutečnost on sám zaznamenal až ve chvíli, kdy si jako každý pátek šel pro honorář – dostal ale paušál; podstatně nižší než činila odměna, kterou dosud dostával za odvedené materiály. Zaměstnancem Lidových novin se stal údajně na popud bratří Čapků, kteří si jej přijeli do Brna prohlédnout.

Otakar Štajf si ve své rigorózní práci o Františku Gelovi všímá zajímavého momentu. Rubrice Soudní síň byla v Lidových novinách věnována strana 3. První článek rubriky tradičně patřil Rudolfu Těsnohlídkovi, tedy značce –rt. Po dobu Těsnohlídkovy dovolené, kdy jej v listu zastupoval František Gel, patřilo první místo právě jemu, nikoli žádnému z dalších tehdejších přispívatelů do soudní rubriky, tedy Edvardu Valentovi ani Bedřichu Golombkovi. Po Těsnohlídkově návratu se značka –rt vrátila na první místo. Značka –gel se poté jen posunula na pozici druhou.¹⁴

¹¹ Branžovský, J. – rozhovor s Fr. Gelem, Československý rozhlas, 1. 1. 1964, čís AF AF07291/1

¹² Rieger, Boris: *Gel*. Čtenář 5/1967, s. 145

¹³ Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 20

¹⁴ Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 22

V brněnské redakci Lidových novin František Gel působil do 31. ledna 1925. Vedle soudního zpravodajství se jeho zkratka objevovala i pod několika entrefiletu. S jedním z nich, s textem ze 13. ledna 1925 *Běda nám*,¹⁵ který pojednával o smrti hladem jednoho cestáře ze Šumperka, polemizoval na stránkách Lidových novin 20. ledna 1925 Josef Čapek.¹⁶ Tato polemika¹⁷ byla pro mladého novináře Františka Gela velkou poctou a zřejmě jedním z důvodů, proč brněnskou redakci Lidových novin opustil. Tím, že se s mladým Feigelem pustil do polemiky sám Josef Čapek, zvýšil prestiž talentovaného novináře. Jak už bylo řečeno výše, bratři Čapkové měli velký vliv na tom, že byl Gel Lidovými novinami vůbec zaměstnán. Do pražské redakce však Feigel nepřešel hned.

Po odchodu z Brna se stal reportérem z Liberecka. Z jakého důvodu se tak stalo, se autorce této práce nepodařilo zjistit. V této pozici se Gel už nespécializuje pouze na soudní zpravodajství – post „krajánka“ takové úzké zaměření ani nedovoluje. Měl za úkol informovat o dění v celých severních a severozápadních Čechách. Jako liberecký zpravodaj Gel působil do začátku roku 1926. Tou dobou byl přeřazen na další post krajského zpravodaje, tentokrát měl na starost oblast mezi Olomoucí a Opavou. Kromě běžného zpravodajství se stále častěji objevovaly také jeho publicistické texty, nejčastěji sloupky. 1. 10. 1926 byl František Gel definitivně přidělen do pražské redakce Lidových novin s platem 2200 korun měsíčně.

V Praze se věnoval spíše reportážím a aktuálnímu zpravodajství o kriminálních případech než soudnímu zpravodajství. V prvním roce svého pražského působení se ale musel věnovat různorodějším tématům než pouze kriminalistice. Ta však byla v převaze. V redakci Lidových novin se dokonce ujalo heslo: „Strhne-li se někde brajgl, redakčně tam běží Feigel.“¹⁸

František Gel měl velmi dobré vztahy s policisty a vyšetřovateli. Do značné míry to bylo jeho povinností, protože na ochotě policistů a vyšetřovatelů byla závislá kvalita i kvantita jeho informací. „Vřelý vztah Františka Gela k policii však (...) plynul také

¹⁵ Lidové noviny, 13. 1. 1925, s. 1, PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela, strojepisný opis

¹⁶ Lidové noviny, 20. 1. 1925, s. 1

¹⁷ Gel ve svém mladickém nadšení spílal nad smrtí hladovějícího dělníka, vinil z ní nevěšmavost a neochotu ostatních. Vyčítal sám sobě – nevědomému vražedníkovi, že jen z rozmarzu snědl dvě koblihy, zatímco jinde hlady umíral člověk. Čapek ve své reakci dodává celému případu jiný rozměr. Upozorňuje na fakt, že zemřelý muž měl možnost domáhat se svých práv, ale neučinil tak. „Nejeden obžalovaný nevědomý vražedník, jenž o hynoucím nevěděl, nýbrž i ten hynoucí sám nějak je vinen. Vinen nedůvěrou k lidem a nehodnou slabostí, neboť nevážil si dosti své lidské hodnoty, která ho plně opravňovala volat po pomoci a žádat ji.“

¹⁸ Srov. Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel.* Praha: Osmium, s. 31 a dále

z vědomí, že boj policie s kriminalitou není snadný a potřebuje podporu veřejnosti. Gel měl mnohokrát možnost přesvědčit se o vyčerpávající náročnosti četnické a policejní služby, a proto pro ni získával sympatie veřejného mínění.¹⁹ Jeho prostředkem byly zejména publicistické útvary, které pojednávaly o náročnosti policejní služby. Jak autorce této práce sdělila Gelova manželka Jiřina Střemchová, pražští policisté „Gela milovali“. Jako důkaz předložila z novin vystřiženou fotografii z Gelovy první svatby. Špalír před Staroměstskou radnicí v Praze tvořili v zásadě pouze policisté a strážníci v uniformách.²⁰

„Kriminální reportér pochoduje po velice tenounkém laně. Stejně jako bakteriolog musí dbát, aby svými pokusy, pro které žije, nezamořil okolí, musí i kriminálreportér dávat pozor, aby během vyšetřování nezmařil těžkou a vyčerpávající práci kriminalistů. A také na to, je-li někdo v podezření, není ještě vinen,“ přiblížil František Gel své názory v roce 1966 v časopise *Československý voják*.²¹

Stejně tak jako pro policii, měl Gel slabost i pro armádu.²² Byl totiž přesvědčen, že mladá Československá republika potřebuje dobře vycvičenou armádu. Navíc, jak už bylo řečeno, František Gel v roce 1922 dobrovolně nastoupil vojenskou službu. V roce 1924 dokonce uvažoval o tom, že vstoupí do Cizinecké legie. Do roku 1926 byl vojínem v záloze, kvůli poranění břicha, které nebylo způsobeno ve v rámci vojenské služby, byl ale s definitivní platností v roce 1928 superarbitrován.

František Gel si v roce 1928 podal na ministerstvo zahraničních věcí žádost o stipendium. V Německu chtěl studovat politické, soudní a policejní zpravodajství. Ministerstvo mu poskytlo stipendium ve výši 11 tisíc korun. Vyplývá to z materiálu Zpráva o činnosti III. sekce (zpravodajské) bývalého československého ministerstva zahraničních věcí, kterou zvláštní odbor ministerstva vnitra vypracoval v lednu 1960.²³

„V roce 1928 si podal žádost na MZV o udělení stipendia na studijní cestu do Německa. Ve své žádosti uvádí, že jeho otec byl vrchním radou zemského soudu a jeho matka byla dcerou čs. majora zdravotnictví. (...) V Německu chtěl FEIGEL studovat

¹⁹ Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 37

²⁰ František Gel se 25. ledna 1937 oženil s Jaroslavou Rydlovou. Rozvedli se v roce 1951.

²¹ Červený, Jan: *S Františkem Gelem o vojně, vraždách, dragounech a ještě jiných věcech*. Československý voják, č. 25, 1966, s. 41

²² Podrobněji rozebírá zaměření Gelových příspěvků v Lidových novinách Otakar Štajf ve své rigorózní práci z roku 1973 s názvem *František Gel*, která byla publikována v roce 1998 pod názvem *Dobrodružství s puncem Gel* v nakladatelství Osmium.

²³ Zpráva o činnosti III. sekce (zpravodajské) bývalého československého ministerstva zahraničních věcí, Archiv ministerstva vnitra, č. j. A/9 – 0932 /70-60

politické, soudní a policejní zpravodajství. Na tuto cestu mu MZV poskytlo novinářské stipendium v částce 11.000 Kč,“ stojí ve zprávě. Více informací se nepodařilo zjistit.

Další pohled na působení Františka Gela v redakci Lidových novin poskytl archiv Lidových novin uložený v Moravském zemském archivu v Brně. Poměrně rozsáhlá osobní složka Františka Feigela obsahuje de facto jen dokumentaci o soukromých dlužích, na které mu Lidové noviny z podnětu majitele listu Jaroslava Stránského ručily. Už počátkem svého působení v redakci Lidových novin si zažádal o půjčku od redakce. Postupem času přibýly půjčky od Záložny knihkupců. Ve 30. letech se dluhy převedly na Hostinský úvěrní ústav. Několikrát byla také na Feigelův plat uvalena exekuce. Na Gelovy vyšší služební náklady Jaroslava Stránského také upozorňovali účetní redakce. Stránský však vždy vyšel vstříc Františku Gelovi.

Gel své dluhy v roce 1931 ospravedlňoval tím, že musel pomoci svému otci, kterému hrozila exekuce. V roce 1934, kdy už nebyl členem redakce Lidových novin, utrpěl při povstání ve Vídni zranění břicha,²⁴ které si vyžádalo dlouhodobé a nákladné léčení. Dluhy narůstaly. Z dokumentů, které se nacházejí v Moravském zemském archivu ale vyplývá, že Gel neměl snahu své pohledávky splácet, spíše žádal o další a další půjčky a umořování těch stávajících se vyhýbal.

V roce 1936 například v dopise Hostinského úvěrního ústavu stojí: „Ve věci p. Feigela jsem na velkých rozpacích, poněvadž jeho žádost je zřejmě jen dalším pokusem odsunutí platební povinnost o tři měsíce. (...) Myslím, že souhlasíte po zkušenostech těch několika let, že se shovívavostí se na dlužníka rázu p. Feigelova nevyzraje.“

František Gel dluhy, na které mu ručily Lidové noviny nesplácel ani v době, kdy už v redakci nepracoval. Situace dospěla tak daleko, že když v roce 1939 nebylo možné vypátrat místo pobytu Františka Feigela, redakce Lidových novin byla nucena jeho dluhy z redakční pokladny umořit.²⁵

Jiné zmínky o Gelovi v archivu Lidových novin nebyly nalezeny.

---

²⁴ V únoru roku 1934 došlo v Rakousku ke komunistickému povstání (povstání Schutzbandu). Nepokoje začaly 12. února 1934 v Linci a rozšířily se do celé země. Nejprudší boje zažívala Vídeň. Už 15. února byly nepokoje potlačeny. Gel podle Vojenského lékařského vysvědčení v roce 1934 „při výkonu redaktorské-reportérské padl na železnou traverzu a utrpěl těžká vnitřní zranění. Byl převezen do sanatoria dr. Borůvky, kde byl zjištěna brániční a břišní kýla, která byla operací částečně (nečitelné), přišitím žaludku na bránicu, atd. (Vojenský historický archiv, osobní složka Františka Feigela)

²⁵ Moravský zemský archiv v Brně, sbírka Lidové noviny, osobní složka Františka Gela, hospodářské spisy. (Autorka této práce nemajíc patřičného ekonomického a účetnického vzdělání vzdala pokusy o zmapování výše Gelových dluhů. Navíc se domnívá, že pro účely této práce nejsou konkrétní částky a jejich tok žádným přínosem.)

Z redakce Lidových novin František Gel odešel v roce 1933. Ve všech rozhovorech k tomu František Gel udává, že hlavním důvodem byla změna na postu šéfredaktora Lidových novin. V roce 1933 se vedení listu ujal Eduard Bass, se kterým si Gel po osobní stránce příliš nerozuměl. Navíc dosavadní šéfredaktor Lidových novin Karel Zdeněk Klíma, kterého Gel „miloval“, přešel do redakce Českého slova. „Ve třiatřicátém odešel z Lidovek do Melantrichu můj šéf K. Z. Klíma. Bez něho už to nebyly ty staré Lidovky. Táhl mě to za ním, velmi jsem ho ctil, i když jsem nevěděl, jestli tam vydržím – Lidovky byly Lidovky – nakonec jsem šel.“²⁶

24. května 1933 proto řediteli Melantricha Jaroslavu Šaldovi odeslal následující žádost:²⁷

Velevážený pane řediteli,

dovoluji si zdvořilý dotaz, je-li ještě aktuální otázka obsazení místa vedoucího redaktora lokálních rubrik a reportáže ve Vašich listech. Pro případ kladné odpovědi dovoluji si – aby byla zjednodušena korespondence – připojit na rubu tohoto listu propositice pro smlouvu k Vašemu laskavému posouzení a rozhodnutí. S projevem dokonalé úcty, oddaný Vám FF

Propositice pro smlouvu:

*Povinnosti /řízení a usměrňování lokální reportáže a místního zpravodajství vůbec, obstarávání článků, vlastní reportáž o velkých věcech, nápomoc mladším kolegům, atd/ a práva „prvního reportéra“ /podle postavení chief-reportera v anglických tiskových koncernech, tj.: podřízení přímo a bezprostředně řediteli./
Služební zařazení: listy Melantricha, Praha*

*Pracovní doba: podle služební potřeby. Dovolena 1 měsíc. Příjmy: 6000, podle usance Melantricha 16x (přepsáno červenou tužkou na 14x). Od dvanácti těchto platů se odečítá po jedné polovině pensijních příspěvků a nem. pokladny a celá daň. ---
Výpověď: smlouva definitivní pro první rok, pak výpovědní lhůta pololetní; termíny 1. leden, 1. červenec. Nástup služby: 1. červenec příj. 1. srpen (škrtnuto červenou tužkou) 1933.*

podpis červenou tužkou: nečitelný, datum 29/5/33

²⁶ Rieger, Boris: *Gel*. Čtenář 5/1967, s. 146

²⁷ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

Tato žádost také podporuje Šaldův pohled na přechod Františka Gela z redakce Lidových novin do listů Melantricha. Důvod vidí zejména v tom, že listy Melantricha mohly v té době dát Františku Gelovi vyšší plat:

„Mé styky s dr. Jaroslavem Stránským, majitelem a vydavatelem Lidových novin, byly vždy přátelské. Kdesi v těchto vzpomínkách vykládám o svém plánu zahrnout Lidovky do sféry Melantricha, což odpovídalo mým touhám a představám vytvořit podnik celonárodního významu.

Tak jsme se jednou hladce dohodli, že nečinil námitek proti přechodu Gela do Českého slova. Tuším, že se tak stalo z popudu Gela samotného, neboť jeho zvýšené osobní potřeby jsme mohli spíše uspokojit než Lidovky. Gel se tehdy omezoval víceméně na soudní a policejní případy, které zpracovával svým osobitým literárním vkusem velmi odlišným od soudnickáře Franty Němce a přesto všemi čtenáři vyhledávaným. Tak se stal Gel ozdobou naší redakce.“²⁸

Odchod Františka Gela byl zřejmě velmi emotivní a rychlý. Svědčí o tom i dopis, který Gelovi 13. 7. 1933 napsal šéfredaktor Lidových novin Eduard Bass:²⁹

Feiglíku,

píšu Vám úmyslně pozdě, abych Vám zbytečně nenadal. Vždycky jsem se Vám smál, že nic neprovedete normálně, všechno nějak pokrouceně, tož i ten odchod byl podle toho. Co se vyúčtování týče, to si projednejte s p. ředitelem Kratochvilem, jemuž jsem věc postoupil. O těch superdaních jsem Vám už jednou řekl, že to uznat nemohu. Potvrzení o službě přikládám.

A jinak: mějte se dobře!

Bass

---

²⁸ Šalda Jaroslav (2001). *Budování tisku za Rakouska, Československé republiky a jeho obrana za německé okupace. (Paměti legendárního ředitele Melantrichu)*. Praha: Nakladatelství Eva - Milan Nevole, s. 175 – 176

²⁹ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

V přiloženém potvrzení o zaměstnání Bass píše:

Pan František Feigel byl od 1. června 1924 členem redakce Lidových Novin, vyznamenal se důvtipem, horlivostí a přesností, své značce Gel dobyt plného úspěchu u čtenářstva a v četných rešerších se osvědčil jako zpravodaj obratný, lidsky citlivý a diskrétní. Odešel dne 30. června 1933 z vlastní vůle.

Eduard Bass, šéfredaktor Lidových novin³⁰

---

³⁰ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

2.3 Melantrich

S nástupem Františka Gela do Melantrichu se proměnila, respektive zúžila i tematika, kterou zpracovával. Rok 1933 byl rokem celosvětové hospodářské krize. V Českém slově, ústředním listu nakladatelství Melantrich, se Gel věnoval zprávám o atraktivních kriminálních činech a zejména informacím o potírání hospodářské kriminality.

Za dobu působení Františka Gela v listech Melantricha vystopoval autor rigorózní práce Otakar Štajf tři základní tvůrčí etapy:

- 1) 1933 – 1935: po několika měsících, které věnoval zejména zprávám o boji s hospodářskou kriminalitou se Gelův akční rádiu rozšiřuje na širší tematické rozpětí typické pro jeho působení v Lidových novinách.
- 2) 1936 – 1937: zprávy signované Gelovou značkou téměř vymizí, Gel je podepsán jen po nemnoha deníčkami a malými zprávami
- 3) 1938 – 1939: nejintenzivnější Gelova publicistická činnost, která je zaměřena hlavně na obranu republiky proti fašismu.³¹

Za absencí materiálů Františka Gela ve druhém období zřejmě stojí problémy, které téměř vedly k odchodu Gel z redakce. Napovídá o tom dopis z 19. srpna 1936:³²

Pane Gele,

musel jsem odejít, a proto sděluji písemně, co vím:

Oznámil jsem panu řediteli, že vzhledem k poslednímu termínu jste mne požádal, abych ve Vaší nepřítomnosti Vaším jménem mu řekl, že musíte trvat na svém odchodu z Melantricha. Vyložil jsem mu Vaše důvody, jak jste mi je formuloval, a opakoval jsem mu Vaši žádost, aby dal souhlas k Vašemu odchodu.

Pan ředitel Šalda však prohlásil, abych Vám jeho jménem řekl, že Melantrich nemůže bez značných nesnází postrádat Vaší spolupráce, že proto pan ředitel Šalda nemůže Vám dát souhlas, o který žádáte. Jeho závěrečná slova zněla: „Řekněte Feigelovi, že nesouhlasím a že jsem vaše sdělení nepřijal. Feigel ovšem může setrvat na své výpovědi a odejít, nikdo ho násilím držet nemůže, ale stane-li se to, stane

³¹ Srov. Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 54

³² PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

se to bez mého souhlasu a proti mé vůli. A řekněte mu také, že na tomto stanovisku někdo nemůže nic změnit.“

Mluvil jsem o tom včera s Pangrácem. Jeho názor je úplně shodný s názorem mým: Je-li jen to, co víme, příčinou odchodu Feigelova, nemá Feigel důvod odcházet.

Tož, chcete-li přijmou radu člověka, který je přesvědčen, že je dobrým kamarádem: zůstaňte tu s námi!

Váš B.

Konkrétní důvod Gelova zamýšleného odchodu dnes můžeme jen těžko dohledat. Lze se však domnívat, že se jednalo o moment, kdy vedení národních socialistů žádalo Gelův odchod z redakce. V pozadí byly politické důvody související s Gelovou prací. Gel totiž v otevřeném dopise kritizoval počínání agrární strany v severních Čechách.

V redakci Českého slova František Gel působil jako vedoucí lokální a reportážní části. Jedním z jeho podřízených byl Rostislav Kocourek, se kterým se v následujících letech ještě několikrát osudově pracovně i životně setkal.

Ze zápisu o uspořádání redakce Českého slova vyplývá, jak byla organizována práce v tomto listu.³³: „Brzo dopoledne se konala porada šéfredaktora s vedoucími rubrik. Projednalo se předběžné uspořádání čísla a informovala se sazárna.³⁴ Rukopisy, jejichž obsah nebyl vázán na odpolední zpravodajství, měly být už před polednem odevzdány do sazby.

Materiály měly být také okamžitě zaznamenány také v obrazci čísla. Tento obrazec pro každé číslo vyznačoval vedoucí každé rubriky, aby bylo v jakémkoli okamžiku možné zjistit, do jaké míry je jaký materiál zpracován. Účelem tohoto opatření bylo zabránit zbytečné předsazbě, která zdržuje práci tiskárny a zvyšuje náklady na vydávání listu. Celkový obrazec listu i obrazce jednotlivých rubrik odevzdával šéfredaktor po revizi redaktoru pověřenému lámáním sazby do stránek. Na lámání vždy dohlížel některý z redaktorů.

Šéfredaktor také určoval, kdo z redaktorů bude mít noční službu. Na rozhodnutí nočního redaktora střídavě dohlížel šéfredaktor a jeho zástupce. Vedoucí rubrik měli při

³³ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

³⁴ Nakladatelství Melantrich disponovalo v té době nejmodernější technikou. Tiskárna byla přímo v budově, kde sídlila redakce, a disponovala nejmodernější rotačkou v republice. České slovo tehdy bylo nejprodávanějším listem.

odchodu za povinnost oznámit nočnímu redaktorovi, kde budou k zastížení. Pokud by nebyli, měli za povinnost během noci zatelefonovat, zda není zapotřebí pomoci s některým rozhodnutím.“

Gel byl ve služebním poměru s nakladatelstvím Melantrich od 1. července 1933. Od 1. ledna 1938 s ním podnik uzavřel novou smlouvu. Podle ní byl redaktorem ve skupině A redaktorů akciové společnosti Melantrich se služebním místem v Praze. Nová smlouva zajišťovala Gelovi plat ve výši 4000 korun měsíčně a navíc nárok na příbytečné a novoročné. I přes novou smlouvu nakladatelství Gelovi 31. října 1938 smlouvu vypovědělo, důvod se nepodařilo vypátrat. Konec pracovního poměru měl nastat k 30. červnu 1939. Jenže rozhodnutím ředitelství byla výpověď odvolána a Gel měl nadále zůstat redaktorem deníku České slovo.³⁵

---

³⁵ Národní archiv, fond Nakladatelství Melantrich, složka František Gel

3. V západní armádě

O osudech Františka Gela během 2. světové války máme jen kusé informace. Částečně pocházejí z dříve zaznamenaných vzpomínek jeho nebo jeho přátel. Jak ale podotkla manželka Františka Gela Jiřina Střemchová při rozhovoru s autorkou této práce: Gel do války šel, prožil ji a odžil. To znamená, že o svých zážitcích v pozdějších letech nehovořil a k válce se nevracel. Vojenské a válečné historiky oproti jiným mužům, kteří se bojů ve druhé světové válce účastnili, nesděloval. Byla to pro něj uzavřená kapitola. Další informace je možné získat v archivu.³⁶

V den vstupu nacistických vojsk na území tehdejšího Československa, tedy 15. března 1939 ve tři hodiny ráno zazvonil u Františka Gela doma telefon a jeho známýhasič, mu řekl: „Pane Gel, vstávejte, Němci jdou!“

„Zapnul jsem rádio. Opravdu. – Vyzýváme obyvatelstvo, aby zachovalo klid...! Telefonicky jsem vzbudil Šaldu a Pangráce a pár ostatních. Za dvě hodiny nato jsme se sešli v redakci. Do řeči nikomu nebylo. Mlčky jsme pálili všechno, o čem jsme věděli, že by nebylo dobré, kdyby to padlo Němcům do rukou.“³⁷

V šest hodin ráno dal František Gel v nakladatelství Melantrich výpověď přímo do rukou ředitele Jaroslava Šaldy. Ten ji prý přijal se svým typickým: „Áno, hochu, áno.“ Gel pak jako každé ráno zamířil do hotelu Šroubek, který se nacházel naproti nakladatelskému domu Melantrich na Václavském náměstí. Stejně jako obvykle si objednal kávu, dvě housky a všechny tehdejší raníky.³⁸

„Když jsem dopil a zaplatil, odešel jsem ke známým důstojníkům, aby mi pomohli odtud. A hned! Dnes vidím, že to nebylo nejstatečnější – odejít. Ale tenkrát jsem to viděl jinak. Hranice jsem přecházel třikrát. Jednou to nevyšlo, střílelo se tam, podruhé zatkli spojku,“ vzpomínal v roce 1967 František Gel pro deník Práce.³⁹

Až do svého ilegálního přechodu státních hranic byl nezaměstnaný. Okupovaný protektorát Čechy a Morava opustil 30. listopadu 1939 se vydal přes Slovensko do Maďarska. Hned v Budapešti jej zatkli a jako tuláka vypověděli do Jugoslávie.

³⁶ Informace o této etapě Gelova života pocházejí zejména ve Vojenském historickém ústavu a v archivu Ministerstva zahraničních věcí. Zdrojem byl také tzv. londýnský archiv, jehož fondy jsou uloženy v Národním archivu a archiv Ministerstva vnitra.

³⁷ Rieger, Boris: *Gel*. Čtenář 5/1967, s. 146

³⁸ Srov. Hanuš, Bohumil: *O muži, jenž uvěřil Einsteinovu výroku o neodbornících (doslov)*. In : Gel, František (1971): *Syn čarodějnice: Jan Kepler – muž, jenž odhalil tajemství nebes*. Praha: Magnet; Rieger, Boris: *Gel*. Čtenář 5/1967, s. 146

³⁹ Práce 23. 9. 1967

V Bělehradě, kde už bylo mnoho Čechů a Slováků, se Gel setkal se svým přítelem Rostislavem Kocourkem. Byl ho navštívit v nemocnici, z jakého důvodu byl Kocourek hospitalizován, není známo. Pak se Gel přes Malou Asii, Sýrii a Libanon dostal do francouzského přístavu Marseille.

Taková cesta v tehdejších poměrech nebyla nijak pohodlná. Z okupované východní a střední Evropy se snažily uprchnout tisíce lidí a byli schopni zaplatit horentní částky za transport i v těch nejhorších podmínkách. Nezřídka se stávalo, že uprchlíci cestovali v podpalubí bez řádného hygienického zázemí, s nedostatkem vody a jídla. S trochou nadsázky se daly tyto podmínky přirovnat k podmínkám, které zažívali zejména Židé transportovaní do koncentračních táborů. O podmínkách, které provázely Gelovu cestu z Blízkého východu do Francie, však nemáme žádné informace.

Gel v jednom ze svých životopisů uvádí, že 24. ledna 1940 vstoupil ve Francii do armády. Sloužil ve svazku 1. československé divize.⁴⁰ Z kmenového listu, oficiálního dokumentu československé armády, ale vyplývá, že František Gel byl „zařazen do československé branné moci po provedeném odvodu“ v hodnosti vojína až 5. srpna 1940. Po necelých třech týdnech, 21. srpna 1940 armáda zahájila řízení a po lékařském posudku byl Gel 27. srpna superarbitrován. Úplně propuštěn z vojenské služby byl 2. října 1940. Hlavním důvodem byla těžká kýla v oblasti břicha, následek zranění z roku 1934. Zranění se nedalo žádným způsobem korigovat (např. operací nebo použitím zadržovacího pásu). Pro Gela byla superarbitrace velkou ranou. Armádu a uniformu miloval. V dopise Rostislavu Kocourkovi dokonce napsal: „Jak vám závidím, že jste zdraví, vám všem, kteří můžete držet v ruce zbraň.“⁴¹

Z dokumentu mapujícího československou zpravodajskou službu v době předválečné a během druhé světové války, která byla vypracována v roce 1960⁴² vyplývá, že František Gel do Francie přicestoval 27. ledna 1940 a byl zaměstnán jako referent ve správě pro informační službu při Československém národním výboru v Paříži a jako redaktor Našeho vojska. V březnu 1940 požádal vedoucí Československého národního výboru v Paříži, dr. Hubert Ripka vojenskou správu 2. oddělení, aby byla Gelovi vydána novinářská legitimace a ověření pro válečné redaktory, aby se mohl pohybovat ve válečném pásmu a aby jako válečný korespondent mohl navazovat styky se zahraničními

⁴⁰ Otakar Štajf ve své práci o Františku Gelovi uvádí jako datum vstup F. Gela do armády datum 26. ledna 1940. Srov. Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel.* Praha: Osmium, s. 67

⁴¹ Srov. Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel.* Praha: Osmium, s. 67

⁴² Zpráva o činnosti III. sekce (zpravodajské) bývalého československého ministerstva zahraničních věcí, Archiv ministerstva vnitra

novináři, kteří byli vysláni do Francie. Materiál ministerstva vnitra potvrzuje, že František Gel nastoupil vojenskou službu až v srpnu 1940 a v říjnu byl propuštěn z československé branné moci.

Po porážce Francie v červnu 1940 zanikla i československá armáda v této zemi. Vojáci byli evakuováni do Británie. Zde se Gel v říjnu 1940 stal úředníkem londýnského ministerstva zahraničí prozatímní vlády ČSR. Působil v oddělení vojenské propagandy. Jeho úkolem bylo získávat zprávy o československé armádě, které by se hodily k propagaci v britském a americkém tisku a také v rozhlasových zprávách vysílaných do protektorátu Čechy a Morava. Dodával zprávy i českým titulům Čechoslovák a Naše noviny a účastnil se redakčních porad zmíněných listů.

Toto datování potvrzuje i doklad z ministerstva zahraničních věcí, vydaný 4. 3. 1947.⁴³ Podle dokumentu „pan redaktor František Feigel, narozený dne 18. září 1901 v Albrechticích, příslušný do Prahy, byl po superarbitraci dne 9. října 1940 přijat do služeb ministerstva zahraničních věcí v Londýně, kde setrval až do svého povolání ministerstvem národní obrany do vojska na základě dobrovolné přihlášky dne 18. srpna 1942.

Pan redaktor Feigel konal svěřené mu úkoly svědomitě a obětavě a byl národně i státně spolehlivý.“

Počínaje 1. srpnem 1941 byl Gel převeden z ministerstva zahraničních věcí k ministerstvu národní obrany. Byl přidělen jeho II. odboru jako úředník. Od 7. května 1942 pak byl ustanoven tiskovým zpravodajem pro všechny schůze Státní rady, pokud nebyly prohlášené za tajné. Jeho úkolem bylo vytvářet z jednání zprávy pro tisk.⁴⁴

Výnosem vojenské kanceláře prezidenta republiky⁴⁵ byla dnem 1. srpna 1942 ustanovena v československé armádě funkce vojenského redaktora u armády ve Velké Británii a na Blízkém východě. Divizní generál Ingr v samotném dokumentu povoluje tři místa pro vojenské redaktory. V textu hned jmenuje vojenským redaktorem pro ministerstvo národní obrany Františka Feigela⁴⁶ vojenským redaktorem pro československou samostatnou brigádu Rostislava Kocourka. Třetí post – vojenského redaktora pro Blízký východ má určit generál Gak.

Určení počtu vojenských redaktorů, jejich jmenování, přidělení a zrušení přísluší podle listiny přímo ministru národní obrany. Vojenští redaktoři mohou být určováni jak

⁴³ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

⁴⁴ Za tuto činnost dostával 10 liber měsíčně.

⁴⁵ Vojenský historický ústav, fond VKPR

⁴⁶ Dopomohl k tomu i lékař a spisovatel František Langer. Srov: Pátek, Miloslav (1991). Rozhlasáci. Český rozhlas, s. 25

z osob v činné službě, tak z osob civilních. Tento moment napovídá o možném vlivu Františka Gela na ustanovení funkce. Sám byl totiž od roku 1940 mimo armádu a z paměti jeho přátel vyplývá, že toho velmi litoval. Mohl tedy ministra obrany ve své touze po návratu do armády inspirovat ke zřízení funkce vojenského redaktora. Nelze však Františku Gelovi připisovat tuto zásluhu bezpodmínečně. Československá vláda fungovala v Londýně a v britské armádě funkce vojenského redaktora – Public Relation Officer – existovala již dříve. Je tedy možné, že vláda pocítovala nutnost takovouto hodnost zřídit i bez naléhání Františka Gela. Na druhou stranu fakt, že František Gel byl jmenován přímo jako vojenský redaktor ministerstva národní obrany, a fakt, že podle ustanovení mohla být do funkce povolána i nevojenská osoba, jakou Gel v té době byl, nasvědčuje vlivu Františka Gela na vytvoření nové pozice. Nutné je v tuto chvíli upozornit i na skutečnost, že ještě před ustavením funkce vojenský redaktor v československé armádě existovali váleční reportéři přidělení československou brannou mocí (War Correspondent).

Civilní osoby byly podle dokumentu povolány a staly se tak příslušníky branné moci, tím pádem podléhaly také vojenské kázeňské pravomoci. Po dobu svého přidělení měly vojenští redaktoři oblékat stejnokroj vojenského střihu. Ten byl ve dvou provedeních – bojový a vycházkový. Vojenští redaktoři na náramenících nosili dva zlaté pásy.⁴⁷ Pod nášivkou Czechoslovakia na rukávu byl navíc umístěn rukávový odznak s nápisem: „P.R.O. Tisk“.⁴⁸ Na pořizování stejnokroje vyčlenilo ministerstvo pro každého vojenského redaktora jednorázovou dotaci ve výši 15 liber.

Vojenským redaktorům, kteří byli v činné službě, se doba strávená ve funkci vojenského redaktora započítávala jako činná vojenská služba. Po skončení funkce se taková osoba vracela ke své jednotce. Z hlediska požitků, cestovních výhod (př. cestování v I. třídě), stravování a lékařské péče bylo na vojenské redaktory pohlíženo jako na nižší důstojníky. Z kázeňského hlediska pro vojenské redaktory platila stejná pravidla jako pro důstojníky. I když osoba ve funkci vojenského redaktora nebyla důstojníkem, neplatila pro ni omezení jako pro mužstvo, tzn. neplatila pro ni večerka, opouštění ubikací a podobně.

Vojenský redaktor vzdával podle pravidel uvedených v ustavovacím dokumentu pouze důstojníkům, přičemž mužstvo ani rotmistři nejsou povinni vzdávat poctu vojenským redaktorům. Ti nebyli s mužstvem a rotmistry v podřízeném ani v nadřízeném postavení.

⁴⁷ Podobné insignie tehdy označovaly také aspiranty s důstojnickou zkouškou.

⁴⁸ P.R.O. odpovídá zkratce anglického označení funkce – tedy Public Relation Officer.

Vojenský redaktor pro ministerstvo obrany byl přímo podřízen přednostovi III. oddělení. Vojenský redaktor u československé samostatné brigády byl podřízen veliteli brigády. Vojenský redaktor pro Blízký východ byl podřízen veliteli jednotek na Blízkém východě.⁴⁹

---

⁴⁹ Pro srovnání uvádím základní principy funkce válečného, jak vyplývají z Regulations For Press Correspondents, které vydal britský War Office v červnu 1940. Český překlad je uložen ve Vojenském historickém archivu. Předpis vychází z předpokladu, že základem vojenského úspěchu je zachování tajemství, zatímco základem novinářského úspěchu je senzace. Tak rozdílné zorné úhly může překonat je dobrá vůle obou partnerů, přičemž si jak vojenští činitelé, tak novináři musejí být vědomi specifík práce druhé strany. Proto je nejdůležitější úplná otevřenost na straně jedné a loajální diskretnost na straně druhé. To vše za předpokladu vzájemné spolupráce na utváření veřejného mínění v osudových a kritických dobách pro každý národ.

Statut válečného zpravodaje nezabývá nikoho závazku vojenské služby. Váleční korespondenti mají zachovávat předpisy o tiskové službě, mají se přizpůsobit instrukcím vydaným vrchním velitelem prostřednictvím šéfa zpravodajské služby, mají zachovávat zvyklosti a vystupování odpovídající důstojnickému stavu. Měli by se vyvarovat všeho, co by mohlo být na újmu bezpečnosti, prospěchu nebo morálky armády. Váleční reportéři se také bez dovolení ministerstva války nebo letectví nepřipojují v době trvání války k armádě jiné mocnosti. K tomu všemu se válečný korespondent zavazuje v písemném prohlášení.

Stejným způsobem se také zřiká za sebe a za své právní zástupce nároků vůči Britské koruně z titulu zranění nebo smrti v poli. Zavazuje se také, že předběžně cenzuře předloží všechny své zprávy, pokud je napíše v době trvání války.

Dokument také upravuje náležitosti, za jakých žádají britské listy o pověření válečných korespondentů a jak je možné získat pro novináře povolení k ojedinelé krátké návštěvě u vojsk operujících v bojové linii.

Válečným korespondentem také podle nařízení nesmí být žádný důstojník armády, milice, teritoriální armády nebo letectva v činné službě ani žádná osoba, která zastává úřední poslání. Pokud se válečným korespondentem stane důstojník ve výslužbě, nesmí se odvolávat na svoje tituly. Válečný korespondent, který je povolán do činné služby, bude požádán, aby se funkce válečného korespondenta vzdal. Válečný korespondent nesmí za žádných okolností opustit jednotku, se kterou přišel do pole. Po celou dobu pobytu s jednotkou podléhá válečnému soudnictví, nikoli kázeňskému řádu. Váleční korespondenti mají postavení důstojníka a podléhají vojenským zákonům pro důstojníky, jsou-li v poli. Nemají však moci důstojnické.

Šéfem válečného korespondenta je vedoucí zpravodajského oddělení při vrchním velitelství. Povinností válečného korespondenta je také kdykoli se prokázat legitimací. Pokud tak neučiní, hrozí mu okamžité zatčení, o kterém však musí být ihned vyrozuměn úřad šéfa zpravodajského oddělení, které se postará o identifikaci zatčeného.

Váleční korespondenti nosí stejnokroj a pokrývku hlavy ze sukna hnědo-zeleného nebo takového, jakého využívají jednotky, k nimž je korespondent přidělen. Na náramenicích nosí nápis British War Correspondent nebo Foreign War Correspondent. Na pravém rukávu navíc anglicky mluvící a spojenečtí váleční korespondenti nosí pásek z kolmých černých a bílých pruhů, přes něj je nápis PRESS z červených písmen.

Válečný korespondent má právo podat stížnost proti nařízení, které omezuje jeho činnost. Stížnost však nebude řešena v bojovém poli, ale bude postoupena ministerstvu války.

Zranění nebo smrt válečného korespondenta oznámí ministerstvo války nebo letectvo korporaci, pro kterou novinář pracoval. V případě zranění v poli přísluší válečnému korespondentovi totéž ošetření jako důstojníkům.

V případě, že v jednom místě působí více válečných korespondentů, jsou ubytováni pohromadě. Jinak má korespondent právo na samostatné ubytování. Náklady hradí organizace, která válečného korespondenta vyslala. Přeprava válečného korespondenta je zajištěna stejným způsobem jako přeprava jednotky, k níž byl přidělen. Může s sebou mít 100 liber zavazadel, případně 50 liber na stan, veze-li s sebou jednotka stany.

Dokument také upravuje způsoby, jakými válečný korespondent získává informace. Hlavní štáb pro ně vydává přehledné informace, pořádají se periodické tiskové konference, váleční korespondenti navštěvují jednotky v bojové linii. Šéf zpravodajské služby válečné korespondenty upřímně informuje, jsou si vědomi, že vzájemná upřímnost zavazuje. Válečným korespondentům nesdělují pouze zprávy o chystaných akcích, o

František Gel se tedy od 1. srpna 1942 opět stal vojákem. Od jmenování do funkce do 1. listopadu 1942 sloužil v oddělení vojenské propagandy ministerstva zahraničních věcí v pozici styčného důstojníka ministerstva národní obrany v ministerstvu zahraničních věcí. Prvním listopadovým dnem byl přidělen redakci Čechoslováka.

List Čechoslovák byl založen těsně po vypuknutí 2. světové války pod názvem „Čechoslovák v Anglii“. Byl formálně a posléze i prakticky majetkem Bohuše Beneše,⁵⁰ někdejšího ženevského zpravodaje Lidových novin. Po pádu Francie v roce 1940 byl list přejmenován na Čechoslováka. Od roku 1942 byl list převeden oficiálním titulem československé vlády v Londýně. Zodpovědný za něj byl informační odbor ministerstva zahraničí.

V době, kdy Gel do listu nastoupil, byl jeho šéfredaktorem legační rada Josef Hejret. V redakci působil také Evžén Klinger a J. Štursa. Gel měl nahradit tři odševší členy redakce: L. Langsteina-Hronka, D. Šperkovou a R. Schricha.

František Gel hned po svém nástupu do redakce Čechoslováka vypracoval pro ministerstvo národní obrany hlášení, datované 8. ledna 1943.⁵¹ Text přináší velmi zajímavé svědectví o fungování jednoho z významných válečných exilových periodik. Z dokumentu vyplývá, že redakční práce se v době Gelova nástupu, tedy na přelomu let 1942 a 1943, potýkala s mnohými problémy zejména technického rázu. Největší těžkosti způsobovala smlouva s tiskárnou, která nejen že sídlila mimo Londýn, navíc ale byla umístěna 6 kilometrů od nejbližší železniční zastávky či od nejbližší pošty. To způsobovalo potíže zejména s dopravováním materiálů.

---

nových zbraních a o taktických metodách. Tiskové zprávy podle dokumentu nesmějí obsahovat složení a rozložení útvarů, podrobnosti o přesunech, operační rozkazy, kritiku osobního rázu, plány a zamýšlené operace, počet ztrát, organizaci, udání místa, způsoby kamufláže, jména nebo čísla útvarů a jednotek. Naproti tomu není námitek proti referování o dělostřeleckých jednotkách, o západním pluku, skotském pluku a podobně. Za určitých okolností může být dáno svolení jmenovat jména pluku; čísla praporů nebo jiných jednotek však nemohou být uváděna nikdy. Váleční korespondenti mají právo rozmlouvat s vojáky kdykoli si přejí, a to za souhlasu velitele nebo kteréhokoli právě přítomného důstojníka. Válečným korespondentům je doporučeno, aby se zdrželi hovorů s vojáky o politických otázkách a aby se vyhýbali hovorům o věcech, které by mohly patřit k vojenskému tajemství. Dokument také obsahuje doporučení, aby váleční korespondenti nehovořili se strážnými nebo s vojáky právě pracujícími.

Válečný korespondent má povinnost odevzdávat své články ve trojím vyhotovení k cenzuře, kterou vykonává hlavní štáb. Filmový a fotografický materiál musí být cenzuře odevzdán nevyvolaný. Vojenské úřady v případě nutnosti urychlí transmissi zpráv válečných korespondentů redakci, náklady uhradí organizace, pro kterou je materiál určen. Soukromá korespondence válečného novináře podléhá též cenzuře jako korespondence příslušníků armády.

Redakce mohou poukazovat peníze za stejných okolností, že jakých si je mohou nechat posílat důstojníci.

⁵⁰ Bohuš Beneš byl synovcem prezidenta Edvarda Beneše, syn prezidentova bratra Václava.

⁵¹ Vojenský historický ústav, fond III. oddělení

„Pošta nepřichází pro doručování materiálů vůbec v úvahu. Třikrát týdně dojíždí do Londýna pro rukopisy dodávkové auto firmy. Ostatní rukopisy jest třeba doručovati zvláštním poslem. Podotýkám, že pouze cesta vlakem trvá ze stanice Waterloo 40 až 50 minut. Pak jest třeba čekati na autobus, jeti asi 8 minut autobusem a pokračovati pěšky asi 5 minut na „samotu“. Včetně cesty na londýnské nádraží trvá doprava při restrikcii autobusů a nedostatku autodrožek k cestě na samotu okrouhle dvě hodiny. Cesta zpáteční není ovšem ani rychlejší. Telefon pro transmisi zpráv nepřichází v úvahu, protože v celé tiskárně není nikoho, kdo by znal jen jediného českého slova,“ uvádí Gel ve svém hlášení. Podotýká, že s podobně těžkými podmínkami se za 17 let své novinářské činnosti nesetkal.

Gel ale vidí ve spolupráci se stávající tiskárnou ještě naléhavější problém. Každý rukopis se musí napsat „krasopisně“, tedy bez jakýchkoli pozdějších úprav nebo překlepů. Ty jsou totiž pro tiskárnu zámkou pro vytváření chyb typu „podádka“ místo „posádka“. Majitelé tiskárny se ale podle Gela zjištění nad takovýmito chybami „nikterak nehorší“. Velké množství oprav totiž znamená průtahy, které vedou k práci přes čas, za kterou tiskárna dostává příplatek ve výši sta procent běžné sazby. „Z toho vyplatí sazeči pracujícimu přes čas jen 30 procent. Spokojeni jsou oba. Rozprava o otázce, proč list pracoval dříve s tiskárnou za takovýchto okolností vymyká se rámci tohoto hlášení. Pod nynějším stavem trpí jak vedoucí úředník listu, tak redakce, a trpí nevinně,“ podotýká Gel, kterému tiskárna, s níž Čechoslovák po léta pracoval evidentně velmi vadí:

„Výpočet technických svízeli není sazbou textů vyčerpán. Další svízele jsou v chybách, jež vzniknou při opravě chyb prvních a konečně jsou tu značné obtíže se sazbou titulů. Kroužky, čárky a háčky, jež byly správně na obtazích, mizejí průběhem tisku, neboť tiskárna neuznala za tři léta znamenitých výdělků za vhodné opatření si jednodítá písmena s diakritickými znaménky a připojuje znaménka samostatně nad litery. Znaménka, vydaná jako okrajová součást typu většimu tlaku lisu, ovšem mění polohu až vypadnou docela.“

Tyto skutečnosti velmi významně ovlivňovaly vydávání a aktuálnost materiálů v týdeníku Čechoslovák, který vycházel každý pátek. Z toho důvodu se musí časopis zlomit ve středu. Aby se toho bylo dosaženo, musela být, i s ohledem na tempo tiskárny a množství chyb, které produkovala, většina rukopisů v tiskárně už v pátek předchozího týdne, tedy plných sedm dní před vyjitím titulu. Další část bylo nutné tiskárně dodat nejpozději v pondělí večer. Pokud se nějaký příspěvek dodal tiskárně až v úterý, prodloužila se doba tisku a tiskárna získávala příplatky za práci přesčas. „A nejde o částky malé,“ upozorňuje Gel, „vždyť normální jedno číslo listu při nákladu 5.000 výtisků přijde

na 90 až 140 liber!“ A přitom zlomení listu trvalo asi 12 hodin a do tisku uplynulo dalších 48 hodin.

Gel ve svém hlášení srovnává tyto podmínky se svou zkušeností z pražských periodik. „V Praze trvalo zlomení listu o stejném rozsahu 40 až 60 minut a od zlomení poslední stránky po spuštění rotačky dalších 30 až 50 minut.“ Nemožnost zkrátit lhůtu pro technické odbavení listu nutila redakci ušetřit čas na práci redakční. Zaměstnanci Čechoslováka tak místo psaní a upravování materiálů působili spíše jako poslíčci. Problém podle Gela měli také s tím, že byli nuceni urgovat od svých přispěvatelů materiály a zároveň spolupracovníky nesměli příliš naléhavými urgencemi odradit.

V dokumentu dostaneme také odpověď na otázku, jak vypadal pracovní týden Františka Gela na přelomu let 1942 a 1943? „Trávívám pondělky a začasť i celá úterý v autobusech a autodrožkách, poněvadž považuju za svoji povinnost, aby list, do kterého jsem byl přidělen, měl vojenských zpráv co nejvíc, aby zprávy byly co nejčerstvější a aby se jim dostalo nejlepšího možného umístění.

Středy jsem trávil za uplynulé dva měsíce⁵² většinou v tiskárně, abych prosadil, co se prosadit dalo. Stejnokroj⁵³ působil blahodárně.

Čtvrtky a pátky jsem věnoval zejména prepisování rukopisů a překládání článků, jež redakce dostává v cizích jazycích.“

Během prvních dvou měsíců svého působení v redakci týdeníku Čechoslovák se Gelovi podle jeho vlastních slov podařilo ve spolupráci s přednostou III. odboru podplukovníkem generálního štábu Brožem zlepšit obsah listu. Nejméně jednu stranu každého vydání zaujímaly zprávy od letectva i od pozemního vojska. Díky spolupráci s ministerstvem národní obrany byly zprávy aktuální, zajímavé a podle Gelova hodnocení propagačně hodnotné. Bližší spolupráci Gel navázal také s majorem generálního štábu Kordulou z leteckého inspektorátu ministerstva národní obrany. „Přijímá mé návštěvy velmi vlídně dvakrát až čtyřikrát do týdne --- a ještě jsem od něj neodešel bez zprávy, článku, upozornění nebo rady. Jeho stanovisko také umožňuje redaktorce Šperkové psaní zpráv a článků, i urychlené jich projití britskou leteckou cenzurou, pokud je jí třeba,“ uvádí Gel ve své zprávě.

Samotní letci na základě domluvy dodávali redakci Čechoslováka zprávy o slavnostních událostech, které se konaly ve vzdálených místech a na které tudíž nemohl nikdo z redakčního týmu vyjet. Takový postup navíc redakci umožnil snižovat výdaje.

⁵² Gel materiál datoval lednem 1943. Do redakce Čechoslováka byl přidělen k 1. listopadu 1942.

⁵³ Rozuměj uniforma vojenského redaktora.

„Referát o zájezdu pana ministra Viesta k přehlídce dobrovolníků ze Středního východu je dobrým příkladem spolupráce za poslední dva měsíce vybudované: přehlídka byla ve středu a ve čtvrtek – v sobotu jsem dojel na Inspektorát pro článek a list má zprávu o události odehravší se několik set mil od Londýna rychle a bez nákladů,“ píše František Gel v hlášení o prvních dvou měsících svého působení v týdeníku Čechoslovák.

Gel se také snažil navázat lepší vztahy s brigádou. Ze zprávy vyplývá, že v době jejího sestavování, tedy na začátku ledna roku 1943, sjednával Gel dohodu s vojínem Františkem Krutilem. Gel také poznamenává, že popularitu si získaly fejetony vojína Pilře od brigády.

V souvislosti s dosaženými úspěchy Gel kladně hodnotí i samotné ustavení a vymezení funkce vojenského redaktora: „Ustanovené výnosu o vojenských redaktorech, že voj. red. není v poměru k mužstvu vyšším se velmi osvědčuje. Daná situace umožňuje způsob styku, za něhož voják nemá pocit podřízenosti a přijme i odmítnutí toho kterého příspěvku snáze – asi jako si pacient dá spíše říci od ‚svého‘ doktora než od lékaře nemocenské pokladny.“

Zároveň s působením v redakci týdeníku Čechoslovák František Gel pokračoval také v práci pro další československý titul v Británii – Naše noviny. Jejich redakce ale nesídlila v Londýně a kontakt jejich redaktorů s Gelem se odehrávala jen při návštěvách někoho z redakce v britském hlavním městě. „Je nepsaný zákon, že každý z nich mne vyhledává za svého londýnského pobytu alespoň jednou, i když je zde na dovolené. Scházíme se u obědů nebo večeří a domnívám se, že čas trávíme spolu nejen příjemně pro mne, ale i užitečně pro oba,“ uvádí Gel ve svém hlášení, ve kterém také vyzdvihuje svého přítele, Rostislava Kocourka, „jehož individualita vtiskla Našim novinám ráz a jehož osobní kvality tolik pomohly uvést v souvislosti přednostní požadavky vojenské s náležitostí čtivých a informujících novin“.

Z dokumentu, který Gel vypracoval pro ministerstvo národní obrany, také vyplývá, že v redakci Našich novin působil ještě před ustavením funkce vojenský redaktor. Ani redakční práce v Našich novinách nebyla prosta problémů. Tím největším se Františku Gelovi zdálo spojení.

„Vzhledem k tomu, že dopisy adresované jedině přípustným označením ‚Czechoslovak Forces in Great Britain‘ jdou nejprve na spojeneckou poštovní sběrnou v Londýně a pak teprve na naši přetíženou polní poštu, trvá cesta z Londýna k adresátu u brigády 8 až 10 dní. Telefon, jehož jsem používal a i nadále používám v naléhavých případech, není vždycky vhodným prostředkem pro podávání obsáhlejších zpráv, protože

redakce sama nemá telefonu a v ústředně není stenografům ba někdy ochotný vojáček u telefonu neumí dostatečně česky. Spojení kurýrní není dostatečně husté pro redakční potřeby a i pak se prodlužuje případným návalem v pošní poště.“

Redakce situaci vyřešila tak, že za tichého souhlasu ministerstva národní obrany získala soukromou adresu. Přímo naproti sídlu redakce Našich novin žila starší dáma, která „slíbila, že se nebude lekat telegramů ani expresních dopisů a uvolila se nosit do redakce obálky adresované jejím jménem, ale psané strojem“. Sám Gel si takové řešení pochvaloval.

Kladně hodnotil také spolupráci s generálem Nižborským z ministerstva zahraničních věcí a s plukovníkem Chodským z ministerstva národní obrany. Ti totiž Gelovi, respektive redakci Našich novin, poskytovali s předstihem texty projevů československého prezidenta nebo členů vlády. Takový postup zajišťoval, že byly připraveny ke zveřejnění a publikovány velmi rychle, což přispívalo k aktuálnosti titulu. Od každého předem naplánovaného programu ale dochází k odchýlkám. Aby deník nezveřejnil něco, co nakonec nebylo proneseno či uskutečněno, Gel vždy ještě aktuálně informoval redakci, zda všechny akce proběhly podle předchozích plánů. Teprve pak byly materiály skutečně publikovány.

Československý prezident Edvard Beneš často pronášel své projevy spatra. V takových případech generál Nižborský Benešovi odvezl záznam takového projevu a v co nejkratším termínu jej dodal redakci Našich novin autorizovaný.

Z hlášení ministerstvu národní obrany také vyplývá, jak vypadal běžný den Františka Gela v době vzniku dokumentu, tedy na přelomu let 1942 a 1943.

Od sedmi do osmi hodin ráno četl anglický tisk. Ve čtvrt na devět jej pravidelně očekával plukovník Chodský z ministerstva národní obrany. Jeho pokyny a informace tvořily základ pro novinářský program následujících dní. Gel se zde dozvěděl o oficiálních projevech, cestách prezidenta Beneše nebo ministrů londýnské vlády. Získával zde i projevy ze spojeneckých zdrojů. Při této příležitosti Gel dostával vzkazy nebo spisy pro Vojenské oddělení ministerstva zahraničních věcí a pro redakce Čechoslováka i Našich novin. Měl také možnost přednést redakční prosby obou titulů. Schůzka s plukovníkem Chodským obvykle trvala 15 až 30 minut. Podle Gela tak plk. Chodský „prokazuje vojenskému novinářství neocenitelnou službu“. Těmito schůzkami byl totiž zajišťován stálý styk I. odboru ministerstva národní obrany s tiskem a technicky také s československým rozhlasem.

Po schůzce s plk. Chodským Gel chodil do redakce Čechoslováka. Vyřizoval redakční poštu, přepisoval rukopisy. Bylo totiž nutné všechny materiály strojopisem uvést do podoby, ze které texty mohl sázet i tiskař s absolutní neznalostí češtiny. Gel se v této době věnoval také překladům – a to jak ze zahraničních periodik, tak překladům odborných publikací. Příkladně za leden vykazoval práci na překladu anglické úřední publikace *Bomber Command Continues*. Často se však stávalo, že dopoledne musel věnovat pochůzkám pro rukopisy. Pravidelné hlášení se na II. odboru ministerstva národní obrany byl Gel z důvodů časové náročnosti svého programu zproštěn. V případě naléhavé potřeby se s odborem spojoval telefonicky.

V době oběda se obvykle setkával s úředníky nebo s jinými lidmi, od nichž by mohl získat zprávy pro *Naše noviny*, případně se setkával s redaktory deníku. Odpoledne míval Gel vyhrazeno na návštěvy úřadů.

Gel upozorňuje, že jediná pravidelnost v novinářském životě je nepravidelnost, žádný z uvedených bodů novinářova programu tak není neměnný – s výjimkou prvních dvou. Do výše uvedeného rozvrhu bylo totiž často nutné vtěsnat cesty, mimořádné návštěvy nebo jednání Státní rady, z nichž Gel zprostředkovával tiskové zprávy ostatním médiím.

„Novinářskou účast na zasedání Státní rady považuji ze služebního hlediska za veliký přínos: poskytuje možnost být ve styku s 30 – 40 osobnostmi, jež představují souhrn čs. zahraničního politického života. Nad to poskytují možnost rozhovoru se všemi členy vlády bez nutného jinak a zdlouhavého řízení: schůze Státní rady začínají po ‚akademické čtvrhodince‘ – členové vlády dostavují se však podle tradice přesně na minutu a oněch 15 minut je doba novinářsky velmi užitečná,“ uvádí František Gel v hlášení pro ministerstvo národní obrany.

Poukazuje také na to, že by velmi rád věnoval večery společenským setkáním s Angličany a jinými spojenci. „Nejlepší a finančně přístupnou cestou jsou kluby. Žel nemohl jsem dosud použít těchto možností, protože vojenský průkaz, jež vojenští redaktori mají, brání jim v přístupu do klubů.“ Jinak zavedení funkce vojenského redaktora hodnotí jako užitečné, protože se na všech vojenských místech i ve styku s civilními úřady setkal s porozuměním.

Gel zaznamenal zájem Američanů o přítomnost svých válečných korespondentů u československých jednotek. Také zaregistroval lítost polského tiskového důstojníka nad nedostatkem výměny informací mezi československým a polským tiskem.

Za dobu působení Františka Gela v redakci Čechoslováka došlo podle jeho názoru k několika posunům. Tím nejdůležitějším je fakt, že je pravidelně nejméně jedna strana v každém vydání věnována vojenským zprávám, což podněcuje přispěvatele k větší ochotě ke spolupráci s redakcí a k autorské ctižádosti. Na druhou stranu Gel polemizuje se zákazem kolportáže Čechoslováka mezi pozemními jednotkami. Nejenže listu nařízení způsobuje materiální ztrátu, oslabuje také jeho vliv na vojenského čtenáře. Odvolání zákazu však Gel výslovně nepožaduje.

V roce 1944 byl František Gel přidělen jako válečný dopisovatel k československé samostatné obrněné brigádě. Jakožto válečný dopisovatel (War Correspondent) nesměl být Gel příslušníkem armády. Byl proto s platností od 7. března 1944 občanským zaměstnancem vojenské správy. S druhým sledem spojenecké invaze spojenecké invaze se Gel na přelomu srpna a září 1944 dostal na evropský kontinent. V říjnu a listopadu téhož roku byl také účastníkem dvou nejdůležitějších bitev československé samostatné obrněné jednotky u Dunkerque. Z těchto bojů podával zprávy signované značkou Fr. Angelks. Při samostatné československé obrněné brigádě působil jako válečný dopisovatel Československé tiskové kanceláře. Spolu s Gelem podávali zprávy o akcích československé samostatné obrněné brigády také dr. Rostislav Kocourek a novinář V. Straka.

V lednu 1945 na základě zkušeností z osvobozené Francie a Belgie vypracoval Gel spolu s Rostislavem Kocourkem zprávu o vojenské tiskové službě v osvobozeném Československu.⁵⁴ Podle autorů zprávy je jednou z příčin zmatků a obtíží na osvobozeném území nedostatečná tisková služba. Během pěti válečných let totiž většinou zemřela řada schopných novinářů, zbylé eliminovala jejich kolaborantská činnost v průběhu války. Zběžný pohled na francouzské a belgické listy po osvobození těchto zemí napovídá, že je většinou dělali začátečníci: buď lidé velmi mladí, nebo odbojáři, kteří se během války vyznamenali vydáváním podzemních tiskovin. V obou případech se však jednalo o ne-novináře. Důsledkem toho bylo, že vlády neměly možnost objasňovat svá stanoviska v nejkritičtějších dobách. Neměly možnost účelně působit na veřejné mínění, v době, kdy byla veřejnost nejcitlivější a nejvnímavější, protože „jen dobře dělané noviny jsou dobrým a přesvědčujícím mluvčím. A jen dobré noviny jsou obrazem veřejného mínění, jež vláda má, chce a musí znát.“

---

⁵⁴ Vojenský historický ústav, fond MNO Londýn

Gel a Kocourek upozorňovali, že by situace v Československu mohla být po osvobození podobná. Volali proto po včasném získání a organizování „kádru dobrých, spolehlivých redaktorů“ pro ústřední státní úřady. Takoví lidé by mohli přispět k rychlé obnově a konsolidaci tisku. Po vzoru anglosaských zemí by se mělo jednat o novináře z povolání s určitým minimem praxe v denním tisku. Autoři dokumentu navrhuji délku trvání praxe 3 až 5 let. Argumentují tím, že „novinaření se lze naučiti jen v novinách. Karenční lhůta je zárukou: neboť kdo se v novinách udržel pět let, umí asi dělat noviny a dal svou práci příležitost k posouzení schopností.“ Gel s Kocourkem navrhuji také zavést vojenskou tiskovou kancelář.

Důstojník tiskové služby by měl znát alespoň dva cizí jazyky a ovládat technickou stránku vydávání novin. Autoři návrhu zdůrazňují, že postavení a vyhlídky tiskových důstojníků musejí být takové, aby přilákaly skutečné novináře. „V případě, že by systemizace počítala s tiskovými důstojníky věčně subalterními, hlásili by se asi jen ti z adeptů novinářství, kteří se už přesvědčili, že jim v občanském povolání pro vlastní neschopnost nic nekyne, a kteří by v tiskové službě vojenské spatřovali zaopatření.“

Tiskoví důstojníci by měli zejména zprostředkovávat komunikaci mezi redakcemi a orgány vojenské správy. To by se zpočátku mělo dít dodáváním tiskových materiálů redakcím. Dále by měli být nápomocni zahraničním novinářům, kteří se jistě do osvobozeného Československa sjedou. Později by měli pomáhat při školení „novinářského dorostu“.

Ministerstvo národní obrany na zprávu zareagovalo návrhem na zřízení pětičlenné redakční rady z nejlepších novinářů, kteří působili v Našich novinách, Čechoslováku a v listu Nové Československo. Rozhodnutí o zřízení Vojenské tiskové služby mělo být ponecháno až na reorganizaci armády po osvobození republiky.

František Gel se do Československa dostal 18. května 1945. S radostí shledal, že jeho manželka zůstala naživu. Oba Gelovi rodiče zemřeli v Terezíně. Gelův otec musel jako Žid nastoupit do transportu. Gelova matka se podruhé provdala také za Žida, ač sama „árijka“, do transportu nastoupila se svým druhým mužem. Zahynuli tam oba. V koncentračním táboře zemřel také Gelův nevlastní bratr Richard. Druhý nevlastní bratr Otakar v roce 1939 uprchl do Palestiny. Podle dotazníku, který Gel vyplnil v roce 1951 pro

Svaz československých novinářů,⁵⁵ se Otakar v Palestině oženil a pracoval jako řidič autobusu.

V době od 18. května do srpna 1945 Gel cestoval mezi Prahou a Londýnem, častěji pobýval ve Velké Británii.

Za službu během 2. světové války udělil 24. prosince 1945 prezident republiky Československé Gelovi Československý válečný kříž 1939. Stalo se tak „v uznání bojových zásluh, které získal v boji za osvobození republiky Československé z nepřátelského obsazení“. Už 18. října 1945 dostal Gel Československou medaili za chrabrost, bylo to „za osobní statečnost před nepřítelem, osvědčenou v boji za osvobození republiky Československé z nepřátelského obsazení“. 4. května 1946 byl František Gel povýšen do hodnosti poručíka pěchoty v záloze a 27. září téhož roku mu byla přidělena hodnost nadporučíka. Od 24. května 1947 se stal kapitánem v záloze. Povýšení v letech 1946 až 1947 zřejmě souvisí s Gelovým postem rozhlasového zpravodaje z Norimberských procesů. O tom v kapitole Norimberské procesy.

---

⁵⁵ Národní archiv, fond Syndikátu novinářů, složka František Gel

4. Československý rozhlas

Hned v květnu se František Gel zašel podívat do redakcí, kde působil před 2. světovou válkou – do Lidových novin a do Melantricha. „V Lidovkách na mě byli (s výjimkou Eduarda Basse) milí, ale nikdo (včetně E. Basse) nemluvil o tom, že bych tam mohl pracovat. V Melantrichu jsem vběhl do cesty Jaroslavu Šaldovi, generálnímu řediteli. „Áno, hochu, áno, vítám vás, sundejte tohle (zatahal mě za rukáv blůzy battle-dressu) a udělejte mi zítřejší noviny – všechno se mu tady rozuteklo!“ Omluvil jsem se, že musím ještě dnes zpátky k brigádě, ale že rád přijdu za týden. Když jsem za týden přišel, Šalda už tam nebyl. Všichni – včetně nového šéfa, následníka Kazetky, kterého Němci zavraždili – všichni na mě byli milí, ale o děláním novin nikdo nic neříkal. (Po letech letoucích vyšlo najevo: v redakcích si mysleli, že coby zahraniční voják budu chtít přinejmenším být šéfredaktorem. Což jsem namouduši nechtěl. Vrátil jsem se pln pokory k těm, kdo ve cti přežili okupaci.)“⁵⁶

Zhruba o tři měsíce později byl Gel opět v Praze a došlo k legendárnímu setkání s šéfredaktorem Rozhlasových novin Jiřím Hronkem. Gel se s Hronkem znal už z předválečné doby, oba působili v redakci Českého slova. Oba také během 2. světové války působili v Londýně. Hronek byl počátkem války členem redakce časopisu Čechoslovák, od roku 1941 se stal redaktorem rozhlasového odboru exilového ministerstva zahraničních věcí.

Hronek: Co teď děláš?

Gel: Nic.

Hronek: Tak pojď k nám.

Gel: ?

Hronek: Do rozhlasu.

Gel: Nerozeznám mikrofon od kropicí konve.

Hronek: To se neboj – my tam žádné kropicí konve nemáme.

⁵⁶ Dotazník – rukopis, PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela. Též Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas, s. 426 - 434

Rozhovor se podle pozdějších Gelových vzpomínek⁵⁷ uskutečnil na Václavském náměstí pod sochou svatého Václava 8. srpna 1945. Muselo k němu dojít však dříve, neboť v osobní složce Františka Gela v archivu Českého rozhlasu je žádost Františka Feigela o místo v rozhlase datovaná 26. července 1945. Gel doslova uvádí: „Ve smyslu předběžných rozhovorů dovoluji si ucházeti se o místo redaktora Čs. rozhlasu.“ V osobní kartě je jako datum nástupu uveden 2. srpen 1945. František Gel se tak stal redaktorem politického zpravodajství. Platový výměr datovaný 14. září 1945 mu určoval plat 7100 korun měsíčně.

---

⁵⁷ Srov: Rieger, Boris: *Gel*. Čtenář 5/1967, s. 145; Dotazník – rukopis, PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela; Též Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas, s. 426 - 434; Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 76

4. 1 Norimberské procesy

Gelova rozhlasová sláva odstartovala Norimberskými procesy. Začaly 20. listopadu 1945 přelíčením proti 21 přítomným a jednomu nepřítomnému válečnému zločinci z řad nejvyšších představitelů nacistického Německa. Na proces se sjelo 480 novinářů z celého světa, z Československa mohlo být akreditováno 7 reportérů.⁵⁸ Po celou dobu procesu v Norimberku působil jen František Gel a zpravodaj Československé tiskové kanceláře Rostislav Kocourek. Ostatní novináři přijížděli obvykle na několik dní až týdnů.⁵⁹

Gel v Norimberku působil od listopadu 1945 do listopadu 1946. Za celý rok bavorské město opustil jen třikrát. Poprvé na Vánoce roku 1945. Nic tím ale neztratil, protože soudní tribunál ctil vánoční prázdniny. Druhá návštěva Prahy se uskutečnila v červenci roku 1946. Františka Gela u norimberského soudu zastupoval Miloslav Oppelt. Potřetí z Norimberku odjel 1. září 1946, zhruba týden strávil v Paříži. Před odjezdem do Norimberku byl Gelovi zvýšen plat na 11 600 korun měsíčně.

František Gel se do Norimberku se dostal teprve týden před zahájením procesu. Do začátku přelíčení se naučil procedurálním ustanovením soudního řádu ITM (International Military Tribunal), což byla směs trestních řádů Velké Británie a USA, s několika ústupky právu evropsko-kontinentálnímu. Dále se musel obeznámit se soudní budovou a zejména s lidmi: s tiskovými důstojníky soudu a hlavně se soudci a s prokurátory. Musel si také zajistit zvláštní průkaz do přísně střežené soudní budovy.⁶⁰

Zasedání začínala denně v 9 hodin a s polední přestávkou trvala do pěti odpoledne. Nejpozději v 15 hodin musel Gel telefonovat zprávu pro Rozhlasové noviny, pak ještě jednou pro večerní relace a v noci chystal další zprávy na ráno. V rozhlasových novinách se vysílala přibližně patnáctiminutová zpráva – převedeno do psané podoby to obnáší čtyři až pět stran strojopisu. Jak v jednom rozhovoru František Gel uvedl, Američani počítají s tiskem. V soudní budově bylo 108 speciálních telefonních linek a 711 přístrojů, které denně zprostředkovaly na 1 000 dálkových na 500 místních hovorů. Kromě telefonů bylo k dispozici 28 dálnopisů. Přímou v soudní síni bylo instalováno několik mikrofonů pro

⁵⁸ Viz informace z dokumentů československého delegáta u Norimberského soudu Bohuslava Ečera, fond Úřad delegáta u Norimberského soudu, Národní archiv.

⁵⁹ Jan Drda, Vincenc Nečas, František Němec, Josef Suchánek, Karel Hájek, Miroslav Galuška, Kamil Winter

⁶⁰ Srov: Kalíšová, Jana: *Norimberský proces*. Student 17. 11. 1965; Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 78

přenos zpráv rádiem do celého světa.⁶¹ Německo bylo tehdy prohlášeno za zcela blokované a nesmělo mít žádné spojení se světem. V soudní budově proto sloužil prapor anglických spojařů. Ti od novinářů přijímali rukopisy a telegrafovali je. Při soudním líčení byl také zaveden sluchátkový systém. Soudci, prokurátoři, obžalovaní, novináři i obecnost měli sluchátka a na opěradle křesla přepínač. Pod číslem 1 mohli přítomní slyšet originál řeči kohokoli, dalšími číslicemi bylo možné navolit tlumočení – do angličtiny, francouzštiny, ruštiny a němčiny. Soudní líčení zapisovaly stenografky na těsnopisných psacích strojích. Navíc se celé líčení nahrávalo na magnetofonové pásky. Později byly výpovědi přepsány a vydány tiskem.

Navzdory tomuto technickému zázemí bylo spojení největším problémem pro československé novináře působící u Norimberského soudu. Hned první den procesu, 20. listopadu 1945, poslal František Gel zprávu do Rozhlasových novin. Když je poslouchal, zděsil se, že o procesu v nich nebylo ani zmínky. Gelova zpráva totiž z Norimberku putovala přes New York a spojení zajišťovali anglicky mluvící technici. Zpráva tak do Prahy dorazila ve zcela zkomoleném, nepoužitelném stavu.

Ani kdyby přišly telegramy bez chyb, stejně by nebylo možné, aby šly hned do vysílání. Telegramy se posílaly pomocí Morseovy abecedy, která sice zná značky pro interpunkční znaménka, ale nepoužívaly se, protože jsou dlouhé a složité. V novinářské praxi se proto ustálilo pravidlo telegrafovat interpunkci slovy. To je jedna z hlavních překážek.⁶²

Další plyne z úzu, že zvrtná slovesa se z úsporných důvodů v telegramech spojovala se slovesy a krátká slova jako příkladně spojky a předložky se psala dohromady s předcházejícím nebo následujícím slovem. Potom tedy úsek Gelovy reportáže, který zněl:

„Než odpovím na otázku, zda se cítím vinným,“ zahájil Goering svůj projev – „ – „Upozornil jsem již obžalované,“ přerušil ho předseda, „že obžalovaní v tomto stadiu procesu mohou zodpovědět otázku jen sloven ‚ano‘, či slovem ‚ne‘. Rozuměl jste?“

Vypadal v telegrafované podobě následovně:

⁶¹ Srov: Ečer, Bohuslav (1946). *Norimberský soud*. Praha: Orbis, s. 10.

⁶² PNP, Gelova pozůstalost

UVOZOVKA NEZ ODPOVIM NA OTAZKU ZDASE CITIM VINNYM UVOZOVKA ZAHAJIL GOERINGSVUJ PROJEV POMLCKA UVOZOVKA 2 POMLCKY UVOZOVKA UPOZORNILJSEM JIZ OBZALOVANEUVOZOVKY PREUSILHO PREDSEDA CARKA UVOZOVKY ZEObZALOVANI V TOMTO STADIU PROCESU MOHOU ZODPOVEDETI OTAZKU JENSLOVEM UVOZOVKY ANO UVOZOVKY CISLOVEM UVOZOVKY NE UVOZOVKY STOP ROZUMELJSTE OTAZNIK ODSTAVEC⁶³

Jak bylo Gelovo zpravodajství z Norimberku zpracováno v rozhlase, napoví nedatovaný dokument z Gelovy pozůstalosti:⁶⁴

VŠEM REDAKTORŮM

Ode dneška budeme mít každý den mezi 17 – 18 hodinou přímou zprávu od Faigla z Norimberka, která se bude chytat z BBC a natáčet na magnetofon. Jestliže ji zachytneme, zavolejte do 10.00 hodin redaktora Poláka /266-881/ a pošlete Faiglovi telegraficky tato dvě slova:

Schortwave received

a přidejte k nim datum. Jestliže ji nezachytneme a to ani tak, abychom z ní mohli udělat zprávu, telegrafujte mu:

Schortwave not received

a datum.

Faigel posílá každý den kolem poledního telegram, který by tu měl být asi do 5ti hodin. Jestliže do té doby nedostanete ani telegram ani telefonické upozornění od redaktora Poláka nebo z pošty, že telegram je na cestě, ptejte se ihned redaktora Poláka, zda někde nějaký telegram neleží!

Podobné problémy s tím, jak aktuální informace dopravit do Československa, měl i dopisovatel Československé tiskové kanceláře Rostislav Kocourek. Ten své zprávy posílal vojenskou vysílačkou do Prahy. ČTK měla v Norimberku k dispozici svého vojenského radiotelegrafistu. Kocourek opakovaně požadoval spolehlivější spojení. Stávalo se totiž, že

⁶³ Gel: náš reportér v Norimberku. Náš rozhlas 1/1946

⁶⁴ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

Kocourkovy zprávy zazněly jako část zpráv Gelových v rozhlasu. Ještě 5. prosince ve svém dopise ČTK píše:

„Dokument o Československu (o asimilaci) jsem měl první. Ale byly čtyři hodiny odpoledne, k vysílači bych se nedostal tak, aby jej mohla celý poslat (stmívalo se!). Musil jsem jej přeložit a z laskavosti Gelovy poslat přes Československý rozhlas. Kdy jej rozhlas doručil Vám, nevím. ČTK bude musit telegram stejně platit. Kdybych měl úmluvu, věděl bych, že jej ČTK bude mít tak, že redakce budou mít telegram před tím, než bude hlášen rozhlasem. Nemohu pobít rozhlas, protože ten vychází dřív než noviny, ale mohu krátkým telegramem obhájit prestiž ČTK alespoň před redakcemi.“⁶⁵

František Gel si vzpomněl, že by Norimberkem měl procházet válkou neporušený kabel Lisabon – Vladivostok. Kdy se tak přesně stalo, není možné zjistit, jasné ale je, že to nebylo hned. Procesy v Norimberku začaly 20. listopadu. Citovaný článek v časopise *Náš rozhlas*, kde Gel objasňuje problematiku spojení s Prahou, vyšel na začátku roku 1946. Nicméně Gel objevil fungující telefonické spojení s Prahou.⁶⁶ Využíval ho dva dny. „Třetího dne vstoupil do hovoru hluboký hlas. Představil se jako kapitán americké vojenské Security (Bezpečnosti) a vyzval mě, abych počkal, kde jsem, protože musí přijít mě zatknout,“ vzpomínal Gel v roce 1967 v časopise *Čtenář*.⁶⁷ Důvodem k zatčení bylo porušení okupačního statut, kterého se Gel dopustil nedovoleným telefonováním (viz výše). Gel zatčen nebyl. Na radu amerického vojáka získal povolení od okupační vlády v Berlíně. Potvrzení přišlo během pěti hodin. Hlavní slovo v tom měl sovětský velitel maršál Sokolovský. Gel pak obvykle reportáže na základě pouhých poznámek do telefonu diktoval. Zpravidla je zapisovala Věra Musilová (později provdaná Brťková). Té byl Gel po mnoho let zavázán za trpělivost, s jakou se takového úkolu zhostila.⁶⁸

Reportéři u Norimberských procesů sloužili jako novináři v uniformě. „Jinak to nebylo možné – pohybovat se tam, tam byl vojenský provoz.“⁶⁹ Všichni novináři u procesů byli podle Gelových vzpomínek bývalí váleční dopisovatelé. Celý proces probíhal za přísných bezpečnostních podmínek. Soudní budova byla střežena pásem tanků a

⁶⁵ Národní archiv, Fond Zvláštní dopisovatel ČTK u Norimberského soudu

⁶⁶ První spojení z Norimberka nebylo přímo do Prahy, ale do Nového Boru. Viz *Norimberk očima novináře*. Průboj, 22. 11. 1964

⁶⁷ Rieger, Boris: *Gel*. Čtenář 5/1967, s. 146

⁶⁸ Srov.: Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas, s. 430

⁶⁹ *Norimberk očima novináře*. Průboj, 29. 11. 1964

pohotovostními oddíly. Navíc mohla být během půl hodiny obklíčena divizí pěchoty, pokud by se objevil pokus o osvobození souzených vězňů.

Gelovy reportáže z Norimberku byly nesmírně populární. Traduje se, že kina musela posouvat začátky představení, protože lidé dávali přednost zprávám z Norimberku před zábavou v biografu. Do Československého rozhlasu přišla také stížnost sdružení kavárníků, že kvůli Gelovi přicházejí o hosty. Rozhlas jim odpověděl, aby si do svých podniků pořídili přijímače.⁷⁰

Mnozí na Gelových reportážích oceňovali, že je schopen přinést nejen informace, ale umí také přiblížit atmosféru soudních procesů, má smysl pro detail a je i lidsky účasten. Z toho se dá usuzovat, že Gel do svých referátů proti svému tradičnímu přesvědčení dával mnohé ze sebe a neubráníl se subjektivnímu hodnocení. Na druhou stranu se tomu není možné divit. Novinář strávil v Norimberku rok. Den co den se účastnil soudních přelíčení, při kterých se projednávaly ty nejtěžší zločiny představitelů nacistického Německa, bylo snášeno množství důkazů o válečných zločinech a zejména o zločinech proti lidskosti, vypovídali svědci, kteří přežili věznění a mučení v koncentračních táborech. Takovýto proces se konal poprvé v historii lidstva. V podobně vypjatých chvílích je zřejmě nemožné ubránit se jakémukoliv osobnímu zaujetí a je velmi obtížné přinášet jen informace s maximální snahou o objektivitu jejich podání.

Jak citlivě musel Gel – a nejen on – přistupovat k referování o Norimberských procesech, jak moc musel zvažovat formulace a volbu slov dokládá dopis Jednoty společenstev řezníků a uzenářů pro Čechy a Moravu z 13. května 1946 adresovaný ředitelství Československého rozhlasu:⁷¹

Svým dopisem ze dne 12.m.m. stěžovali jsme si u Vás na nevhodné přirovnání zločinců, v současné době souzených, k řezníkům, v některých rozhlasových relacích. V této souvislosti promlouval Váš zvláštní zpravodaj z Norimberka a ujišťoval, že podobného přirovnání nepoužil a že by takovéto přirovnání pokládal sám za velmi nevhodné.

Netvrdili jsme sice výslovně, že ona slova byla pronesena Vaším zvláštním zpravodajem panem Gelem a jelikož jsme si dodatečně ověřili, že jednak tohoto nemístného srovnání použil Váš pražský reportér a jednak zvláštní dopisovatel Rudého

⁷⁰ Srov.: Pátek, Miloslav (1991). *Rozhlasáci*. Český rozhlas, s. 26; Srov.: Osvaldová Barbora: *Reportáž a reportéři*. In: *Reportáž v tisku a v rozhlasu – Sborník příspěvků ze semináře Katedry žurnalistiky IKSŽ FSV UK a Sdružení pro rozhlasovou tvorbu* (1997). Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, s. 12

⁷¹ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

práva pan Vincenc Nečas, prosíme Vás, abyste naším jménem požádali pana Gela, jehož přesnou adresu nám není možno zjistiti, aby výtky v dopise obsažené nevztahoval na svoji osobu.

I když jsme jej v dopise přímo neobvinili, bylo by nám nemilé, kdyby právě on, dle našeho soudu nejlepší z našich rozhlasových zpravodajů, jehož reportérského umění si všichni nadmíru vážíme, se cítil dopisem, třebaže se zde jedná o nedorozumění, dotčen.

Gelovu profesionalitu dokládá i historka ze samotného závěru Norimberských procesů. V předvečer poprav válečných zločinců posílali téměř všichni novináři a reportéři závěrečné zprávy o tom, že poprava proběhla. Gel takovou zprávu také odeslal, ale oproti ostatním novinářů svůj úkol nepokládal za splněný. Zatímco ostatní zpravodajové v noci z 15. na 16. října 1946 buď spali, nebo oslavovali konec procesu, Gel zůstal v soudní budově. Během noci telefonoval do Československého rozhlasu redaktorovi, který měl noční službu, aby zprávu, kterou o popravách poslal, nepouštěl zatím do ranního vysílání, že se něco děje, ať počká. Službu konající redaktor z toho neměl zřejmě radost, protože obvykle trvala noční služba tak do dvou hodin, nečekávalo se až do rána. Gel telefonoval v půl sedmé. Hermann Göring, nacistický ministr letectva, muž, který se podílel na zřízení gestapa a koncentračních táborů, spáchal před popravou ve své cele sebevraždu. Československý rozhlas měl tuto informaci první a jako jedno z mála médií na světě.⁷²

Gel se v Norimberku věnoval práci i ve chvílích, kdy to program soudního tribunálu vysloveně nevyžadoval. V rozhovoru s Janou Kalíšovou pro časopis Student v roce 1965 vzpomínal: „Jednou bylo půl dne volno. Soud se radil myslím o procedurálním postupu. Tak jsem šel do civilního křídla budovy a hledal jsem, kdo z Československa tam byl za války zavřen. Několik jmen jsem skutečně objevil, a tak jsem v příslušných celách nechal rozebrat stoly. Mezi deskou a nohou jednoho z nich byl dopis na rozloučenou. Co v něm bylo, to už nevím, ale průměrný básník by ho napsal líp. O to byl otřesnější. Dopis

---

⁷² Popravy odsouzených mělo možnost vidět jen osm novinářů – po dvou z každé vítězné mocnosti. Museli se zavázat, že svým novinám nepodají zprávu dříve než ostatním, a to 16. října 1946 v šest hodin ráno. Vybraní žurnalisté se dostavili v předvečer poprav, 15. října 1946 v šest hodin večer. Vyfasovali teplé oblečení a jídlo na 24 hodin. Tři hodiny je zaslepené nákladní auto vezlo na místo poprav. Vystoupili na zcela setmělém nádvoří a pak byli odvedeni do podzemního sálu. Popravy začaly v 00:00 16. října 1946. První byl do dvorany na nosítkách přinesen Hermann Göring, který před popravou spáchal sebevraždu. Prvním popraveným byl nacistický ministr zahraničních věcí Joachim Ribbentrop. Po něm následovali další. Jakmile lékař konstatoval smrt, byla popravená těla odvezena ke kremaci a vzápětí rozprášena z letadla na neznámém místě. Tento postup měl znemožnit vznik poutních míst pro nacisty.

Když se rozednilo, byli novináři vyvedeni ven a poznali, že jsou na nádvoří soudní budovy.
Srov.: *Norimberk očima novináře*. Průboj, 29. 11. 1964

se vysílal. Pisatel se pak přihlásil, Němci už ho nestačili popravit.⁷³ V pozůstalosti Františka Gela se našly dva dopisy dvou různých žen, které se domnívaly, že se jedná o jejich muže.

Posluchačské ohlasy na Gelovy reportáže byly v drtivé většině pozitivní, hodnotily zejména schopnost, s jakou Gel své reportáže staví a formuluje, skutečnost, že se neomezuje pouze na snůšku faktů. Dokládají také velkou oblibu jeho reportáží. Příkladem budiž dopis Věry Valentové z Klánovic, datovaný 30. listopadu 1945:⁷⁴

Náš milý pane redaktore,

dovolte mi, prosím, toto poněkud důvěrnější oslovení, protože my, v kruhu své rodiny a přátel opravdu o Vás hovoříme jako o našem, doslovně vlastně říkáme „náš zlatý Gel“.

Chci Vám upřímně poděkovat za Vaše zprávy z Norimberka, které tak neúnavně a vším možným rychlým způsobem dodáváte do rozhlasu, abychom i my mohli být svědky tohoto v historii dosud nebývalého procesu. Škoda jen, že k nám nemůžete mluvit sám. Váš hlas na deskách je také špatně zachycen, ale my přesto napínáme uši, abychom každé Vaše slovíčko zachytili. Dovedete tak vylíčit tamější atmosféru, že se cítíme opravdu s Vámi přítomni a vidíme ty zločinecké tváře na lavici obžalovaných. Vy též umíte, jako nikdo jiný, podat své zprávy s jiskrou vtipu, a jestliže nevíte, jak z duše nám mluvíte, jak vyjadřujete vše, co i my cítíme, prosím, přijměte řádky tohoto dopisu právě jako díky za tuto stránku Vašich komentářů.

Těšíme se, že zachytíte také perem všechno to, co prožíváte a cítíte, všechno to, co kolem sebe v Norimberku vidíte, že nám tak provždycky zachováte ovzduší tohoto procesu.

Vryl jste se nám do paměti již svými reportážemi z poválečného Německa, máme Vás rádi a těšíme se na Vaše další zprávy.

Jen mi, prosím, odpusťte, jestliže píši špatně Vaše jméno, ale neviděla jsem je dosud nikde napsáno, tak je píši jen jak je slyším z úst hlasatelů.

Bud'te hodně zdrav, náš milý pane redaktore! Přejeme Vaší práci mnoho zdaru.

Srdečně Vaše Věra Valentová s rodinou a přáteli

⁷³ Kalíšová, Jana: *Norimberský proces*. Student 17. 11. 1965

⁷⁴ PNP, Staré Hradky, pozůstalost Františka Gela.

To, že Gelovy reportáže nebyly mezi posluchači populární jen na začátku procesů, a tedy jen na začátku jeho působení v Norimberku, dokládá další z posluchačských ohlasů.⁷⁵

Myslivořice 12. května 1946

Vážený a vzácný pane redaktore Göle,

tak se alespoň jmenujete, tak Vás všichni v naší Republice známe a jak se píšete na tom asi nezáleží. A že Vás v našem Československém rozhlasu v Praze najdou o tom nepochybují.

Když jsem se dověděl z našeho rozhlasového povídání, že jedete z Norimerka do Prahy, umínil jsem si, že Vám na uvítanou pošlu moravský klobás. Naskýtá se mně dnes příležitost a tento klobás Vám posílám jsa přesvědčen, že lidé kteří duševně pracují a víc než mnoho pracují zaslouží si aby také i větší sousto dostali a tak posílí své tělesné schránky, neboť staré české pořekadlo zní: „Ve zdravém těle—zdraví duch!““

Bohužel, že nemáme a nemůžeme také, i když bychom rádi chtěli, pomoci. Přijměte proto prosím tuto maličkost z Moravy na důkaz toho, že o Vás na Moravě také víme, že Vás známe a že to, co děláte, že děláte opravdu dobře!

Zařadil jste se svou poctivou činností mezi naše velikány pro blaho svého národa vedle těch slavných mužů za války, kteří nás z ciziny posilovali a jejich pokyny, rady, výstrahy a nařízení staly se nám denním chlebem!

Zůstávejte českému národu zdrav a budete-li mít někdy cestu na Moravu zastavte se u nás. Adresu Vám poví mnoho členů Československého rozhlasu počínajíc šoférem p. Zazvonilem a konče p. centrálním ředitelem Laštovičkou.

Váš K. Šamánek

Obliba Gela a jeho způsobu reportování z Norimberských procesů však nebyla bezvýhradná. Přišly i reakce negativní.⁷⁶

Pane Feigele,

V poslední době se zdálo, že jste si uvědomil, že Vaše reportáže neposlouchá jen nemyslicí stádo. Dnes však jste si svou umírněnost u Adolfa Hrubého vynahradil. Radím

⁷⁵ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

⁷⁶ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

Vám, abyste zanechal svých tak zvaných „gelovštin“. Chceme pravdu a nic jiného než pravdu, ať jde o kohokoli. Úsudek si uděláme sami a buďte ujištěn, že správný a spravedlivý. Vezměte laskavě na vědomí!

M. Malá

Gelovi se podařilo zavést pravidelnou relaci takovým způsobem, že byla v posluchačském povědomí pevně spojena s jeho jménem. Jak si všímá Otakar Štajf ve své rigorózní práci, když Gel přijel v červenci roku 1946 do Prahy, zastupoval jej v Norimberku rozhlasový kolega Miloslav Oppelt. Gel prý doufal, že si posluchači všimnou kvalitativní změny v reportážích z Norimberku. Naproti tomu se mu stávalo, že se známí divili, že ho vidí v Praze, když jeho reportáž právě běžela v rozhlase. „Posluchači v té chvíli se už na své norimberské raporty těšili tak, že by nepoznali, nebo poznali a omluvili i prudký pokles kvality.“⁷⁷

Kromě své vlastní práce Gel v Norimberku pomáhal také ostatním českým novinářům, likvidoval případná nedorozumění, která jim vznikala jako důsledek neznalosti cizích jazyků nebo odlišných zvyklostí. „Vědomí a jistota, že je mezi námi člověk, na kterého se můžeme v každé nesnázi obrátit, a vždycky s úspěchem, to věru stojí za dík a pochvalu. Kraluje mezi námi stejně nenápadně jako ve zpravodajství Čsl. rozhlasu a mezi jeho posluchači při večerních rozhlasových novinách jako náš první reportér,“ oceňoval Gelovu kolegiální novinař a fotograf Karel Hájek.⁷⁸ Dodává také další důkazy Gelovy obětavosti vůči kolegům. „Kdokoli z Čechů nebo Slováků přijede do Norimberku jako nováček, dostane od něho dvacítku výborných amerických cigaret, než začne fasovat vlastní.“⁷⁹ To, že se Gel snažil svůj pobyt v Německu využít ve prospěch svých kolegů dokládá i dopis, který mu do Norimberka napsali spolupracovníci z rozhlasu 4. dubna 1946:

Milý Gele,

Jsi člověk neskromný. Nestačí Ti popularita, kterou jsi si získal u posluchačů, čekajících denně s napětím na Tvůj referát. Chceš ještě, aby i Tvoji prostí řadoví spolupracovníci, vstávající, lehající, velebili Tvoje jméno. Takový je aspoň účinek Tvých

⁷⁷ Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel.* Praha: Osmium, s. 83

⁷⁸ *Co dělá Gel v Norimberku?* Náš rozhlas 12/46, s. 3

⁷⁹ *Co dělá Gel v Norimberku?* Náš rozhlas 12/46, s. 3

velkorysých zásilek, kterým redakce říká „UNRA z Norimberka“. Děkujeme Ti všichni srdečně a zdravíme vřele /zejména dámy/ svého nejúspěšnějšího a nejroztomilejšího kolegu Jana Amose Faigla Norimberského.⁸⁰

František Gel dostával už do Norimberku nabídky nakladatelských domů na knižní vydání svých reportáží. V jeho pozůstalosti jsou zachovány tři nabídky (z nakladatelství Jiří Chvojka, Havlíčkův Brod, z Českomoravských akciových tiskařských a vydavatelských podniků v Praze a od jednoho nejmenovaného mimopražského nakladatelství, které zastupoval někdejší Gelův spolupracovník z Českého slova Edvard Čeněk).

Nakladatelé o publikaci Gelových reportáží velmi stáli. Nikde nechybí slib typu „na honoráři se jistě dohodneme“. Přesto Gel své texty nikdy v knižní podobě nepublikoval. „Jiní toho už napsali dost. Nemám dost peněz, abych si mohl vydržovat štáb lidí, který by zjišťoval fakta. Já mám jen vzpomínky a to už nejsou fakta. A také nejsem historik. Novinář píše o současnosti, a pokud se vrací do minulosti, tak jen proto, že je to aktuální pro současnost,“ poznamenal Gel v pozdějších letech.⁸¹

Otakar Štajf ve své rigorózní práci píše, že dokonce F. K. Zeman v rozhlasovém věstníku knižní vydání Gelových relací avizoval. Nikdy k němu však nedošlo. Štajf přibližuje vzpomínku Rostislava Kocourka, který byl svědkem, že Gel ještě v Norimberku všechny své poznámky spálil.

Štajf pak v deníku Práce v období 8. ledna až 19. dubna 1946 objevil 28 přepsaných (kompletně nebo redakčně zkrácených) Gelových rozhlasových relací. Proč deník Práce přistoupil v roce 1946 k otištění Gelových materiálů se dnes už nepodařilo zjistit. Fakt je o to zajímavější, že list měl v Norimberku dva zpravodaje: Jana Drdu a Františka Němce.

Autorka této práce navíc v Gelově pozůstalosti v Památníku národního písemnictví našla psané podklady reportáží z ledna až dubna 1946. Strojopisy jsou chronologicky řazené a uložené ve třech složkách.

Gel sice přiznával, že práce v Norimberku byla obtížná a často úmorná, plná stresových momentů v souvislosti se snahou podat co nejrychleji aktuální informace v situaci válečným působením zhoršeného spojení, ale přeci to pro něj byla práce radostná.

⁸⁰ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

⁸¹ Citát pochází z nedatovaného a nesignovaného strojopisného textu Gel legenda, PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela. Vzhledem k zakončení textu je zřejmé, že text vznikl po Gelově smrti, tedy nejdříve v roce 1972.

Prvním důvodem bylo, že i on sám vnímal snahu soudního tribunálu o potrestání nacistických zločinů jako obrovské lidské zadostiučinění. Atmosféru poválečné euforie a zároveň možnosti potrestat nenáviděné nacistické vůdce si dnes dokážeme asi jen těžko představit. Druhým důvodem byl fakt, že Gel měl samozřejmě zprávy z Prahy o obrovské popularitě svých reportáží. Dále také velmi oceňoval pracovní podmínky, a to jak zázemí vytvořené v Norimberku, tak zajištění, jakého se mu dostávalo z Československého rozhlasu, zejména toho, že nešetřil na financích za spojení.⁸²

V pozdějších letech reagoval na zmínky o nesmírné oblibě svých norimberských zpráv s jistou dávkou skromnosti. Domníval se, že velký díl na jeho úspěchu měl právě fakt, že lidé byli nadšeni už samotnou existencí tribunálu, který soudil válečné zločince, a vůbec možností tyto lidi potrestat. Norimberské procesy vnímal jako historický milník. A to i kvůli tomu, že tribunál se pokusil zjistit a zdokumentovat to, co se během druhé světové války vůbec dělo, protože by tomu – jak se Gel domníval – pozdější generace jinak nebyly schopny uvěřit.

„Velká většina toho krásného, co se o mých norimberských relacích traduje, je přívětivá, přátelská legenda. Velká popularita zpráv z Norimberku se ve skutečnosti vysvětluje tím, že po děsných létech okupace mluvil z přijímačů hlas vítězné spravedlnosti. Podíl redaktora, jenž tento slavný hlas tlumočil, byl minimální.“⁸³

---

⁸² Srov: Kalíšová, Jana: *Norimberský proces*. Student 17. 11. 1965; Gel: náš reportér v Norimberku. *Náš rozhlas* 1/1946

⁸³ *Rozhlas*, roč. XXII., č. 43, 1966, ptala se Milada Lichnerová

František Gel (uprostřed) v Norimberku při rozhovoru s generálem Dwightem Eisehnhoverem (vpravo). Fotografii zapůjčila Jiřina Střemchová.

4.2 Bílá kronika

„Svaté město padlo, protože každý konal svou povinnost. Svaté město padlo, protože každý konal jen svou povinnost. Svaté město padlo, protože každý konal jen svou povinnost.“

Citát Josefa Flavia z díla Válka židovská byl hlavním mottem dalšího z pořadů, které prohloubily Gelovu proslulost a popularitu mezi posluchači. První díl Bílé kroniky prošel éterem 6. ledna 1947 v rámci Rozhlasových novin. Někdy Bílá kronika plnila tečku za zpravodajstvím, jindy byla součástí relace. Vysílala se až do roku 1948. Pořad měl – jako protiklad Černé kroniky⁸⁴ – za cíl dokumentovat dobré skutky lidí, kteří v různých situacích udělali více, než bylo nezbytně nutné, a tím pomohli někomu jinému. Měl za cíl ukázat, že sice jsou na světě zlí lidé, ale také lidé dobří. A těch je víc.

První Bílá kronika, kterou Československý rozhlas vysílal 6. ledna 1947, vyprávěla příběh o muži, který poslal vánoční gratulace s neplatnými známkami. Pošta je sice mohla odeslat jako nevyplacené a vymáhat od adresátů poplatek, místo toho ale pracovníci pošty vypátrali odesílatele. Na závěr pořadu Gel vyzval posluchače, aby do rozhlasu posílali podněty pro další díly. Podle svědectví někdejší Gelovy sekretářky Věry Brřkové chodily Gelovi denně prádelní koše dopisů, jen během ledna a února 1947, tedy na počátku vysílání relace, jich přišlo na 1400. Gel si zpravidla ověřoval, zda se příběhy popsané v dopisech zakládají na pravdě. Občas se totiž stalo, že se skrze Gelovu Bílou kroniku chtěl někdo neprávem zviditelnit.

Otakar Štajf si ve své práci o Gelovi všímá, že Bílá kronika nebyl první případ, kdy se Gel zaobíral tématy lidské ochoty, ohleduplnosti a hrdinství. Analýzou Gelových textů vysledoval, že se podobné látce věnoval prakticky celou dobu, kterou strávil v tištěných médiích první republiky a dokládá příklady z let 1925 až 1938.⁸⁵

V době, kdy Gel rozjížděl Bílou kroniku, zahájily podobnou iniciativu také Svobodné noviny. Ty začaly dokonce dřív a Gel o tom nevěděl. Vyplývá to alespoň z omluvného dopisu redakci Svobodných novin, který Gel napsal 15. ledna 1947. Uvádí

⁸⁴ Pořad Jaroslava Františka Němečka Černá kronika se zaměřoval na zprávách o odhalení utajených zásob živnostníků, o šmelině a podobných aktivitách. Později se zaplétala do politických sporů a komunistické demagogie. (Vice Pátek, Miloslav (1991). *Rozhlasáci*. Český rozhlas, s. 38 – 39)

⁸⁵ Srov.: Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium, s. 88 - 90

zde, že se den předtím teprve dozvěděl o vánoční anketě, kterou vyhlásily Svobodné noviny. Vyzývaly čtenáře, aby dali redakci vědět o dobrých činech lidí. Gel se obával, aby jeho Bílá kronika nebyla brána jako plagiát nápadu Svobodných novin. Na svou obranu uvedl:

„K velké své hanbě musím toto ujištění podepřít ostudným přiznáním, že jsem letošní vánoční číslo Svobodných novin nečtl. Odjel jsem z Prahy – po hektickém ránu – 24. prosince v 9 hodin a něco a vrátil jsem se až po svátcích. Svátky jsem strávil v zapadlé osadě bez pošty, novin a rozhlasu (není električky). Ani po návratu jsem sváteční noviny pořádně nepřečtl a teprve dnes, při listování jsem našel další náznak ankety v Lidovkách z minulé neděle. Prosím Vás snažně, abyste mi uvěřili, že jde o případ duplicity, jenž mně lichotí vzhledem k partneru a jenž mě těžce hněte pro zdání, jež by mohl vzbudit.“⁸⁶

Gelovi nechodily jen impulzy pro další a další vydání Bílé kroniky, ale také posluchačské ohlasy. Na ty novinář zpravidla odpovídal osobně, i když to mohlo trvat i několik měsíců. Takovýmto způsobem se seznámil se svou pozdější druhou ženou Jiřinou Střemchovou. Napsala mu dopis, v němž oceňovala přínos pořadu. On po zhruba třech měsících odpověděl. Podle toho, jak byl dopis formulován, usoudil, že se jedná o zralou ženu, a tak ji oslovil „vážená paní“, navíc napsal, že za jejími řádky cítí bohaté životní zkušenosti. Jiřině Střemchové ale tehdy bylo 15 let, rozjela se tedy do rozhlasu, aby se podívala na toho, kdo ji považuje za mnohem starší. O šest let později – 10. února 1952 – se Gel a Střemchová vzali.

---

⁸⁶ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

5. Diplomatická služba

Po únoru 1948 se změnily společenské poměry v celém Československu. Ve druhé světové válce Gel působil na západní frontě – ve Francii a ve Velké Británii, nebyl členem Komunistické strany Československa a navíc byl Žid (přestože ve všech dotaznících uvádí vyznání římsko-katolické, Židem byl po otci). Tento původ nevadil jen nacistům, ale i komunistům. Gel cítil, že je jeho působení v Československém rozhlasu ohroženo.

Hned po únorových událostech roku 1948 procházeli budovou Československého rozhlasu tehdejší ředitel Bohuslav Laštovička a programový ředitel Mírko Očadlík. Podle často uváděné historky jim šel Gel v ústřety a rovnou jim nabídl svou výpověď. Očadlík se na něj tehdy prý jen podíval a prohlásil: „Jste vůl. Jsme rádi, že vás tu máme. Račte jít dělat poslední zprávy.“⁸⁷ Pár lidí ve vedení rozhlasu se totiž snažilo mezi redaktory zachovat alespoň pár profesionálů. Jak autorce této práce potvrdila Jiřina Střemchová, jediným Gelovým štěstím byla jeho proslulá profesionalita, která působila, zdá se, mocnější silou než všechny argumenty proti jeho osobě. Dalším důvodem mohly být i propagandistické důvody. Šlo o snahu dokázat světu, že v Československu proběhl převrat demokraticky a k žádným čistkám nedochází. Gel byl skrze své válečné působení i kvůli práci při Norimberských procesech poměrně známou figurou.

Přesto od 1. června 1948 František Gel v Československém rozhlasu nepracoval. Působením svých známých z ministerstva zahraničních věcí byl povolán coby tiskový tajemník na velvyslanectví do Londýna a Paříže. V Československém rozhlasu oficiálně čerpal neplacenou dovolenou, rozhlas za něj však platil novinářské pojištění. Gel měl v Londýně a posléze v Paříži na starosti vydávání vládního časopisu.

O práci na ministerstvu zahraničních věcí se oficiálně ucházel dopisem ze 12. dubna 1948, když předtím získal souhlas ředitele Československého rozhlasu Bohuslava Laštovičky, jeho náměstka Kazimíra Stahla a šéfredaktora Jiřího Hronka. Sám Gel ve vlastním životopise vyhotoveném v roce 1966 svou diplomatickou kariéru popisuje slovy: „Po únoru 1948, když několik úředníků čs. zastupitelských úřadů na Západě zběhlo ze svých míst a ministerstvo zahraničních věcí hledalo nové kádry, znalé cizích řečí a svých povinností vůči Republice, vyžádalo si mne ministerstvo zahraničních věcí od Čs. rozhlasu, a vedení rozhlasu mě uvolnilo na jeden rok. Byl jsem tedy od června roku 1948

---

⁸⁷ Srov.: Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel.* Praha: Osmium, s. 91; Pátek, Miloslav (1961). *Rozhlasáci.* Praha: Český rozhlas, s. 60

do července roku 1949 v diplomatické službě, kterou jsem vykonával jako velvyslanecký tajemník I. třídy a jako tiskový přidělenec v Londýně a v Paříži.⁸⁸

To, že si Gela kvůli nedostatku lidí vyžádalo samotné velvyslanectví v Londýně, dokládá dokument „Převod redaktora Fr. Feigela do MZV“ ze 3. března 1948.⁸⁹

Záznam

Do rukou pana velvyslance dra J. Krause

Vzhledem k situaci, jaká se celkově vytvořila v ministerstvu zahraničních věcí odchodem řady úředníků, zejména však s ohledem na propuštění dra J. Kodíčka v Londýně a na nezbytnost zajištění Central European Observeru, prosím, aby Akční výbor MZV rozhodl o převodu redaktora Fr. Feigla z Čs. rozhlasu prozatím do služeb MZV. Redaktor Fr. Feigl měl by být poslán prozatím do Londýna, aby se tam ujal redakce uvedeného listu a současně bulletinu vyslanectví, poněvadž byl zároveň propuštěn dr. Erdély. O redaktora Fr. Feigla požádalo telefonicky naše velvyslanectví v Londýně. Pan státní tajemník je informován a souhlasí.

Jedná se s redaktorem Feiglem, který je zásadně ochoten ujmout se tohoto úkolu a souhlasí také s prozatímním převodem do MZV. Jde o známého rozhlasového reportéra ‚Gella‘, autora rozhlasové bílé kroniky atd. Politicky a národně není proti němu žádných námitek, požívá naopak bezvýhradně důvěru vedení rozhlasu.

Prosím o urychlené vyřízení věci.

Přednosta III/1

František Gel byl tak s účinností od 12. června 1948 převeden k velvyslanectví v Londýně. Zároveň také působil ve funkci tiskového přidělence na pro velvyslanectví v Paříži, jak vyplývá ze zprávy o činnosti velvyslanectví v Paříži, kterou vyhotovil velvyslanecký tajemník Josef Šup.⁹⁰ Mimo jiné v ní uvádí:

Jedním z úkolů, který je pro Paříž charakteristický, je spolupráce s námi vedenou Parallele 50. Než byl jmenován velvyslanecký tajemník Frant. Feigel vedoucím Čsl. informační kanceláře, starali se tiskoví přidělenci i o její chod (např. technická příprava 2-

⁸⁸ PNP, Staré Hradky, pozůstalost Františka Gela.

⁸⁹ Archiv ministerstva zahraničních věcí, osobní složka Františka Feigela.

⁹⁰ Archiv ministerstva zahraničních věcí, fond velvyslanectví v Paříži.

jazyčných bulletinů za konference, úzká účast na redakčním vedení listu, atd.). po příchodu tajemníka Feigela připadla péče o tyto úkoly především jemu, protože tiskovým přidělcům přibývalo úkolů dalších (u Vl. Reisla projednávání věcí školských, u mne, po odmítnutí přijetí Artura Londona na diplomatickou listinu, některé úkoly politické).

Tiskoví přidělenci rádi prohlašují, že jejich oslabenou účast vedení kanceláře i listu tajemník Feigel ve spolupráci s redakcí P50 nahradil. V úzkém styku s ním zůstávají ovšem stále.

Počátkem ledna 1949 vychází nařízení ministerstva zahraničních věcí o setrvání Fr. Feigela v Paříži. Gel měl vést jak informační kancelář, tak list Parallele 50. Vzhledem k tomu došlo k úpravě jeho převedení. „Prakticky to znamená, že kolega Fr. Feigel měl být od 1. února 1949 převeden služebně k našemu velvyslanectví v Paříži při zachování jeho služebního postavení v Londýně, kde byl tiskovým přidělcem v hodnosti velvyslaneckého tajemníka I. třídy.“⁹¹

Gel ve vlastním životopise z roku 1966 uvádí, že si ho ministerstvo zahraničních věcí vyžádalo na jeden rok. Původně však byl povolán jen na půl roku. V lednu 1949 žádalo ministerstvo zahraničních věcí, jmenovitě tehdejší ministr Vlado Clementis, o prodloužení neplaceného volna Gelovi ještě na další půlrok.⁹² Rozhlas s tím souhlasil. Proč nedošlo k dalšímu prodloužení Gelovy služby na Západě se nepodařilo vypátrat. Přitom se ještě 3. května 1949 vláda na svém zasedání usnesla, že navrhne prezidentovi republiky, aby byl František Gel jmenován smluvním úředníkem ministerstva zahraničních věcí. Podle poznámky v protokolu, uloženém v Gelově osobní složce v archivu ministerstva zahraničních věcí, prezidentovi návrh nedošel. Podle svědectví Gelovy manželky Jiřiny Střemchové byly hlavním důvodem stále tužší poměry v poúnorovém Československu, zejména fakt, že Gel za druhé světové války působil ve Francii a ve Velké Británii a takoví lidé byli v té době perzekuováni. Gel se ale podle všeho ve službě osvědčil a byl spolehlivý, ač nebyl členem Komunistické strany Československa. Vycházíme ze svědectví, jež vyplývá ze zápisu habilitačního řízení s Františkem Gelem na Univerzitě Karlově v roce 1962. O Gelovi referoval akademik Vladimír Procházka:

„Seznámil jsem se s ním, jak jsem uvedl ve svém posudku, v Paříži v r. 1948, kdy jsem tam vedl v zastoupení ministra československou delegaci na třetím Valném

⁹¹ Dokument, který vystavil přednosta III. odboru ministerstva zahraničních věcí Evžen Klinger, archiv ministerstva zahraničních věcí.

⁹² Viz zápis referenty Kot., archiv Českého rozhlasu.

shromáždění Organizace spojených národů. Soudruh Gel tam tehdy pracoval jako velvyslanecký tajemník a tiskový přidělenec, jak je uvedeno i v jeho životopisu. Již tehdy jsem se v úředním i osobním styku přesvědčil, že s. Gel je nejen výtečný žurnalista, ale že je také naprosto oddán našemu lidově demokratickému zřízení. Zejména tato okolnost byla pro mne, jako zástupce Československa v cizině, velmi důležitá v době, kdy uplynulo od února 1948 jen několik měsíců a kdy byla situace pro nás v Paříži velmi složitá a choulostivá. Spousta lidí tam přešla na druhou stranu, a proto bylo pro mne velmi důležité, že jsem se na soudruha Gela mohl plně spolehnout jak po odborné, tak po politické stránce.“⁹³

Podobně kladně se v rámci stejného řízení vyslovila i Fakultní výbor KSČ Institutu osvěty a novinářství:

„Svůj postoj k lidově demokratickému zřízení projevil velmi výrazně hned po únoru 1948. Tehdy, když opustili svá místa zrádní úředníci na našich zastupitelských úradech, dal se se souhlasem rozhlasu k dispozici ministerstvu zahraničních věcí a působil jako velvyslanecký tajemník v Londýně a Paříži.“⁹⁴

---

⁹³ Archiv Univerzity Karlovy, zápis o III. zasedání vědecké rady Institutu osvěty a novinářství KU (20. 2. 1962)

⁹⁴ Archiv Univerzity Karlovy, osobní složka Františka Gela

6. (Ne)pronásledování v 50. letech

Státní úřady v 50. letech Františka Gela, na rozdíl od velkého počtu jiných, kteří za druhé světové války sloužili na západní frontě, nepronásledovala. V archivech ministerstva vnitra neexistuje jediný zápis z výsledku Františka Gela. V protokolu z výsledku plk. Emila Strankmüllera je u Gelova jména rukou psaná poznámka: zatčen v roce 1950. Nicméně ani Jiřina Střemchová, druhá Gelova manželka nepotvrdila, že by byl kdy Gel Státní bezpečností zatčen.

Je s podivem, že se muži, který strávil druhou světovou v Londýně, v 50. letech prakticky nic nestalo. Jiní byli zatýkáni a vězněni, Gel byl „jen“ přeřazen z vysílání Československého rozhlasu do oddělení dokumentace. Z jakého důvodu ho oproti jiným stihl jen takto mírný trest, se nepodařilo zjistit. V oficiálních ani neoficiálních seznamech spolupracovníků Státní bezpečnosti jeho jméno nefiguruje. Zda měl nějaký vliv jeho židovský původ (byl Židem po otci), se nedá s určitostí potvrdit. Gel sám navíc nikdy židovský původ neuvádí, po matce byl římsko-katolického vyznání, což dokládá křestním listem.

Státní bezpečnost se nicméně o Gela zajímala. Jeho jméno se objevuje hned v několika protokolech. Je zřejmé, že se na něj vyslýchaných policisté přímo ptali. V již zmíněném protokolu z výsledku plk. Strankmüllera, který byl pořízen 10. října 1950, vyslýchaný uvádí:

„Vím z doslechu, že to byl redaktor Večerního Českého slova a že pracoval v míru s obranou. Vím, že byl v Anglii, ačkoli o jeho stycích s MORAVCEM v Anglii mi není nic známo. Také jsem ho nikdy v Anglii neviděl a myslím, že byl u jednotky. Nyní pracuje jako redaktor v čs. rozhlase a domnívám se, že je totožný s oním redaktorem, který působil s EČEREM na norimberském procesu.“

Pplk. Stanislav Adam zase vyšetřovatelům řekl:

„Uvádím, že v častém styku s 2. odd. voj. správy v Paříži byl redaktor FEIGEL (GEL), který se stýkal hlavně s HORSKÝM a pak s BARTÍKEM. Přesto, že jsem byl s FEIGELEM velkým přítelem, nikdy jsem se ho neptal, co má s 2. odd., a nevím, co bylo příčinou, proč se s uvedeným stýkal. Vypadalo to, že je jejich pomocníkem. Nebo poradcem.“

V protokolu Adolfa Püchlera je zvláštní oddíl: „Vyslechnout osoby, na něž se Püchler odvolává. (Zjistit pokud možno jejich nynější působíště, druh a zdroje zpráv, jejich spolupracovníky)“. U jména Feigel zde stojí: „MORAVCŮV placený agent. Současně pracoval pro BARTÍKa. Zjistit u FOŘTa a TAUERa, jaké zprávy dodával.“

Pplk. Josef Fořt o Gelovi uvedl:

„Redaktor, tuším, že byl před válkou redaktor v Českém slově. Poznal jsem jej v Anglii, poněvadž byl činovníkem pro rozhlas a přicházel na Picadely, chodil k Moravcovi pro zprávy, patrně pro rozhlas. Zdržel se u nás chvíli, pobavili jsme se, měl velmi milé chování. Zda dodával pro MORAVCE neb BARTÍKA nějaké zprávy, není mi známo, a nevím, zda by byl též placen. Vídával jsem jej, když přišel na Picadely a chtěl něco od MORAVCE pro rozhlas. Potkal jsem jej myslím v r. 1945 na Václavském náměstí a byl jsem s ním na kávě u JULIŠE a tam mně hlavně sděloval o rodinných svých poměrech a měl radost, že se mu zachovala manželka, co dělal, nevím. Pokud si pamatuju, říkal mi tehdy, že je nám (jako 2. oddělení) vděčen proto, že mu bylo poraděno, aby domek, v němž bydlela jeho manželka během války, koupil anebo najal. Z toho jsem vytušil, že musel FEIGEL býti ve styku s 2. odd. již před válkou. Informace by mohl o tom podat BARTÍK, neboť jak si vzpomínám, potřebovaly tehdy časopisy zprávy o vyzbrojování henleinovců. Z doby předválečné myslím, že jsem jej viděl, ale nepamatuji se, avšak vím, že jsem sám nějaké fotografie zbraní do redakce Č. Sl. nesl a je možné, že to přejímal sám FEIGEL. Pro rozhlas v Praze po válce upravoval zprávy a říkali mu redaktor GEL (popisoval skutečnosti o hladu v Rumunsku v r. 1947), kde jest nyní, nevím.“

Plukovník tankistů Jaroslav Tauer policistům o Františku Gelovi řekl:

„Novinář, bývalý redaktor Českého slova. Znáám jej z pobytu v Anglii. V této době někdy konal nějaké tiskové služby pro 2.odd., za což byl vždy případ od případu odměněn. Jinak byl zaměstnán na ministerstvu zahraničních věcí v Londýně. Podrobnosti neznám. Ve styku byl s MORAVCEM, neboť se znali z Prahy.“

V archivu ministerstva vnitra už se další zmínky o Gelovi nenašly. Jedinou další je informace ze svodky k protokolu s plk. Janem Krčkem, kde se uvádí: „V Londýně docházel k BARTÍKOVÍ. KRČEK mu několikrát vyplácel menší obnos, o jeho zprávách však není KRČKOVÍ ničeho známo. Domnívá se, že jeho zprávy byly buď tak závažné, že se BARTÍK před KRČKEM o nich nezmiňoval, nebo byly bezvýznamné. Jeho zprávy se mohly týkat ministerstva zahran. věcí.“

7. Zpět v rozhlase

V létě roku 1949 se František Gel vrací do Československého rozhlasu. Na počátku roku 1951, od 10. února do 11. května,⁹⁵ se účastnil tříměsíčního novinářského školení v Roztěži. Před začátkem kurzu ne něj Československý rozhlas vypracoval posudek, v němž se píše:⁹⁶

Je velmi schopný a bystrý novinář s dlouholetou praxí. Není členem strany, ale jeho poměr k lidově demokratickému zřízení, ke straně, k SSSR je naprosto kladný. Osvědčil se zvláště jako instruktor mladých redaktorů, kterým předává své novinářské zkušenosti. Má snahu proniknout do politické podstaty dnešního dění, studuje politické brožury. Tříměsíční studium by rozhodně velmi prospělo politizaci jeho další práce. I když politickým pracovníkem pravděpodobně nebude, počítáme s jeho zkušenostmi zvláště při zakládání dokumentačního střediska, při instruktáži nových kádrů, při překladatelské činnosti, atd.

Na Roztěži, po absolvování kurzu, Gela charakterizovali jako velmi vzdělaného, inteligentního. Oceňovali, že je ochotný, přátelský, ukázněný. Podle nich byl v otřesném zdravotním stavu. Dále byl Gel „málo průbojný, nemá dostatečné množství sebevědomí. Vtipný vypravěč.“ Co se týče jeho práce ve škole, studoval Gel pilně a svědomitě. Vedení kurzu se však domnívalo, že „přemíra jeho dosud získaných objektivních znalostí mu často bránila proniknout do hloubky probírané látky“. Gel se podle nich dovede lépe vyjadřovat písemně. „Přestože látku pečlivě a systematicky probíral, nezúčastňoval se diskuse. Nepochybně z důvodu nedostatku sebedůvěry.“ Komise hodnotila také politickou vyspělost Františka Gela: „V jeho názorech se jeví stopy pozitivistického myšlení. V podstatě chápe marxistické učení a poctivě se snaží překonat zbytky vlivů dřívější výchovy. Má silný sociální cit. V jeho názorech převládá humanistické nazírání. Má kladný vztah k pracujícím lidu.“ Vedení školy také připojilo doporučení, „aby politicky

---

⁹⁵ Národní archiv, fond Syndikát novinářů, složka František Gel

⁹⁶ Národní archiv, fond Syndikát novinářů, složka František Gel

zkušený, vyspělý soudruh, který by získal jeho osobní přátelství, se mu trvale věnoval a pomáhal mu zpolitizovat jeho práci“.⁹⁷

Po návratu z Roztěže Gel ještě nějaký čas působil ve zpravodajství. Zakrátko byl pověřen řízením Rozhlasových novin. Ještě v roce 1951, od 1. června, se navíc stal vedoucím relativně čerstvě vznikajícího dokumentačního oddělení Československého rozhlasu.⁹⁸ Měl pro tuto funkci všechny předpoklady: byl systematický, měl obrovský přehled a jazykovou výbavu. S převodem do dokumentačního oddělení, tedy od 1. března 1951, byl Gelovi snížen plat na 7500 korun. Bylo mu však také přiznán funkční příplatek ve výši 1500 Kčs.

Jak už si všimli soudruzi v Roztěži, Gelův zdravotní stav byl špatný a nadále se zhoršoval. Začaly mu chromnout dolní končetiny. Lékaři se podle Gelovy manželky Jiřiny Střemchové nemohli shodnout, zda byla příčinou španělská chřipka, kterou prodělal v roce 1917, nebo zda se jednalo o sklerózu multiplex. Každopádně zejména zdravotní komplikace byly hlavním důvodem, že k 1. březnu 1953 odešel František Gel do důchodu.

---

⁹⁷ Národní archiv, fond Syndikát novinářů, složka František Gel

⁹⁸ Na 14 týdnů proto opustil i vedení Rozhlasových novin, do nichž se později zase vrátil.

7.1 Pásma

František Gel se začal pásmové tvorbě pro Československý rozhlas věnovat v roce 1949. Jeho pásma podrobně rozebírá Jana Kalíšová ve své diplomové práci z roku 1965⁹⁹ a Josef Branžovský ve sborníku z téhož roku.¹⁰⁰ Úkolem této práce však není rozbor Gelova díla. Nicméně pásma byla v Gelově kariéře natolik důležitá, že je nemůžeme minout bez povšimnutí. Z tohoto důvodu zde pouze shrneme základní charakteristické rysy tohoto úseku Gelovy tvorby.

Gel se pásmům začal věnovat proto, že se následkem dávné španělské chřipky stával stále méně mobilním. Nemohl už za svými příběhy chodit, a tak se musel uchýlit k tématům, ke kterým přístup měl. Gelova pásma se vracejí k významným historickým událostem a osobnostem, zejména z oblasti vědy. Ve svých pásmech vzdává hold lidskému géniu a rozumu. Dalším jeho cílem je oslavovat českou zemi a podíl jejích rodáků na světovém dění.

Typickým je pro Gela vypravěč ve třetí osobě, nazývá ho „našincem“, „reportérem“ či „starým novinářem“. Stylizuje ho do obrazu průměrného až nechápavého laika. Hlavním důvodem je, aby dosáhl co největšího ztotožnění posluchače s přednášenou látkou. Neznamená to však, že by jeho pásma byla povrchní a faktograficky prázdná. „Autor od počátku stojí v jedné řadě s posluchači – tj. na úplném začátku jsou na tom všichni stejně – nikdo nic neví. A autor, jako detektiv v dobré detektivce, podává podrobné a přesné zprávy o tom, jak pokračuje pátrání, (...) informuje, odkud čerpá informace, žádný efekt nemá v záloze a nic nezamlčuje.“¹⁰¹ Gel ve svých pásmech vyznává filozofii faktografické reportáže. Věnuje se, jak už bylo řečeno, převážně látce historické a tématům z vědecké oblasti. Během přípravy čerpal z velkého množství materiálu, který si nezřídka nechával posílat ze zahraničí. Jako příklad uvedla v rozhovoru s autorkou této práce manželka Františka Gela Jiřina Střemchová práci na pásmu a posléze na knize o Louisi Pasteurovi. Poměrně velký psací stůl byl tehdy plný a obložený literaturou. Gel také často konzultoval s významnými vědeckými osobnostmi své doby. Svědectví o tom podala autorce práce emeritní profesorka farmakologie na Univerzitě Karlově v Praze, prof. Helena Rašková.

⁹⁹ Kalíšová, Jana (1965). *Rozhlasová pásma Františka Gela*. (Diplomová práce) Praha: Univerzita Karlova.

¹⁰⁰ Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas.

¹⁰¹ Kalíšová, Jana (1965). *Rozhlasová pásma Františka Gela*. (Diplomová práce) Praha: Univerzita Karlova, s. 39

S jejím manželem, prof. MUDr. Karlem Raškou, DrSc., a s ní Gel spolupracoval příkladně na pásmu z roku 1962 „Věda – ochránkyně životů“.¹⁰²

Gel ve svých pásmech přináší fakta v podobě zážitku. Zřídka využívá scének či dialogů. Reportér totiž podle jeho názoru nemá právo konstruovat, co která historická postava mohla říct. Velmi opatrně zachází Gel s beletrizací.

Charakteristická je pro jeho pásma etymologická a sémantická analýza. „Každý pojem, název – třeba i podružný – je objasněn jen tak mimochodem, při řeči, aby byl vtažen do okruhu posluchačových představ jako něco přes svůj cizí háv důvěrně známého.“¹⁰³ Branžovský vysledoval také hrátky se slovy, dvojsmysly a oscilaci mezi obrazným a doslovným významem. Dokladuje to úryvkem z pásma o Galileo Galileovi o pokusu s volným pádem: „Byly to jenom kuličky – žádné těžké dělové koule, a přece udělaly díru do světa – do světa staré vědy.“¹⁰⁴ Dalším výrazným rysem Gelova vypravěčského stylu v pásmech je humor, vtip a ironie.¹⁰⁵

Sám Gel oceňuje spolupráci všech, kteří s ním na pásmech spolupracovali. Od interpretů – protože Gel sám na mikrofon svá pásma nenamlouval – přes techniky po režiséry. Zejména jejich podíl je na úspěchu děl podle něj zásadní: „Nabyl jsem cestou empirie přesvědčení, že žádný text není tak špatný, aby režie z něho nemohla udělat něco vysílatelného, ba poslouchatelného.“¹⁰⁶

Gelova pásma dosahovala ve své době, tedy v 50. a 60. letech 20. století, vysoké popularity. Důkazem toho budiž fakt, že některá Gel upravil do knižní podoby.

Bibliografie Gelových pásem viz Příloha 1.

---

¹⁰² Prof. Karel Raška byl přední český epidemiolog. Mimo jiné pomáhal při zvládnání tyfóvé nákazy v terezínském ghetu v roce 1945, pak se stal šéfem Státního ústavu ochrany zdraví. V pozdějších letech působil v centrále Světové zdravotnické organizace. Vedl mimo jiné celosvětový program na vymýcení neštovic.

¹⁰³ Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas, s. 25

¹⁰⁴ Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas, s. 27

¹⁰⁵ Srov.: Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas, s. 8 – 64,

¹⁰⁶ Gel, František: *Jak ta pásma vznikala*. In: Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas, s. 440

8. Gel spisovatel

Gelova spisovatelská činnost ale nesouvisí jen s jeho rozhlasovými pásmy. Už v roce 1931 vyšla v nakladatelství Aventinum kniha *O lidských povoláních*.¹⁰⁷ Pokusil se v ní zachytit prvky každodenního života lidí vykonávajících různá povolání, které jejich práce těší. Věnoval se také povídkové tvorbě. Jeho texty vycházely zejména v Lidových novinách. Gelovy povídky se dají přirovnat k Čapkovým Povídkám z jedné a z druhé kapsy nebo k Panoptiku města pražského Jiřího Marka. Oba autoři čerpali náměty pro tato svá díla z kriminálních případů, které žurnalisticky zpracovával právě Gel.

Po druhé světové válce František Gel publikuje zejména texty inspirované právě rozhlasovými pásmy. V roce 1952 vyšla kniha s názvem *Internacionála a Marseillaisa: 2 vítězné písně*.¹⁰⁸ Pojednává o životních osudech autorů Internacionály a Marseillaisy a o osudech obou písní.¹⁰⁹

V roce 1957 vyšla kniha vzpomínek přední osobnosti české aviatiky Evžena Čiháka *jak jsem létal a padal*. Jedná se o jedinou Gelovu knihu z poválečného období, která nevychází z rozhlasového pásma. Gel naslouchal Čihákovu vyprávění a zaznamenal jeho vzpomínky.

V roce 1959 vyšla Gelova velmi oceňovaná kniha *Přemožitel neviditelných dravců*.¹¹⁰ Publikace přibližuje osudy francouzského chemika Louise Pasteura a líčí jeho boj proti mikrobům, neviditelným nepřátelům lidstva. Za knihu udělil Kruh přátel dětské literatury Františku Gelovi v roce 1961 cenu Marie Majerové.

S Gelovými pásmy má souvislost také příběh matematika a astronoma Jana Keplera. V knižní podobě se objevil v roce 1971 pod názvem *Syn čarodějnice: Jan Kepler – muž, jenž odhalil tajemství nebes*.¹¹¹ Publikace přináší portrét Jana Keplera na pozadí vývoje filozofických a náboženských představ o světě od starověku do Keplerovy doby.

Ve stejném roce, tedy v roce 1971 vyšel ještě upravený Pasteurův životopis pod názvem *Syn Napoleonova seržanta*.

¹⁰⁷ Gel, František (1931). *O lidských povoláních*: 555 autorů napsalo knihu. Praha: Aventinum, díl I. a II.

¹⁰⁸ Gel, František (1951). *Internacionála a Marseillaisa: 2 vítězné písně*. Praha: Mír: Družstevní práce.

¹⁰⁹ Kniha má základ v rozhlasových pásmech *Marseillaisa* (poprvé uvedena v Československém rozhlase 30. 10. 1949) a *Internacionála* (poprvé uvedena v Československém rozhlase 10. 8. 1950). Přesné údaje o pásmech viz Příloha 2

¹¹⁰ Gel, František (1959). *Přemožitel neviditelných dravců*. Praha: SNDK, 1959.

¹¹¹ Gel, František (1971). *Syn čarodějnice: Jan Kepler – muž, jenž odhalil tajemství nebes*. Praha: Magnet.

Po Gelově smrti vyšly ještě dvě knihy, jejichž je autorem, resp. spoluautorem. Titul „*Pane doktore*“ (*Čarodějové, bradýři a lékaři*)¹¹² pojednává o dějinách lékařství. Druhá se týká teorie novinářství, jejím spoluautorem je Rudolf Křesťan. Kniha nese název *Budeš v novinách (O tisku, rozhlase s televizi)*¹¹³ a přibližuje zákulisí novinářského povolání v různých médiích.

V pozůstalosti Františka Gela¹¹⁴ se nacházejí nedokončené rukopisy k dějinám válečného zpravodajství. Gel také spolupracoval na Dětské encyklopedii Bohumila Říhy. Připravoval hesla týkající se médií, ale také diplomacie a několik hesel historických.

Bibliografie Gelových knih viz Příloha 2.

---

¹¹² Gel, František (1975). „*Pane doktore*“ (*Čarodějové, bradýři a lékaři*). Praha: Albatros

¹¹³ Gel, František: *Budeš v novinách (O tisku, rozhlase s televizi)*. Praha: Albatros 1976

¹¹⁴ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

9. Překlady

Finanční situace Gelovy rodiny se jeho odchodem do důchodu značně zkomplikovala. S přispěním letitého přítele Kamila Wintera¹¹⁵ se Gelovi otevřely dveře do překladatelské obce. Gel se už v mládí věnoval překladům z němčiny francouzštiny a latiny, v 50. letech převáděl texty zejména z angličtiny a němčiny.

Při práci dodržoval František Gel velmi přísný režim, pracoval až 12 hodin denně. Nesnášel, když ho při práci někdo vyrušoval. Při samotném překládání nepoužíval slovníky, byl tak někdy schopen až týden hledat v paměti vhodný výraz. Při translaci sázel na to, že první překlad je vždy nejlepší. Měl tak před sebou jen původní text a psací stroj.¹¹⁶

Zřejmě největší proslulost mu přinesl překlad románů Marka Twaina Dobrodružství Hucka Finna¹¹⁷ a Dobrodružství Toma Saweyra. Sama manželka Františka Gela Jiřina Štřemchová k tomu poznamenala, že je až s podivem, jak se Gelovi podařilo převést ty klučíčí řeči do půvabné a uvěřitelné češtiny, když on sám děti příliš v lásce neměl a čas s nimi netrávil. Dalším velkým spisovatelem, jehož Gel převáděl do češtiny byl Arthur Conan Doyle. Překladem Psa baskervillského z roku 1958 se postaral o novou vlnu čtenářského zájmu o postavu detektiva Sherlocka Holmese. Překládal také Richarda Gordona a jeho humorné romány Doktor v domě a Doktor na moři, Petera Cheyneyho, Edgara Wallace, Annu Marii Jocklovou a Ringa Lardnera.

I po válce se vrátil k němčině. Ve třicátých letech převedl do češtiny Remarkův román Cesta zpátky. Bylo to pár let poté, co do českého prostředí Remarka přivedl Bohumil Mathesius, když přeložil jeho zřejmě nejproslulejší dílo Na západní frontě klid. Nový překlad stejného titulu pořídil v roce 1967 také Gel. Překládal také dalšího zástupce soudobé německé literatury Karla Ludwiga Opitze.

Z latiny převedl jedno z nejvýznamnějších světových děl ranného novověku, knihu španělského dominikána Bartholomea de Las Casas O zemi indijských pustošení a vylidňování zpráva nejstručnější. Pokusil se zde o překlad do češtiny Bible kralické, nikoli do současného jazyka. Kniha do té doby do češtiny přeložena nebyla. Z latiny částečně

¹¹⁵ Kamil Winter (1919 – 2001). Mimo jiné jeden z tvůrců filmu Rok stalinské epochy z roku 1951. V roce 1968 byl šéfredaktorem Televizních novin Československé televize. Po srpnu 1968 emigroval. Stal se redaktorem českého vysílání BBC. Pak se přestěhoval do Spojených států amerických, kde působil jako profesor na Southern Illinois University Edwardsville. Zemřel v roce 2001 na rakovinu.

¹¹⁶ Srov. Jelínková, Miluška (1978). *Diplomová práce z jazyka německého*. Praha: Univerzita Karlova, s. 98

¹¹⁷ Přesné bibliografické údaje k překladům Františka Gela viz Příloha 3

přeložil také cestopis bratra Oldřicha „Bratr Oldřich, Čech z Furlánska: Popis východních krajů světa“. Ačkoli cestovatel bratr Oldřich své dílo sepsal ve 14. století, Gelův překlad do češtiny byl první. Oldřichův osud Gel použil v jednom ze svých rozhlasových pásem. Dílo přeložil jen částečně, v roce 1958, kdy jej použil pro rozhlas. Zavázal se dopřeložit zbytek, ale nestalo se tak. Práci musel dodělat pracovník nakladatelství Lidová demokracie.

Seznam překladů Františka Gela viz Příloha 3.

10. Univerzita Karlova

Po odchodu do důchodu se František Gel věnoval zejména překladatelské činnosti a pásmové tvorbě. V roce 1954 jej ale oslovil dr. Mirko Očadlík s nabídkou, aby se Gel stal externím učitelem na katedře novinářství Filologické fakulty Univerzity Karlovy. Gel se podle svědectví své ženy Jiřiny Střemchové velmi obával faktu, že nemaje vysokoškolského vzdělání, měl by vyučovat na univerzitě. Střemchová uvedla, že s Očadlíkem na toto téma velmi dlouho diskutovali, Gel nakonec souhlasil a stal se externím učitelem. V seznamu přednášek se tak ve školním roce 1956/57 na katedře knihovnictví a novinářství objevuje jméno Gel u výběrového semináře pro první a pro druhý ročník. Výuku vedl ve spolupráci s kolegou Krbcem. V následujícím školním roce Gel vyučoval také předmět pro III. ročník Práce s rukopisem. Podle dokladů z Gelovy osobní složky ale vyplývá, že první výběrové semináře vedl už ve školním roce 1954/55.¹¹⁸

Od školního roku 1958/59 se František Gel stal lektorem. S tím přišlo i zvýšení počtu seminářů a přednášek, které vedl.¹¹⁹ Do učebního plánu se zavádí předmět Metodika novinářské práce (práce s rukopisem), autorem nápadu byl samotný Gel. Dále učil Grafickou úpravu novin. Z volitelných přednášek Gel zajišťoval Dějiny válečného zpravodajství, Základy reportáže či seminář Soudní síň a reportáž. Tyto předměty Gel vedl až do školního roku 1962/63. Například v akademickém roce 1961/62 se jeho výběrová přednáška Vojenské zpravodajství pro nedostatečný počet přihlášených nekonala.¹²⁰

V letech 1963/64 a 1964/65 se Gelovo jméno v přehledu přednášek neobjevuje. Důvodem byla jeho pracovní neschopnost plynoucí ze zhoršeného zdravotního stavu. Gel byl proto nucen odstoupit z kolejni rady, ve které působil od roku 1961, a vzdal se také funkce pedagogického vedoucího I. ročníku.¹²¹ Do práce se Gel vrátil v akademickém roce 1965/1966.

Problémy začaly už v roce 1957, kdy se zhroutil při přednášce, lékař mu tehdy nedoporučil soustavné zaměstnání. V roce 1960 strávil půl roku v nemocnici, do práce nastoupil až od 11. listopadu. Kratší pracovní neschopnosti provázely Františka Gela po celou jeho učitelskou dráhu.

¹¹⁸ Archiv Univerzity Karlovy, osobní složka Františka Gela.

¹¹⁹ Základní plat byl Gelovi stanoven na 1480 Kčs měsíčně.

¹²⁰ Archiv Univerzity Karlovy, porady vedení katedry novinářství

¹²¹ Archiv Univerzity Karlovy, porady vedení katedry novinářství

V akademickém roce 1966/1967 František Gel vyučoval pouze výběrový seminář rozhlasové specializace Kriminalistická reportáž a soudní čka.

Ze zápisů z porad vedení katedry novinářství,¹²² z kolegia děkana a vědeckých rad fakulty i univerzity vyplývá, že Gel se zpravidla účastnil, nepatřil však – podle zápisů – mezi aktivní řečníky či navrhovatele. Pravidelně však byl členem přijímacích komisí či komisí pro obhajoby diplomových prací a pro Státní závěrečné zkoušky. V roce 1966 byl příkladně odpovědný za výuku cizích jazyků a za spolupráci se svazem novinářů a spolupráci s rozhlasem, televizí a periodickým tiskem.

Ačkoli František Gel nedosáhl za svého života řádného vysokoškolského vzdělání, působení na Univerzitě Karlově mu přineslo docenturu a později i titul mimořádného profesora. Docentem se stal v roce 1962. Habilitoval se svou prací *Marseillaisa a Internacionála*.¹²³

Gel 12. ledna 1960 písemně požádal děkanát Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, v rámci níž tehdy existovala katedra novinářství, o připuštění k obhajobě kandidátské disertační práce s tím, aby byl osvobozen od kandidátských zkoušek a aby bylo upuštěno od požadavku vysokoškolského vzdělání.¹²⁴ Univerzita Karlova pak musela požádat ministerstvo školství a kultury, aby Gela osvobodilo od kandidátských zkoušek a od požadavku na vysokoškolské vzdělání. Stalo se tak 9. června 1960. Státní komise pro vědecké hodnosti 20. června 1961 žádosti vyhověla s doporučením, aby se Gel habilitoval jako docent Institutu osvěty a novinářství.¹²⁵ Tuto variantu hodlala komise podpořit ve Státním výboru pro vysoké školy. Vládní usnesení č. 929 ze dne 12. října 1960 totiž ukládá ministerstvu školství a kultury ve větší míře využívat možností udílení vědecko-pedagogických titulů profesor a docent vynikajícím odborníkům z praxe, kteří budou povoláni k externímu působení na vysokých školách, a pokud jde o jmenování docentů, využívat možnosti upustit v některých oborech od podmínky habilitačního řízení. O návrhu na jmenování Františka Gela docentem pro obor teorie novinářství na Institutu osvěty a novinářství Univerzity Karlovy se pak rozhodovalo na jednání odborné komise Institutu

---

¹²² Archiv Univerzity Karlovy

¹²³ Viz kapitoly Pásmo a Gel spisovatel.

¹²⁴ V žádosti Gel příkladně uvádí: „Vzhledem ke svému fyzickému věku 59 let a vzhledem k složitosti případu bych nezatěžoval ani Děkanát, ani Vědeckou radu, ani Státní komisi pro udělování vědeckých hodností, kdyby zde nebyl další důvod, závažnější než má osobní snaha. V zájmu věci bych totiž chtěl odstranit jakousi anomálii, spočívající v tom, že já, jenž pomáhám jiným k dosahování předpokladů pro vědecké hodnosti, sám žádnou nemám. Uvědomil jsem si, že tím nedávám dobrý příklad.“

Archiv Univerzity Karlovy, osobní složka Františka Gela.

¹²⁵ Výuku novinářství od ledna 1961 již nezajišťovala katedra novinářství Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, ale nově vzniklý Institut osvěty a novinářství Univerzity Karlovy.

27. června 1961, přítomní hlasovali pro. Poté návrh podpořila také vědecká rada Institutu osvěty a novinářství, posléze i vědecká rada Univerzity Karlovy.¹²⁶

Gel již v dubnu dal vedení Institutu osvěty a novinářství najevo, že se hodlá podrobit všem kandidátským zkouškám, tedy zkoušce z marxismu-leninismu a zkoušce ze širšího vědního základu a odborné specializace, žádal jen s ohledem na svou dosavadní překladatelskou činnost o upuštění od zkoušky z cizích jazyků.

20. února 1962 tak byl habilitován. Odborné posudky vypracovali akademik Vladimír Procházka a profesor Mírko Očadlík. V rámci řízení bylo přihlédnuto také k odborným posudkům děkana Institutu osvěty a novinářství doc. Vladimíra Klimeše a k posudku RNDr. Josefa Koláře, náměstka ústředního ředitele Československého rozhlasu. Svou roli sehrál i posudek katedry novinářství a posudek Fakultního výboru KSČ Institutu osvěty a novinářství.

V posudcích se objevují zejména životopisné údaje Františka Gela, jsou vyzdviženy jeho profesní schopnosti, zejména působení v Československém rozhlase, a oceňuje se postoj po roce 1948, kdy působil na velvyslanectvích v Londýně a Paříži a neemigroval.

Děkan fakulty Klimeš navíc vyzdvihuje Gelovu pedagogickou činnost těmito slovy:

„Soudruh František Gel nezůstal však pouze u praktické novinářské činnosti. Od chvíle vzniku katedry novinářství na Univerzitě Karlově dával tento neobyčejně vzdělaný a skromný novinář všechny své dlouholeté zkušenosti k dispozici novinářskému dorostu. Přednášel a přednáší zprvu jako externí učitel a nyní jako lektor na této katedře. Tato pedagogická činnost ho dovedla k tomu, že se začal zabývat teoreticky problémy novinářské práce. Byl to on, kdož vytvořil na této katedře novinářství nový předmět výuky novinářů nazvaný metodika novinářské práce. Tomuto novému předmětu dal jednak obsahovou náplň, jednak základy způsobu jeho přednášení. Právě jeho široké a hluboké novinářské zkušenosti spájící se s neobyčejně velkými znalostmi života a kromobyčejným vzděláním umožnily mu, že v tomto oboru práce vykonal dílo v pravdě průkopnické.“¹²⁷

V posudku katedry novinářství, pod nímž je také podepsán děkan Klimeš se kromě toho dodává:

¹²⁶ Archiv Univerzity Karlovy, osobní složka Františka Gela.

¹²⁷ Archiv Univerzity Karlovy, osobní složka Františka Gela.

Gustav Bareš, děkan fakulty osvěty a novinářství Univerzity Karlovy v Praze, akademik Vladimír Procházka a prof. Eduard Goldstücker z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Na zasedání komise dne 13. března 1967 byly předneseny posudky. Všechny kladně hodnotily práci Františka Gela a doporučily jeho jmenování mimořádným profesorem. Prof. Eduard Goldstücker zdůraznil, že Gelovu práci sleduje už více než 30 let a podle jeho názoru by se nenašla vhodnější osoba pro fakultu osvěty a novinářství, která by měla být jmenována profesorem. Děkan Bareš hodnotil Gela jako výraznou osobnost pro československou společnost. Profesor Krno vyzdvihuje Gelovu tvůrčí plodnost a považuje ho za vynikajícího socialistického novináře. Akademik Procházka prakticky zopakoval své hodnocení, které na Gela vypracoval v roce 1962.

Vědecká rada fakulty Gelovo jmenování profesorem projednávala 23. března 1967. Pro návrh hlasovalo 8 z 12 přítomných, všichni hlasující rozhodli pro Gelovu profesuru. Návrh potvrdila na svém zasedání 5. října 1967 také vědecká rada Univerzity Karlovy. Prezident republiky Gela jmenoval mimořádným profesorem pro obor publicistika s účinností od 1. července 1968. Počínaje 1. listopadem 1968 byl v této souvislosti upraven také pracovní poměr Františka Gela. Měl nárok na základní plat IV. kategorie učitelů 1. stupně, tj. 3600 Kčs měsíčně.¹³³

Gela v té době ale stále více sužovaly zdravotní problémy. V květnu 1968 žádal děkanát Fakulty osvěty a novinářství UK, aby mohl odejít do důchodu. Svou žádost odůvodňoval slovy: „Na podzim loňského roku jsem si uvědomil, že kvalita mých přednášek i intenzita ostatní mé práce na katedře začíná klesat. Zprvu jsem se domníval, že jde o přechodný stav exhauce, jaké nezůstávají ušetření ani lidé podstatně mladší kalendářově i konstitučně. Jakmile jsem rozpoznal, že jde o proces postupující a zřejmě ireverzibilní jako stárnutí samotné, upozornil jsem katedru publicistiky, že počínajíc zimním semestrem 1968/69 nebudu už fyzicky ani psychicky s to přednášet.“¹³⁴ Zdravotní problémy byly tak velké, že byl Gel nucen na výuku jezdit taxíkem. Potvrdila to autorce této práce vdova po Františku Gelovi Jiřina Střemchová, vyplývá to také z dopisu, kterým Gel žádá fakultu o finanční příspěvek,¹³⁵ protože náklady na taxislužby převyšovaly jeho plat. Gel k 1. lednu 1969 z fakulty odešel do důchodu.

V průběhu své akademické kariéry se Gel zavázal k vypracování několikerych skript. Měl napsat o reportáži, připravit skripta k předmětu, který do výuky zavedl – tedy

¹³³ Od 1. března 1968 měl plat stanoven ve výši 2800 Kčs měsíčně.

¹³⁴ Archiv Univerzity Karlovy, osobní složka Františka Gela.

¹³⁵ Archiv Univerzity Karlovy, osobní složka Františka Gela.

k metodice novinářské práce, připravoval také dějiny válečného zpravodajství. Ani jednomu ze svých závazků nedostal. V jeho pozůstalosti se však nachází nedokončený rukopis k dějinám válečného zpravodajství. Gel se pokusil vymezit pojem válečného novinářství, popsat jeho vývoj a přiblížit válečné zpravodajství v odborné literatuře.¹³⁶

---

¹³⁶ PNP, Staré Hrady, pozůstalost Františka Gela.

11. Názory Františka Gela nejen na novinářskou práci

*Žurnalistika není řemeslo ani umění. Je to umělecké řemeslo. Kdo tomuto řemeslu jednou propadl, může jej jen milovat či hanět.*¹³⁷

Podle názoru Františka Gela by měl být dobrý novinář být člověkem, který pozoruje a referuje o tom, co vidí. Oproti jiným povoláním má na koukání a na pozorování nárok jedině za předpokladu, že o tom bude referovat ostatním, kteří se celý den věnují svému vlastnímu povolání.¹³⁸ Novinář se nikdy nemá stát součástí příběhu, vždy to má být „muž za světlometem“. Kdyby totiž vystoupil do světla reflektorů, hrozí, že bude oslepen a neuvidí tak zřetelně.¹³⁹ Dobrý reportér má být sice zuřivý, podle Gela to však neznamená a priori drzý. Novinář také nemá předstírat, že je odborníkem v určité oblasti, nemá ani šanci být – ale má možnost se se skutečnými odborníky setkat a získat od nich patřičné vědomosti a ty pak předat ostatním. Na druhou stranu by se reportér neměl ani podceňovat a tvrdit, že ničemu nerozumí, protože dobrý novinář rozumí své práci, tedy přenášení informací. Navíc jde-li novinář za odborníkem, musí být připraven, protože pokud odborníka hned na začátku odradí svou absolutní neznalostí oboru, sotva může očekávat, že mu specialista vyloží věci složitější.¹⁴⁰

Gel po celou svou aktivní i akademickou dráhu vyznával cestu faktografické reportáže. Fakta jsou to, co je hlavní. Když má novinář materiál na dvacet řádek, nesmí napsat řádků dvacet jedena. Zároveň ale svého čtenáře nebo posluchače nesmí o nic ošidit. Gel zásadně ve svých textech používal třetí osobu. Vyznával zásadu, že nade vše jsou fakta. Na názor reportéra není nikdo zvědavý, protože reportér není víc než kdokoli jiný. Úkolem novináře je vytvořit reportáž, která má podle Gela odpovědět na sedm základních otázek: Kdo? Co? Kde? Kdy? Jak? Proč? Nač? Přičemž otázka „nač?“ se ještě rozděluje na

¹³⁷ Z. K.: *Gel*. Nová svoboda 19. 9. 1986

¹³⁸ Srov.: Gel, František: *Jak začínat reportérskou dráhu aneb slovo má klasik*. In: Gel, František; Křesťan, Rudolf (1976) *Budeš v novinách*. Praha: Albatros

¹³⁹ Srov.: Sosnar, Jura: *Muž za světlometem*. Práce 23. 9. 1967, s. 4

¹⁴⁰ Srov.: Gel, František: *O reportáži*. Rozhlasová a televizní práce 4/1958, s. 10; Gel, František: *O faktografické reportáži*. In: *Novinář* 2/1954, s. 55

dvě: nač to novinář píše a nač to má člověk číst. Přitom pozornost čtenáře musí reportér vzbudit hned na začátku.¹⁴¹

Novinář také musí mít vždy na mysli, pro jakého čtenáře tvoří. Není dobré předpokládat jen elitní jednotlivce, dobrá reportáž se musí líbit jak bankovnímu úředníkovi, tak staré domovnici, musí zaujmout jak tramvajáka, tak malé dítě. To znamená, že reportér sice přijde na reportáž dobře připraven, aby měl na místě možnost získat co nejvíce relevantních informací, aby byl zdatným partnerem při rozhovoru s odborníky, ale na druhou stranu musí vše zprostředkovat tak, aby to vše pochopil i naprostý laik, který neměl možnost se o tématu předem něco naučit a nebyl na místě.¹⁴²

František Gel se však nevěnoval jen aktivní práci novináře, vyučoval také na žurnalistické fakultě. Jaký byl jeho názor na výchovu budoucích novinářů? Domníval se, že novinářství se nedá naučit. Dá se předat určité pensum vědomostí, postřehů a je možné člověku přiblížit novinářské rutiny. O tom, zda se z něj ale stane skutečný reportér, škola nerozhoduje.

Na okraj ještě dva zcela konkrétní názory Františka Gela na záležitosti, které se novinářiny netýkají. První se vztahuje k smrti někdejšího ministra zahraničních věcí Jana Masaryka. Gel se s ním znal velmi dobře zejména z doby druhé světové války z Londýna. Jan Masaryk velmi vítal komunistický puč z roku 1948, domníval se, že teprve teď se bude dobře vládnout. Vývoj po únoru 1948 mu ale zřejmě přinesl rozčarování. V otázce Masarykovy smrti stále není jasno. Nejprve byla interpretována jako sebevražda, v roce 1968 se objevily spekulace o tom, že byl Jan Masaryk zavražděn. František Gel, který Masaryka dobře znal nikdy nepochyboval o tom, že Jan Masaryk spáchal sebevraždu. Druhá zmínka se týká okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy v noci z 20. na 21. srpna 1968. Když v noci bylo slyšet přelety letadel a burácení tanků, Gel prý své ženě Jiřině Střemchové řekl: „Neboj, to nejhorší mámě za sebou.“ Paní Střemchová tuto vzpomínku v rozhovoru s autorkou této práce glosovala slovy: „To bylo jedinkrát, kdy se Gel mýlil.“

¹⁴¹ Srov.: Gel, František: *O reportáži*. Rozhlasová a televizní práce 4/1958, s. 8; Gel, František: *O faktografické reportáži*. In: *Novinář* 2/1954, s. 53, Srov.: Gel, František: *Jak začínat reportérskou dráhu aneb slovo má klasik*. In: Gel, František; Křesťan, Rudolf (1976) *Budeš v novinách*. Praha: Albatros

¹⁴² Srov.: Gel, František: *O reportáži*. Rozhlasová a televizní práce 4/1958, s. 11; Gel, František: *O faktografické reportáži*. In: *Novinář* 2/1954, s. 56, Srov.: Gel, František: *Jak začínat reportérskou dráhu aneb slovo má klasik*. In: Gel, František; Křesťan, Rudolf (1976) *Budeš v novinách*. Praha: Albatros

12. Závěr

František Gel (vl. jménem František Lucián Feigel) se narodil 18. září 1901 v Albrechticích u Krnova v okrese Bruntál. V roce 1911 začal studovat střední školu. V roce 1916 se Feigelovi rodiče rozvedli. Roku 1918 přežil jako jeden z mála onemocnění španělskou chřipkou, která tehdy tragicky postihla celou Evropu.¹⁴³ Následky tohoto onemocnění se v Gelově životě projeví v pozdějších letech. Maturitu na Českém státním gymnáziu v Prostějově absolvoval 16. června 1919. Ve vzdělávání pokračoval v jednoročním abiturientském kursu obchodní akademie, poté se na jeden rok stal českým korespondentem Všeobecné bankovní jednoty v Brně. V práci bankovního úředníka ale nenašel naplnění a 2. října 1922 narukoval do armády. V 6. jezdeckém pluku v Brně - Králově poli strávil sedm měsíců, propuštěn byl 10. dubna 1923, stal se vojínem v záloze. Definitivně byl z branné moci dne 15. února 1928 propuštěn pro neschopnost k vojenské službě a vymazán z kmenového počtu jezdeckého pluku.

Nechal se zapsat na Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, absolvoval zde dva semestry.

V roce 1924 začal pracovat jako reportér pro čtrnáctideník Soudní síň. Od roku 1924 do roku 1933 byl redaktorem Lidových novin. Nejprve působil v Brně, roku 1925 strávil osm měsíců v Liberci, následně pak zpravodajsky pokrýval oblast Olomoucka a Opavska. Od roku 1926 pracoval v Praze. Mezi lety 1933 a 1939 působil jako redaktor melantrišských listů, zejména Českého slova. V roce 1934 utrpěl při nepokojích ve Vídni vážné poranění břicha. V roce 1937 se oženil, jeho manželkou se stala Jaroslava Rydlová.

Po okupaci Československa německou armádou se dostává za hranice. Nejprve se přihlásil do československé armády ve Francii. Po okupaci Francie působil ve Velké Británii. Stal se tam vojenským redaktorem. Konec druhé světové války absolvoval jako válečný zpravodaj Československé tiskové kanceláře.

V roce 1945 se stal redaktorem Československého rozhlasu. Proslulost mu přinesly reportáže z Norimberských procesů v letech 1945 až 1946. Dalším slavným počinem byla

---

¹⁴³ Španělská chřipka se začala Evropou šířit v červenci 1918. V různých zemích postihla 15 až 50 procent obyvatel. Celkový počet zemřelých se odhaduje na 20 milionů. Postižení byli zejména dospělí lidé mezi 20. a 45. rokem života. Šíření nemoci nepochybně napomohla probíhající 1. světová válka. Španělská chřipka se projevovala náhlými vysokými teplotami, bolestmi hlavy a kloubů, kašlem a zimnicí. Často se rozvinula do zápalu plic, způsobovala také různá postižení ústředního nervstva. To byl podle našich zdrojů právě Gelův případ. (Srov.: *Kronika medicíny* (1994). Praha: Fortuna Print, s. 396)

Bílá kronika, pořad Československého rozhlasu, který měl za úkol přibližovat doklady občanského pracovního hrdinství.

V letech 1948 až 1949 působil v diplomatických službách na velvyslanectvích Československé republiky v Londýně a v Paříži. Poté se vrátil do Československého rozhlasu. Velkou popularitu si získal rozhlasovými pásmy, která se věnovala zejména význačným osobnostem a fenoménům historie vědy. V roce 1951 je z redakce politického zpravodajství přerazen do dokumentačního oddělení, které de facto vybudoval.

V roce 1952 se František Gel rozvedl s Jaroslavou Rydlovou, rok nato se znovu oženil. Jeho druhou manželkou Františka Gela se stala Jiřina Střemchová. František Gel neměl ani z jednoho manželství děti. V listopadu 1960 se nechal úředně přejmenovat z Františka Feigela na Františka Gela.

V roce 1953 odchází František Feigel do invalidního důchodu. Věnuje se překladatelské činnosti. V roce 1955 se stává externím učitelem katedry novinářství na Filologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, v roce 1957 učitelem interním. Od roku 1965 byl odborným asistentem na Fakultě osvěty a novinářství Univerzity Karlovy. Přestože neměl vysokoškolské vzdělání, byl v roce 1962 habilitován s prací *Marseillaisa a Internacionála*¹⁴⁴ docentem novinářství na Univerzitě Karlově v Praze. O šest let později, tedy v roce 1968 se stal mimořádným profesorem. V lednu 1969 definitivně odchází do důchodu.

17. října 1972 František Gel zemřel. Pohřeb se konal 23. října 1972 ve strašnickém krematoriu v Praze.

Gel se během svého života stal držitelem následujících vyznamenání:

- Československý válečný kříž 1939 (udělen v roce 1945 jako uznání bojových zásluh, které získal v boji za osvobození republiky Československé z nepřátelského obsazení)
- Československá medaile za chrabrost (udělena v roce 1945 za osobní statečnost před nepřítelem, osvědčenou v boji za osvobození republiky Československé z nepřátelského obsazení)
- Čestné uznání Československého rozhlasu (uděleno v roce 1946 za příspěví při obnově a výstavbě rozhlasu)

---

¹⁴⁴ Které vycházejí z jeho pásem, později vydaných v knižní podobě, viz kapitoly Pásma a Gel spisovatel.

- Čestné uznání Československého rozhlasu (uděleno v roce 1947 za mimořádný výkon při plnění úkolů Čs. rozhlasu a za krásný pracovní poměr k spolupracovníkům, jenž byl vzorný a příkladný)
- Nejlepší pracovník Československého rozhlasu v roce 1951 (za založení dokumentačního oddělení)
- Jubilejní odznak Svazu československých novinářů (udělen v roce 1955 za novinářskou práci, kterou přispěl k budování socialismu a k upevnění míru mezi národy)
- Řád práce (udělen v roce 1958 za vynikající novinářskou práci a za příkladné plnění úkolů ve službách lidu)
- Čestný odznak Svazu československých spisovatelů (udělen v roce 1961 za zásluhy o tisk, za úspěšnou novinářskou činnost)
- Cena Marie Majerové (udělena v roce 1962 za knihu Přemožitel neviditelných dravců)
- Pamětní medaile k 20. výročí osvobození ČSSR (udělena v roce 1965)
- Cena Československé akademie věd (udělena v roce 1965 za dlouholetou průkopnickou tvorbu rozhlasovou a literární v oblasti popularizace vědy)
- Pamětní diplom Československého rozhlasu (udělen v roce 1965 za průkopnickou činnost v programové tvorbě)

Cena Československého rozhlasu (udělena v roce 1946 za mimořádné zásluhy o rozvoj rozhlasové publicistiky)

Konkrétní osud jednoho novináře slouží jako ilustrace k dějinám české žurnalistiky 20. století. Byl to člověk, který se narodil za Rakouska-Uherska, prožil dvě světové války – do té druhé se zapojil i aktivně. Zažil první republiku i nástup komunismu. Pohyboval se jak v tištěných médiích, tak v rozhlasu, televizní zkušenost mu chyběla.

Gel několikrát klasickou novinářskou dráhu opustil (na počátku 2. světové války a během své diplomatické mise), znovu se k médiím ale vrátil. Ke konci profesní dráhy se věnoval vzdělávání mladých novinářů. Ač neměl potřebné vzdělání, dosáhl na vysoké akademické tituly.

Gelův profesní vývoj ilustruje i vnitřní vývoj novináře. Z mladického nadšení plného silných názorů k dennodennímu zpravodajství a posléze ke komponovaným a časově náročnějším útvarům.

13. Resume (In English)

This diploma thesis refers about a famous Czech journalist František Gel (his own name was František Feigel) who lived in 1901 – 1972. After his unfinished studies he wrote for a weekly Soudní síň (Court room) for a while. Then he spent nine years (1924 – 1933) as a reporter of Lidové noviny, a very important Czech daily newspaper. In 1933 Gel left for Melantrich press. Melantrich at the time was the biggest publishing house in Czechoslovakia. As the World War II started, Gel left for France and became a member of Czech armed forces. While France was occupied by Nazis, he came to Great Britain where he worked as a War correspondent. After WW II he started to work for the Czechoslovak Radio. He became very popular and famous for his Nuremberg processes' reports in 1946 and 1947. Then he broadcasted Bílá kronika (White chronicles) programme. It referred about the brave and nice things people did to each other. After a year spent in a diplomatics he started to write the well-known radio programmes which popularized science and history. He retired in 1953. Two years later he started to teach journalism at the Charles University.

14. Seznam pramenů a literatury

Pramenné zdroje:

- Archiv Českého rozhlasu
- Archiv Kanceláře prezidenta republiky
- Archiv Masarykovy univerzity v Brně
- Archiv Ministerstva vnitra České republiky
- Archiv Ministerstva zahraničních věcí České republiky
- Archiv Univerzity Karlovy v Praze
- Moravský zemský archiv
- Národní archiv
- Památník národního písemnictví
- Vojenský historický ústav
- Židovská obec na Prostějovsku

Literatura:

- Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas
- Ješutová, Eva (2003). *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas
- Červený, Jan: *S Františkem Gelem o vojně, vraždách, dragounech a ještě jiných věcech*. Československý voják, č. 25, 1966
- Ečer, Bohuslav (1946). *Norimberský soud*. Praha: Orbis
- Gel, František: *Jak ta pásma vznikala*. In: Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Československý rozhlas
- *Gel: náš reportér v Norimberku*. Náš rozhlas 1/1946
- Hanuš, Bohumil: *O muži, jenž uvěřil Einsteinovu výroku o neodbornících (doslov)*. In : Gel, František (1971): *Syn čarodějnice: Jan Kepler – muž, jenž odhalil tajemství nebes*. Praha: Magnet
- Jelínková, Miluška (1978). *Diplomová práce z jazyka německého*. Praha: Univerzita Karlova

- Kalíšová, Jana (1965). *Rozhlasová pásma Františka Gela*. (Diplomová práce)
Praha: Univerzita Karlova
- Kalíšová, Jana: *Norimberský proces*. Student 17. 11. 1965
- Kraus, Bohuslav: *Z mládí Františka Gela*. Novinář 5/1978
- *Kronika medicíny* (1994). Praha: Fortuna Print
- Lidové noviny, 13. 1. 1925
- Lidové noviny, 20. 1. 1925
- *Norimberk očima novináře*. Průboj, 29. 11. 1964
- Osvaldová Barbora: *Reportáž a reportéři*. In: *Reportáž v tisku a v rozhlase – Sborník příspěvků ze semináře Katedry žurnalistiky IKSŽ FSV UK a Sdružení pro rozhlasovou tvorbu* (1997). Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu
- Pátek, Miloslav (1991). *Rozhlasáci*. Český rozhlas
- Rieger, Boris: *Gel*. Čtenář 5/1967
- Šalda Jaroslav (2001). *Budování tisku za Rakouska, Československé republiky a jeho obrana za německé okupace. (Paměti legendárního ředitele Melantrichu)*. Praha: Nakladatelství Eva - Milan Nevole
- Štajf, Otakar (1997). *Dobrodružství s puncem Gel*. Praha: Osmium

Přílohy

Příloha 1 – Seznam rozhlasových pásem Františka Gela

(U každého pásma uvedeno datum vysílání)

- Odkud se vzali černoši v Africe v rozhlase
výstava MEVRO 18. 9. 1949,
31. 10. 1949 (Upravená verze 3. 9. 1953)
- Marseillaisa
názvem
30. 10. 1949 (Zkrácená verze pod
„Píseň bojujících“ 7. 10. 1958)
- Galileo Galilei
27. 7. 1950
- Internacionála.
Dokumentární pásmo o skladateli Internacionály
10. 8. 1950, (zkrácená verze „O písni Internacionála“ 6. 10. 1958)
- Proč je dnes 27. XII. 1951?
27. 12. 1951 (Upravená verze „Jak vznikl kalendář“ 9. 1. 1955)
- Dr. Jan Janský – Kryštof Kolumbus lékařské vědy
17. 7. 1952
- S-O-S. Pásmo o zkáze lodi Titanic (Pod pseudonymem M. Uden)
14. 4. 1952
- Egypt – země pyramid a bídy
21. 1. 1953
- Píseň bojujících II. Francouzské revoluční písně
24. 10. 1953 (Upravená repríza „Písně francouzské revoluce“ 21. 3. 1956)
- Píseň práce
28. 11. 1953
- Hmotu nelze stvořit ani zničit
Pásmo o geniálním ruském vědci, vynálezci a básníkovi M. L. Lomonosovovi
27. 1. 1954
- O vynálezci ruchadla
Vyprávění k 155. výročí dne, kdy se narodil František Veverka
16. 2. 1954
- Blíž k poslední záhadě života
Pásmo o významném českém vědci – akademiku Studničkovi
27. 10. 1954
- Elektrické oči lidstva. Jaroslav Heyrovský
11. 2. 1955
- O slávě českého rybníkářství
21. 2. 1955
- Město vidím veliké. Putování po Praze)
3. 4. 1955
- Sever proti Jihu. Pásmo o válce mezi otrokáři z jižní a průmyslníky ze severní Ameriky
6. 6. 1955
- Rychlejší než zvuk. Pásmo o životě a díle K. E. Ciolkovského (Spoluautor ing. Jan Bukovský)
12. 9. 1955 (upravená repríza „Splněný sen“ 17. 9. 1957)
- Inženýr Pasteur. Příběh velkého vědce a šťastného člověka.
23. 9. 1955 (zkrácená verze 2. 1. 1956)

- Jiří Agricola. Pásmo o jáchymovském lékaři, jen se stal zakladatelem vědecké mineralogie a hornické literatury. 23. 1. 1956
- Muž, jenž poznal veliké tajemství Země
Pásmo o Františku Pošepném, zakladateli ložiskové geologie
(Odborná spolupráce akad. Jaromír Koutek)
2. 4. 1956
- Narozeniny krásného průmyslu. Deset let čs. gramofonových závodů
27. 3. 1956
- Jak to vzniklo. Malé pásmo o velkém počtu úsloví
(Spoluautor dr. František Váhala) 28. 8. 1956
- Muž, jenž porozuměl řeči země a kamenů
Pásmo o životě, práci a slávě českého vědce Bedřicha Hrozného
10. 9. 1956
- Mínulost naší budoucnosti
Pásmo k 250. výročí dne, kdy byly položeny základy ČVUT
1. 2. 1957
- Paprsky X. Příběh profesora fyziky K. Röntgena, jenž uskutečnil pohádku o bystrozrakém
25. 3. 1957
- O železo v té české zemi 8. 3. 1957
- O dopravě minulosti, přítomnosti a budoucnosti
5. 5. 1967
- Příběh zkratky „L“
Pásmo o životě a díle K. Linného k 250. výročí dne, kdy se narodil
23. 5. 1957
- Doušek vody živé II. Pohled do dějin starého Řecka
1. 8. 1957
- Civetta. Pásmo k 100. výročí umrtví vynálezce J. Ressela
7. 10. 1957
- Pásmo o staletích, která předcházela jedinému dnu – dnu 4. října 1957. Rychlovlak na Měsíc, Merkur, Mars, Jupiter, Saturn – první nástupiště
20. 10. 1957
- O chlapci, kterému se splnil sen. Pásmo o Jindřichu Schliemannovi, objeviteli starověké Tróje
27. 1. 1958
- O staroslavné Karlově univerzitě. Pásmo k 610. narozeninám první univerzity ve střední Evropě
7. 4. 1958
- Já, bratr Oldřich, Čech z Furlánska. Život a posmrtné osudy prvního Čecha, jenž procestoval Čínu, prvního Evropana, jenž prošel Tibetem, a prvního cestovatele, jemuž Země zakryla Polární hvězdu
17. 5. 1958
- Cesty vesmírem
Pásmo o kosmických raketách a meziplanetárních letech
16. 6. 1958
- Poselství blesku. Černá hodinka o atlantickém kabelu, jemuž je nyní rovných sto let
14. 12. 1958
- Sestra bohů. Pásmo k narozeninám nové hvězdy, kosmického letadla, jež 2. 1. 1959 nastoupila cestu snad věčnou

11. 1. 1959 (rozšířená verze pásma
z 23.
10. 1957)
- O rukou, které umějí číst. K výročí dne, kdy se – před 150 lety – narodil vynálezce slepeckého písma
6. 10. 1959
  - „--/--“. Pásmo k stým narozeninám muže, jenž vyslal první bezdrátový telegram, zachycený prvním přijímačem na světě, A. S. Popova
16. 2. 1959
  - Darwin
23. 2. 1959
  - Kutnohorští dobyvatelé ostrova Kréty
Pásmo o historickém příběhu málo známém
15. 6. 1959
  - Pět suezských průplavů
Černá hodinka o jednom z největších technických výkonů minulých staletí.
22. 11. 1959
  - Příběh jednoho slova
Vyprávění o tom, jak rozuměli slovu věda v dobách nejstarších i jak mu rozumíme dnes
3. 9. 1962
  - Věda – ochránkyně životů. Pásmo o československé epidemiologii a o práci prof. Dr. K. Rašky
1. 10. 1962
  - Deset let Československé akademie věd. Pohled zpět i vpřed
19. 11. 1962
  - Nestačí umřít, je třeba žít. Pásmo o čs. biologii a o práci akademika Ivana Málka
29. 10. 1962
  - Ta spásná ocel v ruce chirurgově. Pásmo o chirurgii vůbec a o prof. dr. Boh. Špačkovi zvlášť
22. 12. 1962
  - Rok XXV. A.D. Tvář naší planety po všeobecném a úplném odzbrojení
1. 1. 1963
  - Člověk musí jíst
21. 1. 1963
  - O životě, práci a dalších plánech akademika Františka Šorma (Spoluautor Miroslav Smetana)
25. 2. 1963
  - Problém dneška má formuli H₂O
18. 3. 1963
  - Turbína znamená doslova: káča čili vlk. Pásmo o tvůrcích čs. vodních turbín
13. 5. 1963

Zdroj: Branžovský, Josef (1965). *Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela*. Praha: Československý rozhlas

Příloha 2 – Knihy Františka Gela

- Gel, František; Křest'an, Rudolf (1976). *Budeš v novinách: O tisku, rozhlase a televizi*. Praha: Albatros.
- Gel, František (1971). *Hlas vzdoru*. Praha: Naše vojsko
- Gel, František (1952). *Internacionála a Marseillaisa: 2 vítězné písně*. Praha: Mír: Družstevní práce
- Gel, František, Čihák, Evžen (1957). *Jak jsem létal a padal*. Praha: SNDK
- Gel, František, Čihák, Evžen (1965). *Jak jsem létal a padal*. Praha: SNDK
- Gel, František (1931). *O lidských povoláních: 555 autorů napsalo knihu I. díl*. Praha: Aventinum
- Gel, František (1931). *O lidských povoláních: 555 autorů napsalo knihu II. díl*. Praha: Aventinum
- Gel, František (1975). *Pane doktore: Čarodějové, bradýři a lékaři*. Praha: Albatros
- Gel, František (1979). *Přemožitel neviditelných dravců: Ludvík Pasteur, muž čtyřikrát nesmrtelný a jedenkrát věčný*. Praha: Albatros.
- Gel, František (1968). *Přemožitel neviditelných dravců: Ludvík Pasteur, muž čtyřikrát nesmrtelný a jedenkrát věčný*. Praha: SPN
- Gel, František (1965). *Přemožitel neviditelných dravců: Ludvík Pasteur, muž čtyřikrát nesmrtelný a jedenkrát věčný*. Praha: SNDK
- Gel, František (1962). *Přemožitel neviditelných dravců: Ludvík Pasteur, muž čtyřikrát nesmrtelný a jedenkrát věčný*. Praha: SNDK
- Gel, František (1959). *Přemožitel neviditelných dravců: Ludvík Pasteur, muž čtyřikrát nesmrtelný a jedenkrát věčný*. Praha: SNDK
- Gel, František (1971). *Syn čarodějnice: Jan Kepler – muž, jenž odhalil tajemství nebes*. Praha: Magnet
- Gel, František (1972). *Syn Napoleonova seržanta*. Praha: Magnet

Příloha 3 – Seznam překladů Františka Gela

Překlady z angličtiny

- Doyle, Arthur Conan: *Pes baskervillský* (The Hound of the Baskervilles; R, Praha, SNKLHU 1958; Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1964; Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1966; Praha, Albatros 1969; in: *Pes baskervillský / Údolí strachu*, R, Praha, Mladá fronta 1974; Praha, Albatros 1978; Praha, Albatros 1997; Brno, Jota 2000)
- Gardner, Erle Stanley: *Případ Arleny Ferrisové* (The Case of the Waylaid Wolf; R, Praha, Mladá fronta 1962; Praha, Mladá fronta 1970)
- Gordon, Richard: *Doktor na moři* (Doctor at Sea; R, Praha, Mladá fronta 1971)
- Gordon, Richard: *Doktor v domě* (Doctor in the House; R, Praha, Mladá fronta 1969)
- Cheyney, Peter: *Ovšemže řekla ano* (I'll say she does; R, Praha, Magnet 1969)
- Lardner, Ring, Jr: *Extase Owena Muira* (The Ecstasy of Owen Muir; R, Praha, SNKLHU 1957)
- Twain, Mark: *Dobrodružství Hucka Finna* (The Adventures of Huckleberry Finn; R, Praha, Práce 1953; v dalších vydáních jako *Dobrodružství Huckleberryho Finna*: in: *Tom Sawyer / Huckleberry Finn*, Praha, SNKLHU 1954; Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1955; Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1956; samostatně Praha, SNKLHU 1956; in: *Dobrodružství Toma Sawyera a Huckleberryho Finna*, Praha, SNKLU 1961; Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1961; Praha Státní nakladatelství dětské knihy 1963; Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1965; Praha, Mladá fronta 1965; Praha, Odeon 1970; Praha, Albatros 1973; in: *Dobrodružství Toma Sawyera a Huckleberryho Finna*, Praha, Odeon 1976; Praha, Albatros 1980; Praha, Albatros 1986; Praha, Albatros 1990)
- Twain, Mark: *Dobrodružství Toma Sawyera* (The Adventures of Tom Sawyer; R, in: *Tom Sawyer / Huckleberry Finn*. Praha, SNKLHU 1954, s. 9-209; samostatně nebo s *Dobrodružstvími Huckleberryho Finna* Státní nakladatelství dětské knihy 1955, 1956; samostatně Praha, SNKLHU 1956; in: *Dobrodružství Toma Sawyera a Huckleberryho Finna*, Praha, SNKLU 1961; Státní nakladatelství dětské knihy 1961, 1963; Mladá fronta 1964; Státní nakladatelství dětské knihy 1965; Albatros 1970; Odeon 1970; in: *Dobrodružství Toma Sawyera a Huckleberryho Finna*, Praha, Odeon 1976; Albatros 1978, 1985, 1989)

Twain, Mark: *Princ a chud'as* (The Prince and the Pauper; R, in: *Princ a chud'as / Yankee z Connecticutu na dvoře krále Artuše*, Praha, SNKLHU 1957; Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1958; Praha, Práce 1961; Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1968; in: *Princ a chud'as / Yankee z Connecticutu na dvoře krále Artuše*, Praha, Odeon 1976)

Twain, Mark: *Tom Sawyer detektivem* (Tom Sawyer, Detective; R, Praha, Státní nakladatelství dětské knihy 1958; in: *Tom Sawyer na cestách a jiné prózy* Praha, Odeon 1966; Praha, Albatros 1975; Praha, Grafoprint-Neubert 1995)

Twain, Mark: *Tom Sawyer na cestách* (Tom Sawyer Abroad; R, in: *Tom Sawyer na cestách a jiné prózy*, Praha, Odeon 1966)

Twain, Mark: *Yankee z Connecticutu na dvoře krále Artuše* (A Connecticut Yankee in King Arthur's Court; R, in: *Princ a chud'as / Yankee z Connecticutu na dvoře krále Artuše*, Praha, SNKLHU 1957; Praha, Mladá fronta 1961; Praha, Práce 1969; in: *Princ a chud'as / Yankee z Connecticutu na dvoře krále Artuše*, Praha, Odeon 1976; Ostrava, Sfinga 1995)

Twain, Mark - Warner, Charles Dudley: *Pozlacený věk* (The Gilded Age; R, Praha, SNKLU 1962, + Marcela Mašková)

Wilder, Thornton: *Březnové idy* (The Ides of March; R, Praha, Odeon 1972; Praha, Odeon 1977; Praha, Svoboda 1997)

Wilder, Thornton: *Osmý den* (The Eighth Day; R, Praha, Odeon 1974)

Překlady z latiny

Odorico z Pordenone: *Cesta do říše Velkého chána (1316-1330)* (cestopis, Praha, Kvasnička a Hampel 1998, + Rostislav Kocourek)

Bratr Oldřich, Čech z Furlánska /Foro Julii da Pordenone, Odorico de): *Popis východních krajů světa* (Descriptio orientaliū partium fratris Odorici Boemi; cestopis, Praha, Lidová demokracie 1962, + Rostislav Kocourek)

Překlady z němčiny

Kellermann, Bernhard: *Vladaři snů* (Die Heiligen; N, Praha, Pokrok 1927, jako František Feigel)

Opitz, Karl Ludwig: *Můj generál* (Mein General; Praha, Naše vojsko 1957)

Opitz, Karl Ludwig: *Muzikanti Třetí říše* (Leidet für Deutschland; Praha, Naše vojsko 1963)

Remarque, Erich Maria: *Cesta zpátky* (Der Weg zurück; R, Praha, Fr. Borový 1931, jako František Feigel; in: *Na západní frontě klid / Cesta zpátky* Praha, Odeon 1973)

Remarque, Erich Maria: *Na západní frontě klid* (Im Westen nichts Neues; R, Praha, SNHLU 1964; in: *Na západní frontě klid / Cesta zpátky* Praha, Odeon 1973)

Příloha 4 – soupis pozůstalosti Františka Gela (PNP)

OBSAH KARTONU RV 1

- Člověk a jeho zbraň – strojopis s rukopisnými poznámkami, různé verze,
  - Titulní strana – 1 list, – nedatováno, strojopis s rukopisnými poznámkami
  - Věnování – 3 kopie á 4 listy – 12 listů, – nedatováno, strojopis
  - Úvod – 20 listů, – nedatováno, strojopis
  - Úvod – 9 listů – verze, – nedatováno, strojopis
  - Úvod – 1 list, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola I – Co je to zbraň – 8 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola II – Zděděný arsenál – 36 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola III – Doba objevů – 5 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola III/1 – Doba štekajících génů – 15 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola IV – Živá zbraň: kůň – 28 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola V – In memoriam živé zbraně – 31 listů, – nedatováno, strojopis
  - Titulní strana – 1 list, – nedatováno, strojopis s rukopisnými poznámkami
  - Kapitola I – Co je to zbraň – 8 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola III/1 – Doba štekajících génů – 15 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola III – Doba objevů – 5 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola IV – Živá zbraň: kůň – 26 listů, – nedatováno, strojopis
  - Kapitola V – In memoriam živé zbraně – 30 listů – nedatováno, strojopis
  - Kapitola III – strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
  - obsah – rukopis, 1 list
  - incipit, rukopis, 5 listů
  - korespondence cizí, odesílatel neznámý, reakce na článek o Marně, 11. 12, 1964, strojopis, 1 list
- Tisíc českých let – O velkých postavách českých přírodních věd v dobách minulých – knihy – nedatováno
  - str. 1 – 173; 182 – 190
  - incipit str. 1 – 13
  - incipit str. 4, 41, 42, 43, 44, 45, 45 A, 69, 76, 76 A, 78, 78 A
  - incipit str. 4, 41, 42, 43, 44, 45, 45 A, 69, 76, 76 A, 78, 78 A, 92
  - incipit s. 75 (rukopisná poznámka „Opsat, prosím“)
  - incipit: vsuvka do strany 75

- incipit str. 77, nestránkováno, 87
  - incipit str. 86, incipit str. 189 (2 listy)
  - incipit str. 24
  - incipit zřejmě podkapitola Přírodovědci – 12 listů (strojopis a rukopis)
  - incipit Tisíc let, str. 112
  - incipit 12 listů
  - incipit 14 listů
- Náboženství světa, zřejmě heslo do Dětské encyklopedie (označeno EN) – 24 listů
  - Peklo, piklo a podobné, zřejmě heslo do Dětské encyklopedie (označeno EN) – 7 listů
  - Bájesloví - heslo do Dětské encyklopedie (označeno EN) – 4 listy
  - Darwin – Pásmo k 80. výročí dne, kdy zemřel Charles Darwin (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysíláno: 19. 4. 1962, 13 listů
  - Zkrocení blesku – K 200. výročí vynalezení bleskosvodu – (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysíláno: 15. IV. 1954, 9 listů + Černý, Karel: Dvě stě let Divišova bleskosvodu. Lidová demokracie 13. 6. 1954
  - O písni práce (scénář rozhlasového pásma), strojopis, nedatováno, 4 listy
  - Jak to vzniklo? Malé pásmo o velkém počtu úsloví (scénář rozhlasového pásma), strojopis, 9. 4. 1956, 7 listů
  - Popov (scénář rozhlasového pásma s poznámkou nečtený průklep), strojopis nedatováno, 28 listů
  - Krátké vlny – Anglie, anglicky, strojopis, nedatováno, 2 listy – O Jaroslavu Haškovi
  - bez názvu, „Pásmo o Josefu Resselovi, vynálezci lodního šroubu“ (scénář rozhlasového pásma), strojopis, nedatováno, 12 listů
  - E. M. Reamrque: Stíny v ráji – nedokončený překlad (zřejmě 1972), strojopis, 1- 23, 26 – 32, strojopis, 1- 23, 26 – 32,
  - Náboženství světa, zřejmě heslo do Dětské encyklopedie (označeno EN), strojopis, nedatováno, 22 listů
  - Texty cizí: bez uvedení autora -Přemožitel neviditelných dravců , recenze, strojopisný opis, 2 listy
  - Bekerusová, Marta: Přemožitel neviditelných dravců, rozhlasová recenze – strojopisný opis, 11. 8., rok neuveden, 3 listy
  - Odkud se vzali černoši v Americe – (scénář rozhlasového pásma), vysíláno 31. 10. 1949, uvedeno na MEVRO 18. 9. 1949, strojopis, 25 listů
  - Věda – ochránkyně životů (scénář rozhlasového pásma), 16. 9. 1962, strojopis, 10 listů
  - Turbína znamená doslova káča čili vlk (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysíláno: 13. 5. 1963, 10 listů
  - ... ta spásná ocel v ruce chirurgově (scénář rozhlasového pásma, cyklus Věda jako výrobní složka), strojopis, 8. 12. 1962, 11 listů
  - Roentgen je stroj, ale byl člověk (scénář rozhlasového pásma), strojopis, 12. 1. 1957, 13 listů
  - Muž, jenž znal velké tajemství země – Pásmo o Františku Poselném, zakladateli ložiskové geologie (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 2. 4. 1956, 11 listů
  - Elektrické oči lidstva – Pásmo o české polarografii – k 64. narozeninám akademika Heyerovského (scénář rozhlasového pásma), strojopis s rukopisnými poznámkami, 10. 12. 1954, 15 listů

- Korespondence o Otokaru Faiglovi, který se vydával za Fr. Gela, strojopis s rukopisnými poznámkami, 25. 9. 1950, záznam pro s. šéfredaktora, velitelství útvaru číslo..., 28. 8. 1949 Záznam, Opis – 2 listy
- Korespondence – návrh na dopis Velitelství vojenského útvaru 1558, Stará Boleslav, nedatováno, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1 list
- Bibliografie článků Františka Gela v letech 1953 – 1956, strojopis, 3 listy
- Splněný sen – Pásmo o životě a díle Konstantina Ciolkovského, zakladatele nového letectví (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 17. 9. 1957 – 15 listů
- Splněný sen – Pásmo o životě a díle Konstantina Ciolkovského, zakladatele nového letectví (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 17. 9. 1957 – 11 listů
- Pohled do dějin starého Řecka (scénář rozhlasového pásma, cyklus Doušek vody živé), strojopis, vysílání: 1. 8. 1957, 14 listů
- Pohled do dějin starého Řecka (scénář rozhlasového pásma, cyklus Doušek vody živé), strojopis, vysílání: 1. 8. 1957, 13 listů
- Seznam pásem Fr. Gela, strojopis, nedatováno, 7 listů
- korespondence cizí: Zemská porodnice a ústav pro péči o dítě v Praze II, Opis, strojopis, nedatováno, 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- korespondence cizí: Okresní nemocenská pojišťovna v Jaroměři, Opis, strojopis, 3. 7. 1947, 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- korespondence cizí: Úřadovna sociálního pojištění v Trutnově, Opis, 26. 6. 1947, strojopis, 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- Scénář pořadu vysílaného 10. 7. 1947 (Cyklus Bílá kronika), strojopis, 4 listy
- korespondence cizí: Hirsch, Vladimír, JUDr., 18. 11. 1847, rukopis, 2 listy, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- korespondence cizí: Okresní nemocenská pojišťovna ve Fryštátě, 26. 1. 1938, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- Korespondence cizí: Náhlík, Jan, MUDr., 19. 4. 1947, strojopis, 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- korespondence cizí: Revírní bratrská pokladna v Mor. Ostravě, 1. 11. 1946, strojopis, 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- korespondence vlastní: Hirsch, Vladimír, JUDr., 3. 7. 1947, strojopis – 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- korespondence cizí: Zemská porodnice a ústav pro péči o dítě, Praha, 8. 7. 1947, rukopis, 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- korespondence cizí: Okresní nemocenská pojišťovna v Jaroměři, 3. 7. 1947, strojopis, 1 list, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- korespondence cizí: Úřadovna sociálního pojištění v Trutnově, 26. 6. 1947, strojopis, 1 list (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestíkové Antonie)
- scénář Bílá kronika, vysílán 11. 7. 1947, strojopis, 1 list

- korespondence cizí: Ministerstvo informací, Praha, nedatováno, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy, (materiál k pořadu Bílá kronika vysílaného 10. 7. 1947 o Machačové Alici a Majestřkové Antonie)
- Září 1938 – scénář rozhlasového pořadu, strojopis s rukopisnými poznámkami, 17 listů
- korespondence vlastní: Svoboda (rozhlasový režisér), 8. 9. 1949, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1 list
- incipit 15 listů
- korespondence vlastní: adresát neznámý, nedatováno, francouzsky, rukopis, 2 listy
- Note sur Pierre de Geyter, francouzsky, strojopis, 3 listy
- Jugement rendu par la COUR D'APPEL de PARIS le 23 Novembre 1922, francouzsky, strojopis, 1 list
- Extrait des minutes du Trefte de la Cour d'Appel de Paris, strojopis, 2 listy
- Aby bylo jasno (zřejmě kapitola z chystané knihy Jménam zákona), nedatováno, strojopis s rukopisnými poznámkami, incipit, 4 listy
- Jameson, Michael, H.: How Themistocles Planned the Battle of Salamis. In: Scientific American, March 1961, vol. 204, No. 3, s. 111 – 120
- Mír, zřejmě kapitola knihy Laterna Magika, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 4 listy
- Válečné zpravodajství (Laterna magika), nedatováno, strojopis, 12 listů
- Laterna Magika: Válečné zpravodajství (Zhuštěná synopsi), nedatováno, strojopis, 7 listů
- Laterna magika – Válečné zpravodajství, žádost o dokumentaci k vypsáním bodům, strojopis, nedatováno, 3 listy
- Z dějin válečného zpravodajství, Text č. 1, strojopis, 12. 4. 1961, 6 listů
- Z dějin válečného zpravodajství, Text č. 1, strojopis, 12. 4. 1961, 6 listů
- Válečné zpravodajství – dějiny, Text č. 2, Případ dřevěných hradeb, strojopis, 17. 4. 1961, 10 listů
- Válečné zpravodajství – dějiny, Text č. 2, Případ dřevěných hradeb, strojopis, 17. 4. 1961, 10 listů
- korespondence vlastní: adresát neznámý, 15. května 1962, strojopis, týká se Dětské encyklopedie, heslo Noviny, strojopis, 1 list
- obálka prázdná s nápisem „soukr. korespondence“
- obálka prázdná s nápisem „Materiál“
- Já, bratr Oldřich, Čech z Furlánska, rukopis, 1 list

OBSAH KARTÓNU RV 2

- Literární a publicistická činnost, soupis, 31. 5. 1967, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Seznam pásem F. G., soupis, nedatováno, strojopis, 7 listů
- incipit, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 3 listy (zřejmě se týká pásma o J. Keplerovi)
- plán zpracovávání hesel pro Dětskou encyklopedii, nedatováno, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1 list
- Mládež a dopravní nehody, statistika, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 1 list
- Barbar, Barbarství; Bankrot, hesla pro Dětskou encyklopedii, strojopis, nedatováno, 1 list
- Barbar, Barbarství; Bankrot, hesla pro Dětskou encyklopedii, strojopis, nedatováno, 1 list
- Militarismus, heslo pro Dětskou encyklopedii, strojopis, nedatováno, 2 listy

- Marseillaisa (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 30. X. 1949, 29 listů
- O slávě českého rybníkářství (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 21. II. 1955, 11 listů
- Příběh zkratky „L“ – Pásmo o životě a dílu Karla Linnéa (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 23. 5. 1957 – 15 listů
- Jiří Agricola – Pásmo o jáchymovském lékaři, jenž se stal zakladatelem vědecké mineralogie a hornické literatury; vysílání pro krajany (scénář rozhlasového pásma), strojopis, nedatováno, 13 listů
- Jak to vzniklo? Malé pásmo o velkém počtu úsloví (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 28. VIII. 1956, 9 listů
- korespondence se SNDK o zpracování hesel pro Dětskou encyklopedii III
  - Gel – stav rukopisů k 28. 4. 1962, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 1 list
  - korespondence cizí: Říha, Bohumil, 14. 2. 1962, téma: Dětská encyklopedie, rukopis, 1 list + obálka
  - Excerptován naučný slovník Lexikon A – Z 1136 stran – soupis, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 1 list
  - korespondence vlastní: adresát Říha, Bohumil, 22. 1. 1962, téma: Dětská encyklopedie III. strojopis, 1 list
  - korespondence vlastní: adresát Říha, Bohumil, 3. 4. 1962, téma: Dětská encyklopedie III. strojopis, 1 list
  - korespondence vlastní: adresát Říha, Bohumil, 27. 1. 1962, téma: Dětská encyklopedie III. strojopis, 1 list
  - korespondence vlastní: adresát Říha, Bohumil, 6. 2. 1962, téma: Dětská encyklopedie III. strojopis, 1 list
  - korespondence vlastní: adresát Říha, Bohumil, 25. 2. 1962, téma: Dětská encyklopedie III. strojopis, 1 list
  - korespondence vlastní: adresát Říha, Bohumil, 25. 2. 1962, téma: Dětská encyklopedie III. strojopis, 1 list
  - korespondence vlastní: adresát Státní nakladatelství dětské knihy, 31. 1. 1960, téma: Dětská encyklopedie III. strojopis, 8 listů

- Hesla, kompendium, strojopis, nedatováno, strojopis, 1 list
- korespondence vlastní: adresát Říha, Bohumil, 25. 4. 1962, téma: Dětská encyklopedie III. strojopis + podací lístek, 2 listy
- Lékařství dávných dob, strojopis, nedatováno, 42 listů
- Pět suezských průplavů (Pět suezských průplavů), rozhlasový scénář pro cyklus Černá hodinka, vysílání: 22. IX. 1959, strojopis, 37 listů
- Pět suezských průplavů (Pět suezských průplavů), rozhlasový scénář pro cyklus Černá hodinka, vysílání: 30- IX. 1959, strojopis, 29 listů
- Noviny (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 18 listů
- Veřejná bezpečnost (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 24 listů
- Technika kolem nás (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 11 listů (chybí s. 9)
- Dr. Agricola, lékař jáchymovských horníků a zakladatel hornické literatury (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 10 listů
- Hydrologie a také o slávě českého rybníkářství (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis s rukopisnými poznámkami, 3. 4. 1962, 11 listů
- Svědomí (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 17 listů
- Svědomí (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 16 listů
- Svědomí (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 5 listů
- Náboženství světa (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 18 listů
- Encyklopedie (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, 3. 4. 1962, 9 listů
- Zákony naší vlasti (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 22 listů (chybí s. 13 – 18)
- Diplomatická služba (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 23 listů
- Jiří Agricola – Pásmo o jáchymovském lékaři, jenž se stal zakladatelem vědecké mineralogie a hornické literatury; vysílání pro krajany (scénář rozhlasového pásma), strojopis, nedatováno, 12 listů
- Jak to vzniklo? Malé pásmo o velkém počtu úsloví (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 28.VIII.. 1956, 9 listů
- Popov (scénář rozhlasového pásma, cyklus Černá hodinka), strojopis, nedatováno, 28 stran
- Dr. Jan Janský – Kryštof Kolumbus lékařské vědy (scénář rozhlasového pásma), vysílání: 3. 4. 1952, strojopis, 13 listů
- Člověk musí jíst... (rozhlasový scénář, cyklus Věda jako výrobní složka), strojopis s rukopisnými poznámkami, 7. 1. 1963, 10 listů
- Muž, jenž poznal veliké tajemství země – Pásmo o Františku Poselném, zakladateli ložiskové geologie (scénář rozhlasového pásma), vysílání: 2. 4. 1956, strojopis, 10 listů
- Míka, Alois: Poznámky k práci Františka Gela „Syn čarodějnice“ (O Janu Keplerovi), odborná recenze, strojopis s rukopisnými poznámkami, 19. 10. 1971, 3 listy
- Korespondence vlastní: Míka Alois, dr. CSc., reakce na odbornou recenzi na knihu Syn čarodějnice, 28. 10. 1971, strojopis, 1 list
- Civetta – Pásmo k 100. výročí smrti vynálezce Josefe Ressler, (scénář rozhlasového pásma), strojopis, vysílání: 7. 10. 1957, 14 listů

- Muž, jenž porozuměl řeči země a kamenů – Pásmo o životě, práci a slávě českého vědce Bedřicha Hrozného, scénář rozhlasového pásma, strojopis, vysíláno 10. 9. 1956 10 listů (chybí s. 10 z 11)
- Poselství blesku – Černá hodinka o atlantickém kabelu, jemuž je nyní rovných sto let (scénář rozhlasového pásma), strojopis s rukopisnými poznámkami, září 1958, 25 listů
- Karta smrti, článek, strojopis, 10. 1. 1965, 12 listů
- Zázrak nad Marnou (Doslov k výročí roku 1914), strojopis, nedatováno, 11 listů
- O daktyloskopii, článek, Přítomnost 1930, s. 221 – 222, strojopis, nedatováno, 6 listů
- Daktyloskopie, článek, Přítomnost 1930, s. 253 – 255, strojopis, nedatováno, 9 listů
- O daktyloskopii, článek, Přítomnost 1930, s. 221 – 222, strojopis, nedatováno, 6 listů
- Daktyloskopie, článek, Přítomnost 1930, s. 253 – 255, strojopis, nedatováno, 9 listů
- Zatímní doslov ke Kutné Hoře, článek, Přítomnost 1929, s. 551 – 553, strojopis, nedatováno, 9 listů
- Hanussen živý a mrtvý, článek, Přítomnost 1933, s. 236 – 238, strojopis, nedatováno, 10 listů
- Vynálezy a potom patenty, článek, Přítomnost 1933, s. 253 a další, strojopis, nedatováno, 12 listů
- Vynálezy a potom patenty, článek, Přítomnost 1933, s. 253 a další, strojopis, nedatováno, 12 listů
- Všem – všem – všem – zatkněte..., strojopis, nedatováno, 2 listy (záhlaví: Jménem zákona, s. 4 a 5)
- Ladislav Kašpařík a jeho druh (Divisní soud v Terezíně), článek (signováno vg – Terezín 20. března 1928), Lidové noviny 21. 3. 1928, strojopis, nedatováno, 7 listů
- Ladislav Kašpařík před soudem, článek (signováno gel. – Terezín 20. března 1928), Lidové noviny 20. 3. 1928, strojopis, nedatováno, 12 listů
- Martin Lecián odsouzen k smrti provazem. Prosí, aby byl doporučen k milosti., článek (signováno rt – Olomouc 3. září), Lidové noviny 4. září 1927, strojopis, nedatováno, 4 listy
- Rozsudek nad Martinem Leciánem. Odsouzen k trestu smrti provazem. článek (signováno rt – Olomouc 3. září), Lidové noviny 3. září 1927, strojopis, nedatováno, 2 listy
- Leciánův pokus o útěk z věznice. Za pomoci Kašpaříkovy a strážného. článek (signováno iš – Olomouc 26. září 1927), Lidové noviny 27. 9. 1927, strojopis, nedatováno, 6 listů
- Nezdařený pokus Leciánův o útěk, článek (signováno iš – Olomouc 27. září 1927), Lidové noviny, 27. 9. 1927, strojopis, nedatováno, 1 list
- Nezdařený pokus Leciánův o útěk, článek (signováno iš – Olomouc 27. září 1927), Lidové noviny, 27. 9. 1927, strojopis, nedatováno, 1 list
- K smrti odsouzený Lecián se pokusil o útěk. článek (signováno iš – Olomouc 26. září 1927), Lidové noviny 26. 9. 1927, strojopis, nedatováno, 2 listy
- Rozsudek nad Martinem Leciánem. Odsouzen k trestu smrti provazem. článek (signováno rt – Olomouc 3. září), Lidové noviny 3. září 1927, strojopis, nedatováno, 2 listy
- Ještě Lecián, článek, Lidové noviny 28. 9. 1927, strojopis, nedatováno, 2 listy
- Ještě Lecián, článek, Lidové noviny 28. 9. 1927, strojopis, nedatováno, 2 listy
- Kašpařík a jeho druh (Divisní soud v Terezíně), článek (signováno vg – Terezín 21. března 1928), Lidové noviny 22. 3. 1928, strojopis, nedatováno, 5 listů

- K smrti odsouzený Lecían se pokusil o útěk. článek (signováno iš – Olomouc 26. září 1927), Lidové noviny 26. 9. 1927, strojopis, nedatováno, 2 listy
- Ladislav Kašpařík a jeho druh (Divisní soud v Terezíně), článek (signováno vg – Terezín 20. března 1928), Lidové noviny 21. 3. 1928, strojopis, nedatováno, 7 listů
- Ladislav Kašpařík před soudem. článek (signováno gel. – Terezín 20. března 1928) Lidové noviny 20. 3. 1928, strojopis, nedatováno, 12 listů
- Kašpařík a jeho druh (Divisní soud v Terezíně), článek (signováno vg – Terezín 21. března 1928), Lidové noviny 22. 3. 1928, strojopis, nedatováno, 5 listů
- Kašpařík a jeho druh (Divisní soud v Terezíně), článek (signováno vg – Terezín 22. března 1928), Lidové noviny 23. 3. 1928, strojopis, nedatováno, 5 listů
- Mořeplavba, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961 (vyplývá z nápisu na složce), 16 listů
- Metro; Metropole (hesla pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961(vyplývá z nápisu na složce), 1 list
- Tramvaj, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961(vyplývá z nápisu na složce), 1 list
- --bus (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961 (vyplývá z nápisu na složce), 2 listy
- Alibi, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961(vyplývá z nápisu na složce), 2 listy
- Anketa, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961(vyplývá z nápisu na složce), 1 list
- Kariéra, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961(vyplývá z nápisu na složce), 1 list
- ANTI- (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961(vyplývá z nápisu na složce), 1 list
- Paměť(heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961(vyplývá z nápisu na složce), 3 listy
- Velocipéd, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961(vyplývá z nápisu na složce), 1 list
- A-, An- (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961 (vyplývá z nápisu na složce), 3 listy
- Arktis – Antarktis, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 31. 7. 1961 (vyplývá z nápisu na složce), 1 list
- Rozhlas, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 31 listů
- Náboženství světa, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 27 stran
- Náboženství světa, incipit, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 9 listů (s. 19 – 27)
- Naše zdravotnictví, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 20 listů
- Československý svaz mládeže, Pionýrské organizace a Jiskry, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 19 listů
- Ohřeloun, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 6 listů
- Statečnost, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 26 listů
- Armáda, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 3 kopie á 3 listy – 9 listů
- mořeplavba, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 16 listů

- Bulvár, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 9. 1. 1962 (vyplývá z rukopisné poznámky na záložce), 1 list
- Restaur- (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 9. 1. 1962 (vyplývá z rukopisné poznámky na záložce), 2 listy
- Restaur- (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 2 listy
- A (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 9 listů
- Metrická soustava (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, nedatováno, 42 listů
- Míry a váhy, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis s rukopisnými poznámkami, odevzdáno 20. 4. 1961 (vyplývá z rukopisné poznámky na složce), 13 listů
- Datum (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 17. 3. 1961 (vyplývá z rukopisné poznámky na složce), 39 listů
- Letopočet, (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis, odevzdáno 17. 3. 1961 (vyplývá z rukopisné poznámky na složce), 25 listů
- My a budoucnost, incipit, Dětská encyklopedie III, 3 listy (s. 52 – 54)
- Setkání tří světů (Kroniky a kronikáři) (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis s rukopisnými poznámkami, 5. 2. 1962, 18 listů
- Setkání tří světů (Kroniky a kronikáři) (heslo pro Dětskou encyklopedii III), strojopis s rukopisnými poznámkami, 5. 2. 1962, 18 listů
- A – hesla od A pro Dětskou encyklopedii, incipit, 42 listů

OBSAH KARTONU RV 3

- Silvestr v Norimberku. text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 31. 12. 1945 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- Gell Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 1. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis, 1 list
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 1. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 2. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 4. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 5. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 6. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 7. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- Redaktor Gel oznamuje z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 8. 2. 1946, strojopis, 4 listy
- Začátek zprávy pro 19.ku, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 8. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 8. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 9. 2. 1946 v 12.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1 list
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 10. 2. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Zvláštní zpravodaj Československého rozhlasu Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 11. 2. 1946 v 23.50 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Vyslechněte dokončení... text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 11. 2. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Gel/Ms., text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno, 22.30, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 11. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- Redaktor Gel oznamuje z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 12. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Gel-Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno, zřejmě z 12. 2. 1946, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 13. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů

- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 14. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 11 listů
- Text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, 14. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 14. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9 listů
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 15. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9 listů
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 18. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy – poznámka: nebylo čteno
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 18. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Rozhlasové noviny, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 19. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- ZČR, Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 20. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 20. 2. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 21. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 8 listů
- Náš redaktor Gel hlásí z Norimberka. text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 22. 2. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 22. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 8 listů
- Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 23. 2. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Gel, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 23. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 25. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 26. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 27. 2. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 27. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 28. 2. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 1. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- Gell, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 4. 3. 1946, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů

- Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 5. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Gell, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 6. 3. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 7. 3. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 8. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 11. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- Text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 12. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 8 listů
- Gel – Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 13. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- Gel – Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 13. 3. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Gell Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 14. 3. 1946 v 22 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 15. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 15. 3. 1946 v 22. 30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, asi 15. 3. 1946, strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 16. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Redaktor Gel hlásí, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 16. 3. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Gell, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, asi 19. 3. 1946, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- Text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, asi 19. 3. 1946, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Gell/Ms. text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno, strojopis s rukopisnými poznámkami, 10 listů
- Text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno, 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 20. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 20. 3. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Gell Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 21. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno asi 22. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 23. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1 list

- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 25. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 27. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- Gell – Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 27. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 28. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 29. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 30. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- Gel, Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 31. 3. 1946 v 12.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 31. 3. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 31. 3. 1946 v 22.30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Norimberk I, , text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno, strojopis, 4 listy
- Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 1. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 2. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Začátek Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno (zřejmě 3. 4. 1946), strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- Text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno (zřejmě 4. 4. 1946), strojopis s rukopisnými poznámkami, 4 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 5. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- Gell Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 6. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 8 listů
- Gel – Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 8. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- díl I. str. I, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 9. 4. 1946 v 19 hodin (uvedeno na s. 6), strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 10. 4. 1946 v 12,30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- ZČR, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 10. 4. 1946 v 19 hodin (na listu 2 uvedeno datum 4. 4. 1946) strojopis s rukopisnými poznámkami, 8 listů
- Gell Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno, zřejmě 11. 4. 1946, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 12. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- Redaktor Gel Hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 13. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1 list

- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 14. 4. 1946 v 12,30 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 16. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 8 listů
- Redaktor Gel hlásí z Norimberka, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 17. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Gel Norimberk, text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, nedatováno (výslech velitele koncentračního tábora Osvětim – Rudolfa Hoese), strojopis s rukopisnými poznámkami, 7 listů
- R. G. h. z N., text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 16. 10. 1946 (zpráva o Goeringově sebevraždě), strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- Jak ta pásma vznikala, strojopis, nedatováno, 19 listů
- Dotazník prenatální a post-penzijní, strojopis, nedatováno, 10 listů
- Rozhlas, strojopis, Literární noviny 4. 9. 1961, 3 listy
- Vzkříšení lokálu, článek, strojopis, nedatováno, 4 listy
- text rozhlasové reportáže z Norimberských procesů, vysíláno 1. 4. 1946 v 19 hodin, strojopis s rukopisnými poznámkami, 5 listů
- Vyplněný dotazník pro Slovník autorů literatury pro děti a mládež, strojopis, 6. 4. 1965, 7 listů
- Úvaha takřka generální, strojopis, nedatováno
- Rozhlas, strojopis, Kulturní tvorba 5. 12. 1965, 2 listy
- Proč může někdo milovat děláním noviny?, článek, strojopis, nedatováno, 1 list
- Rozhlas, článek, strojopis, Kulturní tvorba 12. 10. 1965, 3 listy
- Ludvík Pasteur, scénář, strojopis, nedatováno, 4 listy
- Tissandierův diplom Evženu Čihákovi, článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, Kulturní tvorba 28. 6. 1963, 1 list
- Osobní data, strojopis, nedatováno, 1 list
- incipit, 24 listů, zřejmě zápis + debaty + text přednášky o reportáži
- Člověk a jeho zbraň, rukopis nevydané knihy
  - Kapitola Co je zbraň – 15 listů
  - Kapitola Co je zbraň – 10 listů
  - II. Zdeděný arsenál – 2 x 34 listů + složka – 69 listů
  - III. Doba štěkajících géniů – 26 listů
  - IV. Živá zbraň kůň – 1 list
  - IV. Živá zbraň kůň – 27 listů
  - V. In memoriam živé zbraně – 31 listů
- korespondence vlastní: Matiečka, Štefan, podplukovník, strojopis, 10. 1. 1966 (žádost o noty signálů Pozor! a Odtroubeno!, 1 list
- korespondence cizí: Mateička, Štefan, strojopis, 1 list
- Notový záznam Pozor, Odtroubení, tisk, 1 list
- Ta spásná ocel v ruce chirurgově, novinová recenze, Tvorba, Praha 20. 12. 1963
- Yardy, versty, kilometry, článek, strojopis, nedatováno, 12 listů
- Příběh všivý a slavný: Riskettsia prowazeki, článek, strojopis, Plamen 30. 11. 1964, 10 listů

- Zítřek jednoho dítěte, článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, Svět v obrazech 31. 1. 1965, 4 listy
- Gel, František: Věc důvěry - nikoliv zklamané. tištěný článek, Kulturní tvorba, 18. 4. 1963, 1 list
- Náprava, Luděk: Tři hodiny s Františkem Gelem, novinový výstřižek, 1 list
- O novinářském povolání a řemesle, článek pro redakci Zahraničního vysílání Československého rozhlasu, strojopis, 20. 4. 1963, 3 listy
- ČSSR 236 O novinářském řemesle, text přenášky na novinářském kongresu, anglicky, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 3 listy
- ČSSR 236, text přednášky „O novinářském řemesle“, německy, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Turbína znamená doslova: káča čili vlk, rozhlasový scénář, strojopis 4. 4. 1963, 3 listy
- Ke dni tisku – vyučování o novinářství, scénář rozhlasového programu Nedělní škola (spolu s Mahler, Zdeněk), strojopis, vysílání 22. 9. 1963, 10 listů
- Žádám vás, kolik je hodin? článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, Literární noviny 27. 10. 1965, 3 listy
- Fantóm olympiád, článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, Československý voják 7. 2. 1965, 10 listů
- Poslední den, článek pro Československý rozhlas, strojopis, 10. 3. 1948 (o Janu Masarykovi), 2 x 5 listů – 10 listů
- Pět set padesát let od jedné justiční vraždy, článek pro ČTK, strojopis, 31. 5. 1965, (o Janu Husovi), 4 listy
- Den učitelů, článek pro Československý rozhlas, strojopis, 26. 3. 1963, 2 listy
- Epigrafie neboli Kuště!, článek, strojopis, nedatováno, 3 listy
- Profesor Prusík /K jeho 70. narozeninám/, článek, strojopis, Večerní Praha 22. 5. 1956, 3 listy
- Evžen Čihák – jeden z prvních letců světa, materiál, strojopis, nedatováno, 5 listů
- Smrt prezidenta Kennedyho, článek, strojopis, nedatováno, 6 listů
- O známých Pražanech: Egon Ervín -- /samozřejmě Kisch/, článek, strojopis, Revue Praha 24. 11. 1964, 5 listů
- Deset let Československé akademie věd, rozhlasový scénář, strojopis vysílání: 19. 11. 1962, verze: 11 listů, 9 listů, 11 listů + složka – 32 listů
- Poselství blesku (Černá hodinka o atlantickém kabelu, jemuž je nyní rovných sto let), rozhlasový scénář, strojopis s rukopisnými poznámkami, září 1958, 2 x 26 listů + složka – 53 listů
- O staroslavné Karlově universitě, rozhlasový scénář, strojopis (cyklostyl) s rukopisnými poznámkami, vysíláno 7 4. 1958, 29 listů
- Bojovník proti tuberkuloze, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 2 listy
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list

- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Zpráva o stavu vody a ledů, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Zpráva o stavu vody a ledů, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Hovory s povodňovou komisí, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Hovory s povodňovou komisí, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list – kopie
- Hovory s povodňovou komisí, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list – kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Plán zpravodajství při povodních, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- ZČR – text rozhlasové zprávy, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Text rozhlasové zprávy, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9. 3. 1947, 1 list
- Obměna slíbené opakované výzvy, text rozhlasové zprávy, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Zpráva o stavu vody a ledů, text rozhlasové zprávy, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Upozornění vojákům, text rozhlasové zprávy, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9. 3. 1947, 1 list
- Upozornění mužstvu ženijních a zákopnických jednotek pražské posádky, text rozhlasové zprávy, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Upozornění mužstvu ženijních a zákopnických jednotek pražské posádky, text rozhlasové zprávy, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Upozornění mužstvu ženijních a zákopnických jednotek pražské posádky, text rozhlasové zprávy, strojopis, 9. 3. 1947, 1 list
- Výzvy posádkového velitelství Velké Prahy, text rozhlasové zprávy, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9. 3. 1947, 1 list
- Výzvy posádkového velitelství Velké Prahy, text rozhlasové zprávy, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9. 3. 1947, 1 list - kopie
- Výzvy posádkového velitelství Velké Prahy, text rozhlasové zprávy, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9. 3. 1947, 1 list – kopie
- incipit: 40 let rozhlasu, článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1. 5. 1963, 2 listy
- Kutnohorští dobyvatelé ostrova Kréty, rukopis, 1 list
- Hmotu nelze stvořit ani zničit. Lomonosov, rukopis, 1 list

OBSAH KATONU RV 4

- Jménem lidskosti, článek, strojopis, 1932, 4 listy
- korespondence vlastní: Kolářík, J., redakce Svobodných novin, strojopis, 15. 1. 1947, 2 listy
- Zvukový týdeník, článek, strojopis, nedatováno, 6 listů
- incipit: Vzkříšení lokálu, článek, strojopis, 18. 3. 1965, Novinář, 2 listy
- Posloucháte Gelovu zprávu Z Bílé kroniky, strojopis, nedatováno, 1 list
- Reportáž, text přednášky, strojopis, nedatováno, 4 listy
- obálka
- Zápis s aktivu o reportáži s hlavním referátem s. Františka Gela, strojopis, 28. 3. 1958, 25 listů
- Faktografická reportáž, text přednášky na Katedře knihovnictví a novinářství UK, strojopis s rukopisnými poznámkami, zimní semestr 1954, 2 listy
- Příspěvek k dějinám, k teorii a k praxi válečného zpravodajství zejména v Evropě, teze pro Katedru novinářství Filologické fakulty UK, strojopis, 17. 3. 1959, 5 list
- Příspěvek k dějinám, k teorii a k praxi slovesného válečného zpravodajství, teze pro Katedru novinářství Filologické fakulty UK, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- Reportáž, teze k přednášce, strojopis, 14. 2. 1955 (Roztěž), 4 listy
- Přednáška vesnickým redaktorů, incipit, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 6 listů (chybí s. 2)
- Sestra bohů, doplněk k Černé hodině, Pásmo o staletích, rozhlasový scénář, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 5 listů
- Přednášky o reportáži, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 6 listů
- Seržantův syn, rukopis knihy, strojopis, nedatováno:
  - II. Napoleonův seržant – 6 listů
  - III. Syn Napoleonova seržanta – 99 listů
  - III. Syn Napoleonova seržanta – 99 listů
  - Obsah – 2 listy
- Vyšli jen jedenáctkrát. článek, strojopis, Československý novinář 18. 7. 1955, 3 listy
- Poselství blesku, rozhlasový scénář, strojopis s rukopisnými poznámkami, 27. 9. 1958, 25 listů
- Cestování vesmírem, rozhlasový scénář (cyklus Věda a technika mládeži), strojopis, 25. 5. 1958, 9 listů
- Muž, jenž poznal veliké tajemství země, Pásmo o Františku Poselném, rozhlasový scénář, strojopis, vysíláno 2. 4. 1956, 10 listů
- Televizní pořad o Františku Gelovi, televizní scénář, strojopis, nedatováno, 15 listů
- Text rozhlasové reportáže z rekvíem za československé parašutisty, kteří zemřeli za vlast, strojopis s rukopisnými poznámkami, 30. 8. 1945, 4 listy
- Kašpařík a jeho druh (Divisní soud v Terezíně), text článku, strojopis, Lidové noviny 22. 3. 1928, signováno vg – Terezín 21. března 1928), 22. 3. 1928, 5 listů
- Kašpařík odsouzen na smrt zastřelením. Jeho druh Hoffmann na tři roky. text článku, strojopis, Lidové noviny 24. 3. 1928, signováno vg – Terezín 23. 3. 1928), 3 listy
- Gel, František: Zázrak nad Marnou, doslov k výročí roku 1914, článek, strojopis, nedatováno, 11 listů
- Záhad ubývá čili Co je to Ohřeloun?, heslo pro Dětskou encyklopedii III, strojopis, nedatováno, 6 listů

- korespondence cizí: Beneš, Jiří, Ředitelství denních listů Melantrich, strojopis, 5. ledna 1938, 2 listy
- korespondence vlastní: adresát neznámý, strojopis, 6. 8. 1970, 1 list
- Dotazník prenatální a post-penzijní, článek, strojopis, nedatováno, 10 listů
- Fischer, Jan Otokar: Dvě hymny (I. díl: Internacionála), odborná recenze knihy, strojopis, 17. 1. 1952, 4 listy
- Gajan, Koloman: Posudek o práci. Gela Dvě hymny Internacionála a Marseillaisa, díl I., odborná recenze, strojopis, nedatováno, 1 list
- Fischer, Jan Otokar: Dvě hymny (I. díl: Internacionála) – dílčí připomínky, odborná recenze knihy, strojopis s rukopisnými poznámkami, 17. 1. 1952, 1 list
- Narozeniny Dnes slávy, francouzsky, strojopis, 26. 4. 1955, 2 listy
- Matějka, Jaroslav: Dvě revoluční hymny Internacionála a Marseillaisa, odborná recenze, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 6 listů
- Soudní zpravodajství – troska skripta:
  - 10 listů, strojopis s rukopisnými poznámkami
  - 10 listů, strojopis, kopie, incipit – 13 listů
- Zákony, zákonnost a hromadné sdělovací prostředky, sylabus základní dvousemestrové přednášky, strojopis, 29. 2. 1968, 2 listy
- Silvestr na záchrance, strojopis, pro Obrana Lidu, nedatováno, 2 listy
- Tajemství pergamenů, kapitola z knihy: Tisíc českých let, strojopis, s. 185 – 188, 4 listy
- Voštok splněných snů, strojopis, nedatováno, 11 listů
- Jarní podvečer. Chvilka vyprávění a hudby. O staroslavné Karlově univerzitě, vysílání pro krajany, scénář rozhlasového pásma, strojopis, nedatováno, 25 listů
- Před a po (O té kráse viděné z okna; 9. května). strojopis, nedatováno, 3 listy
- Minulost naší budoucnosti. (Pásmo k 250. výročí dne, kdy byly položeny základy Českého vysokého učení technického). Vysílání pro krajany. scénář rozhlasového pásma, strojopis, nedatováno, 13 listů
- Muž, který vypátral veliké tajemství země. Pásmo o české geologu Františku Poselném. scénář rozhlasového pásma, strojopis s rukopisnými poznámkami, 23. 5. 1956, 9 listů
- Bukovský, Jan, INg., Gel, František: Rychlejší než zvuk. Vyprávění o práci průkopníka raketového letectví K. E. Ciolkovského. scénář rozhlasového pásma, strojopis, vysíláno 18. 8. 1954, 8 listů
- Incipit, rozhlasový scénář, strojopis s rukopisnými poznámkami, 28 listů (zřejmě o Ciolkovském)
- Silvestr Krnka, strojopis, nedatováno, 2 listy
- Dirigent zákulisí. recenze knihy Miller, O. – Guth, G.: Dirigent zákulisí (text na záložku), nedatováno, strojopis, 1 list
- Kamenná křížovka, článek pro: Lidové noviny. strojopis, 30. 11. 1926, 4 listy
- zpráva o rekviem za československé parašutisty, kteří zemřeli za vlast, strojopis s rukopisnými poznámkami, 30. 8. 1945, 4 listy
- Rumunsko, léto 1947, rozhlasová reportáž, strojopis, vysíláno ve dnech 13. – 22. 5. 1947, 26 listů
- Vysíláno 10. 7. 1947 v 19 hodin, scénář cyklu Bílá kronika, strojopis, 4 listy
- Naše válečné hroby – na západ od Prahy, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- ZČR 2. 11. 1945 19.00 hodin, studie: o gen. Boček, rozhlasový scénář, strojopis, 4 listy

- Vostok splněných snů. strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 11 listů
- Běda nám, článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 2 listy
- Čapek, Josef: Běda nám? článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Sto let po Pasteurovi. kniha: přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 3 listy
- korespondence odeslaná: Státní nakladatelství dětské knihy, strojopis, 3. 3. 1966; příloha dopisu: The Great Brain Robbery, lektorský posudek pro SNDK, strojopis, 4 listy
- Vynálezy a potom patenty. článek pro Přítomnost 1933, strojopis s rukopisnými poznámkami, 13 listů
- recenze knihy K základům rozhlasové žurnalistiky, strojopis s rukopisnými poznámkami, 11. 11. 1964, 4 listy
- O velepísni práce. scénář rozhlasového pásma, strojopis s rukopisnými poznámkami, 6 listů
- korespondence odeslaná: Překladatelská sekce Svazu čs. spisovatelů, strojopis, 12. srpna 1966, 1 list; příloha dopisu: Lektorský posudek knihy Lambert, Eric: The Twenty Thousand Thieves/ Dvacet tisíc zlodějů, překladatel: Vařecha, Vladimír, strojopis, 29. 7. 1966, 4 listy
- Omyl několika sester, článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, Večerní Praha 27. 12. 1956, 3 listy
- Lidský hlas v občanské válce. článek, strojopis pro: České slovo, 18. 2. 1934, 1 list
- Lidský hlas v občanské válce. článek, strojopis pro: České slovo, 18. 2. 1934, 1 list – kopie
- korespondence odeslaná: zřejmě: Říha, Bohumil, strojopis, 5. 5. 1962, 1 list
- korespondence přijatá: Škoda Zdeněk, redaktor nakladatelství Albatros, strojopis, 25. 8. 1971, 2 listy; příloha dopisu: Letopočet, příspěvek pro ABC, strojopis s rukopisnými poznámkami, 21 listů; Glosy Mahler – Gel Letopočet, strojopis, 4 listy; MH Paovský – Gel letopočet, strojopis, 5 listů
- Bulvár, text hesla pro Dětskou encyklopedii III, strojopis, 1 list
- Bašta, Bi-, Bíbr, Brajgl, text hesel pro: Dětská encyklopedie III, strojopis, 1 list
- Bašta, Bi-, Bíbr, Brajgl, text hesel pro: Dětská encyklopedie III, strojopis, 1 list - kopie
- Západní Indie není v Indii, text hesla pro: Dětská encyklopedie III, strojopis, 3 listy
- Západní Indie není v Indii, text hesla pro: Dětská encyklopedie III, strojopis, 3 listy
- Darwin, text hesla pro Dětská encyklopedie III, strojopis, 11 listů
- Požární ochrana, text hesla pro: Dětská encyklopedie III, strojopis s rukopisnými poznámkami, 16 listů
- Červený kříž, Červený půlměsíc a Červený lev a slunce, text hesla pro: Dětská encyklopedie III, strojopis, 18 listů
- korespondence přijatá: od Semerádová Míla, strojopis, 6. 7. 1962, 1 list
- Etika novinářského povolání, přednáška/seminář, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1. 3. 1966, 1 list – incipit?
- Korespondence přijatá: od Svaz českých novinářů, Táborová, 8. 3. 1948, 1 list)
- Lhasa, článek, strojopis s rukopisnými poznámkami, 12 listů
- Rumunsko, text rozhlasové reportáže, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 1947, 3 listy
- RN – 22. 5. 1947 – 19.00, text rozhlasové reportáže z Rumunska, strojopis, 3 listy
- incipit: Jasnovidectví, text hesla pro: Dětská encyklopedie III, strojopis s rukopisnými poznámkami, s. 42, 1 list
- Písně francouzské revoluce. scénář rozhlasového pásma, strojopis, vysíláno: 21. 3. 1956, 6 listů

- incipit, žádost o autorizaci citace, gynekologie, strojopis s rukopisnými poznámkami, 1 list
- incipit: Tisíc českých let, strojopis, s. 149, 150, 152, 155, 161 – 167, s. 167, 163, 169, 170, 15 listů
- incipit: Gardner, s. 104, strojopis, 1 list
- incipit: Tisíc českých let, s. 118, 1 list
- incipit: Prolog – velmi nezbytný. „Tisíc českých let“, strojopis, 1 list
- incipit: Tisíc českých let, strojopis s rukopisnými poznámkami, s. 85 – 99a, 17 listů
- incipit: Jasnovidectví, text hesla pro: Dětská encyklopedie III, s. 1 – 41, 1 neozančený list, 43 – 45, 51, strojopis s rukopisnými poznámkami, 46 listů
- incipit: Karta, strojopis s rukopisnými poznámkami, s. 3 – 6, 12, 5 listů
- incipit: Tisíc českých let, strojopis s rukopisnými poznámkami, s. 82, 1 list
- incipit: Tisíc českých let, strojopis s rukopisnými poznámkami, s. 171 – 190, 20 listů
- incipit: Tisíc českých let, strojopis s rukopisnými poznámkami, s. 144, 145, 2 listy
- incipit: Tisíc českých let, strojopis s rukopisnými poznámkami, s. 147, 148, 151 – 3 listy
- incipit: Tisíc českých let, strojopis s rukopisnými poznámkami, s. 189, 1 list
- O novinářských formách, poznámky k přednášce, strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 1 list
- Tisíc „proč?“ – jedno „protože“. Válečné listy, jež založily naši kulturu. článek pro: Ochránce vlasti, 18. 10. 1965, strojopis, 4 listy
- Lest válečná a – „předválečná“. Případ dřevěných hradeb. článek pro: Ochránce vlasti, 22. 10. 1965, strojopis, 4 listy
- Jméno a příjmení. zřejmě text hesla pro: Dětská encyklopedie III. strojopis s rukopisnými poznámkami, 3 listy
- Šos – Šosák, heslo pro: Dětská encyklopedie III, strojopis, 1 list
- Armáda, heslo pro Dětská encyklopedie III, strojopis, 3 listy
- Okřídlená slova, strojopis, nedatováno, 1 list – incipit?

OBSAH KARTONU RC

- Dodd, Martha: To Those Who Sit In Darknes, strojopis, 1960, 6 listů
- Novák, František: The Prague Loreto, strojopis, 9 listů
- Novák, František, (přel.: Hronková, H.): The Royal Bohemian Crown, known as Crown of St. Wenceslas. strojopis, 6 listů
- Čapek, Josef: Běda nám? strojopis, 3 listy
- rozhlasová zpráva o 60. narozeninách Františka Gela, rozhlasový scénář, strojopis, 18. 9. 1961, 1 list
- K sedmdesátinám prof. Fr. Gela, televizní scénář, strojopis 15. 9. 1971, 3 listy
- František Gel o reportáži, scénář rozhlasového pořadu z debaty s Fr. Gelem, strojopis, 4 listy
- Narozeniny krásného průmyslu, rozhlasový scénář, strojopis, 6 listů
- Kolář, Josef, Dr.: Slovo ke dni. strojopis, 21. 9. 1958, 2 listy
- Gel legenda, článek o Františku Gelovi, strojopis, nedatováno, 10 listů
- Bí., Bohumil: Buďme slaní, pánové! Doslov pro nakladatelství Magnet ke knize: Gel, František: Syn čarodějnice. strojopis s rukopisnými poznámkami, nedatováno, 11 listů
- Burian, Fr., Veselý: Posudek o práci s. F. Gela Dvě hymny. strojopis, nedatováno, 1 list
- zpráva o udělení Řádu práce Františku Gelovi, rozhlasový scénář, strojopis, 21. 9. 1958, 1 list
- Norimberkský proces. scénář vzpomínkového rozhlasového pořadu, 30. 9. 1961, strojopis, 5 listů
- Kolář, Josef, gratulace Františku Gelovi k 60. narozeninám, rozhlasový scénář, strojopis, 18. 9. 1961, 1 list
- Suledrová: Kurzíva pro jednoho rozhlasového reportéra k jeho zítřejším narozeninám. rozhlasový scénář, 17. 9. 1967, strojopis, 1 list – 2 exempláře
- Faix, K: nekrolog, nedatováno, zřejmě 23. 10. 1972, strojopis, 1 list
- Branžovský, Josef zpráva o 65. narozeninách Františka Gela, rozhlasový scénář, strojopis, 17. 9. 1966, 2 listy
- francouzský text, 3 listy
- Kalíšová, Jana: Rozhlasová pásma Františka Gela. Diplomová práce, Praha 1965, 135 stran – 2 exempláře
- Jelínková, Miluška: Diplomová práce z jazyka německého. Porovnání dvou překladů Reamrquova románu „Im Westen nichts Neues“ do češtiny. Jedná se o překlady Bohumila Mathesia z roku 1929 a Františka Gela z roku 1964, strojopis, 1978, 107 stran
- Tak co jste mi dnes napsali. Sborník textů studentů II. ročníku na výběrový proseminář, 27. 12. 1957, strojopis, 107 listů

OBSAH KARTONU T,V

Otištěné články jeho - výstřižky:

- Vánoce zaručeně bílé, blátivé, 1 list
- Hlas vzdoru, Práce, 4. 11. 1972, 1 list – 2 exempláře
- O faktografické reportáži. Československý novinář 2/1954, s. 53 – 56, 2 listy
- Příběh důlního psa (veselá historie novinářské tragedie). „Československý novinář“, s. 185 – 187, 2 listy
- Kisch – Zblízka. „Československý novinář“, s. 145 – 146, 1 list
- Kvadratura novinářského kruhu. „Československý novinář“, s. 183 – 184, 1 list
- Píseň práce – 85 let, 1 list
- Norimberské přelíčení. Československý voják roč. 10, č. 21, 14. 10. 1961, s. 12 – 13 – 2 exempláře
- Pasteur v Praze. Večerní Praha, 19. 9. 1961
- O reportáži. Rozhlasová a televizní práce, 4/1958, s. 7 – 10
- O nejstarším království světa a o mladičké republice Egypt. Československý voják, 7/1956, s. 28 – 29
- K narozeninám písně práce. Květy roč. 4, č. 17, 29. 9. 1954 – 2 exempláře
- Jak se jmenují doopravdy. Večerní Praha 11. 10. 1955
- Anglie – Bílá Čína. Svět práce ?1945? – 2 exempláře
- spoluautor - Voda, Pavel: Zákon a život, Literární noviny 9. 3. 1957
- Čtrnáctý červenec a Slovenská Marseillaisa. Svět v obrazech, roč. 9, č. 28, 18. 7. 1953
- Silvestr na záchrance
- Praha – Marseille 56 dní, Signál 2/1965
- Vyšší jednotka člověk. Z bitevních deníků o akci T vypsál František Gel. Československý voják 10/1965
- Milí Hajajo, Literární noviny 10. 4. 1961
- Píseň Čtrnáctých červenců. Československý novinář 7/1954, s. 225 – 226
- Dobrodružství Toma a Hucka (a jejich překladatele). Květy 32/1954
- O překrásné knížce. recenze knihy Horák, Bohuslav: Dějiny zeměpisu I. Květy 42/1954
- Proč má Mojžíš rohy? Večerní Praha 23. 9. 1955
- Evžen Čihák – náš první letec. Večerní Praha 30. 5. 1955
- Jak se jmenují doopravdy? Večerní Praha 11. 10. 1955
- Academico Antonio Salač. Večerní Praha 8. 2. 1956
- Dne 19. června 4241. Večerní Praha 6. ledna 1956
- Telefonem navštívujeme. Večerní Praha 12. 10. 1956
- Učebnice dějin novinářství. Recenze. Československý novinář, 1/1956
- Grafologie a novinářský rukopis. Plesové noviny reprezentačního plesu Svazu čs. novinářů, 28. 1. 1956
- O tom našem světě kulatém zaručeně - ale ne samozřejmě. Československý voják 16/1955
- O Velikonocích a kolem nich. Obrana lidu 1. 4. 1956
- O nejstarších válečných lstech. Československý voják 16/1954
- Svět dokořán otevřený. Československý voják 22/1955
- O těch našich světech. Nad námi, pod námi, kolem nás a vůbec. Československý voják 18/1955

- Na prahu světů. Československý voják 21/1955
- Nejstarší svátek (o Vánocích). Československý voják 26/1955
- Minatores ex Montibus Quttinis – Kutnohorští dobyvatelé Kréty L. P. 1364. (Zkrácená kapitola z Gelovy knižní reportáže Tisíc českých let, psané pro nakladatelství Mladá fronta) Československý voják 9/1958
- Číslo 2000. Večerní Praha 23. 9. 1961 – 3 exempláře
- Otec českého letectví Evžen Čihák. K sedmdesátým narozeninám. Svět v obrazech 11. 6. 1955
- První letec. Československý voják 18/1956
- Čtrnáctý červenec. Vlasta 15. 7. 1954 – 2 exempláře
- O překrásné knížce. recenze knihy Horák, Bohuslav: Dějiny zeměpisu I. Květy 42/1954
- Karel Poláček znovu vychází. Květy, 15. 4. 1954
- 1946: Norimberk. Svět v obrazech 40/1961, 30. 9. 1961 – 2 exempláře
- Psal vám taky císař Josef II? Večerní Praha 12. 7. 1955
- Knižka milá a pěkná. Večerní Praha 2. 11. 1956
- Veliký pátek literatury. Večerní Praha 5. 6. 1957
- Vyšla! Večerní Praha 28. 11. 1957 (Pravidla českého pravopisu)
- Měsíc dvou jmen. Obrana lidu 1. 5. 1957
- Co z toho mají? Technické noviny 8. 5. 1957
- Mark Twain. Literární noviny
- O nejstarších válečných lstech. Československý voják
- O tom našem světě kulatém zaručeně – ale ne samozřejmě. Československý voják
- Hajaja. Večerní Praha, 18. 7. 1961
- František Lexa slaví dnes své 80. narozeniny. Večerní Praha 5. 4. 1956
- Lékařský lékař. (Bohumil Prusík). Večerní Praha 25. 5. 1956
- Osmdesátiletý akademik Lexa. Svět v obrazech 31. 3. 1956
- příspěvky pro Literární noviny z let 1961, 13 ks
- Den otevřeného provaziště. Ze vzpomínek starého zbroj – pardon: peronoše. Halo noviny. 1 – 1967
- Danajský dar, trojský kůň a podobné záležitosti. Obránce vlasti 8. 1. 1963 – 2 exempláře
- Danajský dar, trojský kůň a podobné záležitosti. Obránce vlasti, 15. 1. 1963
- Norimberk 1946 – 1971, Zápisník 71, 19/1971
- Fantom olympiád. Magazín Československého vojska 1965
- Milá redakce. Stadion 28. 12. 1962
- Sto pozoruhodných let spolku českých lékařů, Československé společnosti J. E. Turkyně a časopisu lékařův českých. Literární noviny, 10. 11. 1962 – 2 exempláře
- O rodiče příští generace. Literární noviny 19. 10. 1963
- Píseň o hradu a říkání o resumé. Literární noviny 4. 8. 1962
- Umisťování – vid psychologický. Kulturní tvorba 21. 3. 1963
- Relace pro miliony investorů. Kulturní tvorba 11. 7. 1963
- Proč jsem vstoupil do Svazarmu? Obránce vlasti. 7. 7. 1961
- Od lyriků ke zlolajníkům. Literární noviny 9. 2. 1963
- Dopis neznámé dívce. Československý voják 16. 1. 1965
- spoluautor: Voda, Pavel: Themis s očima nikoli zavázanýma. Literární noviny 9. 12. 1981
- Latina se vrací. Literární noviny 3. 7. 1965
- Teprve – nebo už? Kulturní tvorba 16. 5. 1963
- Aktuality a zajímavosti. Kulturní tvorba 7. 2. 1963

- Rostislav Korčár – sedmdesátník Zpravodaj svazu čs. invalidů. 6/1964
- R(40+x)=VKV. Kulturní tvorba 20. 6. 1963
- Začíná jít o minuty. Kulturní tvorba
- Bezprizorní tlumočníci. Kulturní tvorba 7. 11. 1963
- Odvaha, hrdinství, statečnost. Obránce vlasti 11. 8. 1964
- Nikdo (necht') není sám. Kulturní tvorba 25. 7. 1963
- Když se na leteckém dni... Kulturní tvorba 7. 11. 1963
- Svět dokořán otevřený. Československý voják 22/1955
- O těch našich světech. Nad námi, pod námi, kolem nás a vůbec. Československý voják 18/1955
- Taxi, taxikář a RVHP. Kulturní tvorba 14. 6. 1966
- Co chcete vědět o... Kulturní tvorba 7. 3. 1963
- Pražské divadlo hudby... Kulturní tvorba 26. 9. 1963
- Praha matka věd. Literární noviny 31. 8. 1963
- Zkratky to vyhrály. Literární noviny 21. 8. 1965 – 2 exempláře
- Norimberk. Československý novinář 5/1965
- Nové zákony. Rozhovor s ministrem spravedlnosti dr. Aloisem Neumanem. Literární noviny 18. 11. 1961
- Hajaja. Večerní Praha 18. 7. 1961
- Narozeniny moderního lékařství. Mladá fronta 24. 12. 1962
- Válečné lsti, jež založily naši kulturu. Obránce vlasti 22. 10. 1963
- Kouřmo, viditelnost a dýchateľnosť obmezená... Kulturní tvorba 30. 9. 1963
- Páté roční období. Kulturní tvorba 1. 8. 1963
- Zajímavá kniha o lidech kolem hejdrichiády. Rudé právo 29. 3. 1964
- Magnet. Literární noviny 31. 7. 1965
- Záhady mluvy vojenské. Obránce vlasti 28. 12. 1963
- Rickettsia prowazeki. Plamen 2/1965
- Kniha těchto dnů. Literární noviny 25. 8. 1962
- Brožura se jmenuje: Vysíláme do éteru. Kulturní tvorba 28. 11. 1963
- Průběhem nedlouhé doby. Kulturní tvorba 12. 9. 1963
- Tento dnešní rozhlasový sloupek. Kulturní tvorba 17. 10. 1963
- Začíná jít o minuty. Kulturní tvorba 29. 8. 1963
- Průmysl – a my všichni. Kulturní tvorba 21. 2. 1963
- O autorech hymny proletariátu. Literární noviny 15. 3. 1952
- Přemožitel neviditelných dravců. Rovnost 16. 10. 1982
- Marseillaisa, píseň čtrnáctých červenců. Literární noviny 12. 7. 1952
- Poselství blesku. O atlantickém kabelu, jemuž bylo letos 100 let. Mladá fronta 21. 12. 1958
- Bert z naší party (překlad povídky Bouren, Harry: Bert z naší party). Svět v obrazech 19/1954
- Jak se jmenují doopravdy. In: Jak je čist? Praha: SNKLHU 1956, s. 5 – 13
- Zrození internacionály. Svobodné slovo 21. 6. 1953
- Internationale und Marseillaise. Neues Deutschland 3. 4. 1956

Články o něm

- Hájek, Karel: Mufloní skoky. Svět v obrazech 5/6 – 1954
- Lederer, Jiří: Výslech Františka Gela. Večerní Praha 14. 4. 1958
- Hájek, Karel: Jak jsem fotografoval zvěř. Svět v obrazech 22. 1. 1955

- Pasteur v Praze. Večerní Praha 19. 9. 1961
- Zrod internacionály. Rudé právo 19. 1. 1971
- Být první. Nový život jižní Moravy, Břeclav 16. 9. 1964
- red.: Nejzajímavější populárně vědecké publikace poslední doby. Věda a život 3/1960 – 2 exempláře
- Kubíček, Jaromír: Udělení cen ČSAV za nejlepší populárně vědecké práce v tisku, rozhlasu a televizi. Věstník Československé akademie věd 3/1966
- Šlajer, Josef: Za další rozvoj dětské literatury. Zlatý máj 5/1960
- Hüttlova, J., Svobodová, E.: Za profesorem Františkem Gelem. nekrolog, Zprávy Jednoty klasických filologů 2/1973
- R. H.: Byl novinářskou osobností. Lidová demokracie 18. 9. 1981
- Kovařík, Vladimír: Chvilky s Františkem Gelem 18. 9. 1981
- Janák, František: Perem i srdcem. Práce 19. 9. 1981
- Sova, Svatopluk: Za Františkem Gelem. nekrolog, Svobodné slovo 23. 9. 1972
- Kozlová, Danica: To byl reportér... nekrolog, Práce 19. 10. 1972
- Marek, Jiří: Novinář, bojovník, člověk... nekrolog, Květy 45/1972
- Imrich, M.: Dvacet let ODEONU. Večerní Praha 19. 4. 1973
- Odešel s úsměvem. nekrolog, Novinář 10/1972
- nekrolog, Československý voják 6. 11. 1972
- 24 hodin v ČSSR. zpráva o umrtí. Brněnský večerník, 19. 10. 1972
- jt: Zomrel F. Gel. zpráva o umrtí. Smena 19. 10. 1972
- čtk: Zemřel soudruh František Gel. zpráva o umrtí, Pravda 19. 10. 1972
- S Františkem Gelem. zpráva z pohřbu. Večerní Praha 23. 10. 1972
- LI: Rozloučení s F. Gelem. zpráva z pohřbu. Svobodné slovo 24. 10. 1972
- čtk: Zemřel F. Gel. zpráva o umrtí. Svobodné slovo 19. 10. 1972
- Zemřel F. Gel. zpráva o umrtí, Svoboda 19. 10. 1972
- čtk: Zemřel František Gel. zpráva o umrtí. Večerní Praha 18. 10. 1972
- (tom): Zemřel F. Gel. zpráva o umrtí. Mladá fronta 19. 10. 1972
- (jwg): Gelovi na rozloučenou. nekrolog. Lidová demokracie 19. 10. 1972
- Zemřel F. Gel. zpráva o umrtí. Svobodné slovo 19. 10. 1972
- To byl reportér... nekrolog. Práce 19. 10. 1972
- čtk: František Gel. zpráva o umrtí. Zemědělské noviny 19. 10. 1972
- Rozloučení s F. Gelem. oznámení o pohřbu. Svoboda 21. 10. 1972
- Sova, Svatopluk: Za Františkem Gelem. nekrolog. Svobodné slovo 23. 10. 1972
- (jwg): Gelovi na rozloučenou. nekrolog, Lidová demokracie 19. 10. 1972
- čtk: Zemřel F. Gel. zpráva o umrtí. Nová svoboda, Ostrava 19. 10. 1972
- František Gel. zpráv o umrtí. Rudé právo 19. 10. 1972
- čtk: František Gel. Zemědělské noviny 19. 10. 1972
- Příkazký, Vladimír: Pásmo o tvůrci rozhlasových pásem, zřejmě 1991
- čtk: Za Františkem Gelem. zpráva o umrtí. Rovnost, Brno, 19. 10. 1972
- (tom): Zemřel F. Gel. zpráva o umrtí. Mladá fronta 19. 10. 1972
- Portrét několika tahy. Reportáže pana profesora. Albatros – říjen 1982
- Štajf, Otakar: Legenda Gel. 38/1991
- 65 let Františka Gela. Rozhlas 38/1966 – 2 exempláře
- Šmíd, Karel: Mnoho zdraví, pane docente. Student 29. 9. 1966
- Hubená, D.: Jubilující Gel. Práce 18. 9. 1966 – 2 exempláře
- Huk, Rudolf: Sváteční trampoty. k 65. narozeninám, Mladá fronta 19. 9. 1966
- Šimková, Helena: Mému učiteli je pětadesát. Večerní Praha, 17. 9. 1966
- Jenšovská Dagmar: Rozhovor s tebou. k 65. narozeninám, Svobodné slovo 18. 9. 1966

- (RK): Novinářské štěstí F. Gela. k 65. narozeninám, Lidová demokracie 18. 9. 1966
- (LI): Novináři ke Dni tisku. k 65. narozeninám, Svobodné slovo 17. 9. 1966
- Gel o Gelovi. rozhovor Mladá fronta 18. 9. 1966 – 2 exempláře
- Ceny Čs. rozhlasu pro rok 1966. Rudé právo 22. 9. 1966
- Ceny Čs. rozhlasu pro rok 1966. Práce 22. 9. 1966
- (IC): Ceny Československého rozhlasu. Mladá fronta 22. 9. 1966
- (pp): Ceny za tvorbu pro rozhlas. Lidová demokracie 22. 9. 1966
- (rp): Gelovo životní jubileum. k 65. narozeninám, Lidová demokracie 17. 9. 1966
- Šafaříková Dagmar: Dovíte se z rozhlasu i o rozhlasu. k 65. narozeninám, Práce, Brno 16. 9. 1966
- vpa: Novinář František Gel. k 65. narozeninám, Svobodné slovo, Brno 18. 9. 1966
- Ceny Čs. rozhlasu 1966. Svobodné slovo 22. 9. 1966
- Ceny Čs. rozhlasu. Literární noviny 1. 10. 1966
- Otázka týdne Světa v obrazech docentu Františku Gelovi. k 65. narozeninám. Svět v obrazech 17. 9. 1966
- Ceny rozhlasu uděleny. Večerní Praha 21. 9. 1966
- Hradecký, Adolf: Co chtějí Literární noviny od novinářů? Mladá fronta 14. 9. 1966
- Rozhlasové ceny 1966 uděleny. Rozhlas 17. 10. 1966
- Ceny Čs. rozhlasu. Večerní Praha 4. 10. 1966
- Die Internationale am Moldaustrand. Volkszeitung, Praha 16. 9. 1966
- Branžovský, Josef: Podzimní rozhlasové ceny. Kulturní tvorba, 29. 9. 1966
- Z. K.: Osobnost české publicistiky. Nová svoboda 19. 9. 1986
- (aš): Jak se stal reportérem. k 60. narozeninám, Zemědělské noviny 16. 9. 1961 – 2 exempláře
- Korčák, Rostislav: Řád práce redaktoru Františku Gelovi. Práce invalidů, 1/1958
- Slavnostní zasedání ke Dni tisku. Rudé právo 21. 9. 1958
- -jr-: Novinářské výročí. k 60. narozeninám. Obrana lidu 17. 9. 1961 – 3 exempláře
- Novinář a publicista..., k 60. narozeninám, Rudé právo 18. 9. 1961
- Jura, Miloš: Náš interview s novinářem Františkem Gelem. Zápisník 59, 22/1959 – 4 exempláře
- redakce: Františku Gelovi. k 60. narozeninám, Plamen 10/1961 – 3 exempláře
- Pražáková, J.: Dopis k šedesátinám novináře Fr. Gela. k 60. narozeninám. Mladá fronta 17. 9. 1961 – 2 exempláře
- napsal redaktor František Gel. k 60. narozeninám, Československý rozhlas a televize, 37/1961 – 4 exempláře
- Mahler, Zdeněk: Gel v první osobě. rozhovor, Kultura 37/1961 – 2 exempláře
- Mladá šedesátka Františka Gela. Večerní Praha 18. 9. 1961 – 2 exempláře
- dvk: Stisk ruky Františku Gelovi. k 60. narozeninám, Literární noviny 16. 9. 1961 – 2 exempláře
- kum: Významná výročí v září. Literární noviny 2. 9. 1961
- Šedesát let významného novináře. Lidová demokracie Brno, 18. 9. 1961
- Šedesát let významného novináře. Lidová demokracie Praha, 18. 9. 1961
- Výročí týdne. Tvorba 14. 9. 1961
- Tři otázky místo blahopřání. Nová svoboda 19. 9. 1972 – 3 exempláře
- -kfz-: Gel šedesátiletý. Práce 17. 9. 1961
- redakce: Místo kytičky k narozeninám. Zápisník 61, 20/1961 – 3 exempláře
- olk: Novinář F. Gel – člověk za světlometem. rozhovor, Svobodné slovo 19. 9. 1961 – 2 exempláře
- František Gel. Svobodné slovo 18. 9. 1961

- 60 let Františka Gela. Svět v obrazech 38/1961 – 2 exempláře
- ik: František Gel. Nové knihy 38/1961 – 2 exempláře
- Riegler, Boris: Gel. rozhovor, Čtenář 5/1967 – 2 exempláře
- Janovská, Jaroslava: Senzace v soudní síni – 2 exempláře
- Sosnar Jura: Muž za světlometem. Práce 18. 9. 1967 – 2 exempláře
- Sosnar, Jura: Muž za světlometem. Práce 23. 9. 1967
- Lederer, Jiří: Výslech Františka Gela. Večerní Praha 14. 4. 1958
- Novinář a publicista František Gel... Rudé právo, 18. 9. 1961
- Kliment Jan: Reportérova sedmdesátka. Rudé Právo, 18. 9. 1971 – 2 exempláře
- Kozlová, Danica: Osudy novináře. K sedmdesátinám Františka Gela. P 71, 18. 9. 1971 – 2 exempláře
- ag.: Mnoha, přemnoha lidí se ptal... Obrana lidu 18. 9. 1971
- Ginter, Adolf: Pierre Degayter z města Lille. Večerní Praha 17. 4. 1978
- Kraus, Bohuslav: Z mládí Františka Gela. Novinář 5/1978
- Michl, Alexandr: Chlapec a puška. 1971
- Linek, Josef: Přemožitel překážek. Svobodné slovo 18. 9. 1971
- (tom): František Gel sedmdesátiletý. Mladá fronta 18. 9. 1971 – 2 exempláře
- Kronika dne. Ostravský večerník, 17. 9. 1971
- Z proudu času. Květy 18. 9. 1971
- Výročí v týdnu. Svoboda, 17. 9. 1971
- Reportérovo jubileum. Lidová demokracie 17. 9. 1971
- Ravik, Slavomír, Jenšík, Miloslav: Tkadlec u stavu času. Beseda, 2. 7. 1971 – 2 exempláře
- Lichnerová, Milada: Aké má byť rozhlasové slovo? Rozhlas 43/1966 – 3 exempláře
- Červený, Jan: S Františkem Gelem o vojně, vraždách, dragounech a ještě jiných věcech. Československý voják 25/1966
- Kalíšová, Jana: Norimberský proces. rozhovor, Student 17. 11. 1965
- Karešová, Zdena: Dům na Čerchovské. Československý voják 12. 5. 1962
- Brůna, Otakar: Než spustíme magnetofon. Československý voják 19. 1. 1963
- Pilař, Jiří: Tři generace... Kulturně politický kalendář 1961, vyd. ORBIS 1960
- Pilař, Jiří: Naši jubilanti. Čs. novinář 9/1961
- Beránek, J.: Norimberk očima novináře. Průboj, Ústí nad Labem 29. 9. 1964
- Beránek, J.: Norimberk očima novináře. Průboj, Ústí nad Labem 22. 9. 1964
- Semerádová, Míla: Myšlenky ve zkratce. Čs. novinář, 7/1962
- (vch): Byl především novinář. Lidová demokracie 16. 10. 1982
- Korčák Rostislav: Řád práce redaktoru Františku Gelovi.
- Tauber, Heinz: -gel. Pól 4/90
- Pelc, Vladimír: František Gel crescendo. Tvorba č. 34
- Znáte tu historku? Práce 21. 10. 1967
- Michal, Vladimír: Napiš fejeton! Jihočeská pravda, 19. 9. 1959
- Černý, Jiří: Americká 2. Lidové noviny 17. 10. 2005
- Černý, Jiří: Švihák lázeňský ve stopách Čochtanových a Krčínových. Lidové noviny 23. 5. 2005
- Hošek, Jiří: Norimberský proces – 2. díl: Hössovo svědectví. Metro 22. 11 2005
- drobné články – 11 ks

Recenze jeho děl:

- -k-: Tři starořímské portréty. (recenze: Wilder, Thorton: Březnové idy, přel. Gel, František) Tvorba 11. 10. 1972

- Čeřovský, Jan: František Gel: Přemožitel neviditelných dravců. Přírodní vědy ve škole 4/1960
- Molnár, Amedeo: Dobrodružství poslušnosti. (recenze de las Casas, Bartolomeo: O zemích indijských pustošení a vylidňování zprávy nejstručnější, přel. Gel: František). prosinec 1954
- Leben und Werk des Las Casas. Neue Zeit 26. 1. 1955
- V odstupu čtyř staletí. (recenze de las Casas, Bartolomeo: O zemích indijských pustošení a vylidňování zprávy nejstručnější, přel. Gel: František). Lidové noviny 23. 12. 1954
- Schulz, Arnošt: Dvě hymny. recenze knihy Internacionála a Marsailleisa, Svět práce, 15. 1. 1953 – 2 exempláře
- Voda, Pavel: Gelova Internacionála a Marseillaisa. recenze knihy, Nová cesta 5. června 1953
- (od dop.): Dravci v televizi (recenze televizního zpracování Gelovy knihy Přemožitel neviditelných dravců), Průboj, 6. 2. 1979
- (HČ): Hlas vzdoru. recenze knihy Gel, František: Hlas vzdoru. Československý voják, 20/1971
- -vem-: Osud slávy. recenze knihy Gel, František: Hlas vzdoru. Signál, 8. 10. 1971
- ZW: Doktor, tentokrát na moři. recenze knihy Gordon, Richard: Doktor na mnoři, přel. Gel, František, Nové knihy 22. 9. 1971
- Dvě vítězné písně. knihy Gel, František: Hlas vzdoru, Lidová demokracie 16. 9. 1971
- Brůna Otakar: O muži, který odhalil tajemství nebes. recenze knihy: Gel, František: Syn čarodějnice. Novinář 4/1972
- Branžovský, Josef: Fakta jsou jen základem. Prožitková metoda popularizace vědy v pásmech Františka Gela. Rozhlasová práce 7/1965
- va: Krátce o třech knihách. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců. Kultura 9. 10. 1959 – 3 exempláře
- Piltz, Georg: Zwei Lieder, die die Welt erschütterten. recenze knihy: Gel, František: Internacionála a Marseillaise. Sonntag 1. 5. 1955 – 2 exempláře
- -vž- Tom Sawyer a ti druzí. recenze překladu. Svět v obrazech 10. 7. 1971
- Kniha, která je objevem. recenze bratr Oldřich, Čech z Furlánska,: Popis východních krajů. přel. Gel, František, Kocourek, Rostislav. Lidová demokracie 31. 8. 1962
- -gs- Detektivky psát s fortelem! recenze knihy: Gardner, E. S.: Případ Anny Ferrisové, přel. Gel, František, Host do domu 1/1963
- Dobrkovská, Milena: Zápisník. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců. Kostnické jiskry 7. 4. 1960 – 2 exempláře
- Kolmaš, Josef: bratr Oldřich, Čech z Furlánska,: Popis východních krajů. recenze knihy: bratr Oldřich, Čech z Furlánska,: Popis východních krajů. přel. Gel, František, Kocourek, Rostislav, Nový Orient, prosinec 1962
- (es): Nedoceněné hodnoty. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Hlas ľudu 11. 10. 1966
- Pražáková, H.: Jak první český letec létal a padal. recenze knihy Čihák, Evžen: Jak jsem létal a padal, zaznamenal: Gel, František, Zlatý máj 10/1966
- Resler, Kamill: České a slovenské překlady Internacionály. recenze knihy Gel, František: Internacionála a Marsillaisa. Česká literatura 2/1954
- Fischer, Jan O.: Gelova Internacionála a Marseillaisa. recenze knihy Gel, František: Internacionála a Marseillaisa. Nový život 6/1954

- František Gel: Přemožitel neviditelných dravců. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Plamen 3/1959
- (hk): Přemožitel neviditelných dravců. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Tvorba 38/1959 – 3 exempláře
- Mráz, Zdeněk: Dobrodružnost není věcí tématu. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Zlatý máj 2/1960 – 2 exempláře
- I. L.: Člověk a pomník. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců Kulturní život. 24. 12. 1959
- Z. V.: Knihy dětem. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Vlasta 3. 9. 1959 – 2 exempláře
- Tauber, Jindřich: O velké knize pro malé čtenáře. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Zdravotnické noviny 38/1959 - 3 exempláře
- Čehilová, A.: Přemožitel neviditelných dravců. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Mladý svět 7. 9. 1959
- Šiktanc, Karel, Šotola, Jiří: Poezie a čtenáři, zmínka o knize Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Kultura 59 39/1959
- -aš-: Přemožitel neviditelných dravců. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Obrana lidu 22. 8. 1959
- Straka, V.: Knihovna týdne. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Svět v obrazech 12. 9. 1959 – 2 exempláře
- Šnabr, Jan: Listujeme v nových knížkách. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Pionýr, únor 1961
- Sajner, Josef: Gel, F.: Přemožitel neviditelných dravců. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Praktický lékař 14/1960 – 2 exempláře
- Jsř: Co kdo napsal o dětské knize? recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Zlatý máj říjen 1959
- Kovářík, Vladimír: Knižky pro naše děti. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Rudé právo 29. 11. 1959
- Knihy pomáhají vychovávat. recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, Odborná výchova 2/1960 – 3 exempláře
- Táborský, Jiří: Kde vzít síly na osvěty? informace o besedě s F, Gelem. Mladá fronta 12. 9. 1959
- Kolářík, J.: Život Pasteurův. Literární noviny 22. 8. 1959
- Vavřík, Zdeněk: Zlatý máj dětského písemnictví. zmínka o knize Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců. Literární noviny 12. 12. 1959

Články různého původu

- soudničky autora V&F, Svobodné slovo, 1956 – 1958, 38 výstřížků
- 15 výstřížků z let 1961 – 1971
- 2 výstřížky nedatované

Publikace se příspěvky o Fr. Gelovi:

- Česká literatura 3/1963; Pražák, Emil: K vydání cestopisu Odorika z Pordenone. recenze knihy: bratr Oldřich, Čech z Furlánska, Popis východních krajů. přel. Gel, František, Kocourek, Rostislav, s. 254 – 255
- Universitní zprávy 2/1972; Zemřel profesor František Gel, nekrolog
- Praha Moskva 5/1960

OBSAH KARTONU T, V 2

- Jak je čist? Transkripce děl cizích spisovatelů a jejich děl. SNKLHU, Praha 1956
- Jak je čist? Transkripce děl cizích spisovatelů a jejich děl. SNKLHU, Praha 1958
- Haškovec, Vladimír: Co dal J. Ev. Purkyně neurologii a psychiatrii. tisk, 2 listy
- Bibliographie des oeuvres de František Lexa, tisk, 4 listy
- Očadlík, Mirko: A. V. Ambros na pražské univerzitě. tisk s rukopisnými poznámkami, 21. 12. 1958, s. 131 - 146
- John, Henry J., M.D.: Jan Evangelista Purkyně. Czech Scientist and Patriot. Philadelphia: The American Philosophical Society 1959, xerokopie knihy, 106 listů
- Psoníčková, Jarmila: Doslovem k dopisům hr. A. Desfoursové J. E. Purkyňovi ve vydání SČB, nedatováno
- Psoťníčková, J.: Purkyňova dissertace. Zvláštní otisk z Věstníku čs. lékařů, Praha 1939
- Zprávy lékařské, roč. 6, č. 3, červen 1936
- Psoťníčková, J.: O rodě Purkyňů. nákladem vlastním, Praha 1939
- Psoťníčková, Jarmila: Rodokmen J. E. Purkyně. Zvláštní otisk ze sborníku MAP, Praha 1937
- Purkyně, Jan Evangelista: Z mého života. Praha: Topičova edice 1937
- Matoušek, Mil.: Jan Ev. Purkyně. Praha: Mídy 1937
- Rozsivalová, Eva: Život a dílo J. E. Purkyně. Praha: Československá akademie věd 1956
- Amerling, Karel: Jan Evangelista Purkyně. Praha: F. Topič 1918
- záznam výsledku nacistického protokoláře Otto Meissnera při Norimberských procesech. strojopis, 4. 5. 1948, 2 listy
- zpráva pro novináře, anglicky, oznámení výsledku Otto Meissnera, strojopis, nedatováno
- oficiální transkript amerického vojenského tribunálu, záznam jednacího dne Norimberských procesů – Ott, Adolf; Klingelhoefer, Woldemar; Fendler, Lothar; Radetzky, Waldemar; anglicky, strojopis (xerokopie), 9. 4. 1948 – odpolední zasedání, 36 listů
- oficiální transkript amerického vojenského tribunálu proti: Otto Ohlendorf, anglicky, strojopis (xerokopie), 10. 4. 1948, 5 listů
- oficiální transkript amerického vojenského tribunálu, záznam jednacího dne Norimberských procesů, anglicky, strojopis (xerokopie), 9. 4. 1948, 67 listů
- oficiální transkript amerického vojenského tribunálu, záznam jednacího dne Norimberských procesů; anglicky, strojopis (xerokopie), 8. 4. 1948, odpolední zasedání, 78 listů
- transkript amerického vojenského tribunálu, záznam jednacího dne Norimberských procesů; anglicky, strojopis (xerokopie), 8. 4. 1948, 61 listů
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 22. 4. 1948, 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis (xerokopie), 29. 4. 1948, 1 list
- Office Chief of Council for War Crimes, článek pro časopis Stars and Stripes, anglicky, strojopis, únor, 3 listy
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 5. 4. 1948, 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 9. 4. 1948, 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 8. 4. 1948, 1 list
- soupis verdiktů proti souzeným v Norimberku, strojopis, 15. 4. 1948, 1 list

- Case No. 12. Military Tribunals: United States of America against Wilhem von Leeb, Hugo Sperrle, Georg Karl Friedrich-Wilhem von Kuechler, Johannes Blaskowitz, Hermann Hoth, Hans Reinhardt, Hans von Salmuth, Karl Hollidt, Otto Schniewind, Karl von Roques, Hermann Reinecke, Walter Warlimont, Otto Woehler and Rudolf Lehmann, Nürnberg: Office of Military Government for Germany (US) 1947
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 30. 4., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis (xerokopie), 22. 4., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 23. 4., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 28. 4., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 16. 4., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 15. 4., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis (xerokopie), 19. 4., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 29. 4., 1 list
- Case No. 6. Military Tribunals: The United States of America against Carl Krauch, Hermann Schmitz, Georg von Schnitzler, Fritz Gajewski, Heinroch Hoerlein, August von Knieriem, Fritz Ter Meer, Christian Schneider, Otto Ambros, Max Brueggemann, Ernst Buergin, Heinrich Buetefisch, Paul Haeflinger, Max Ilgner, Friedrich Jaehne, Hans Kuehne, Carl Lautenschlaeger, Wilhelm Mann, Heinrich Oster, Karl Wurster, Walter Duerrfeld, Heinrich Gattineau, Erich von der Heyde, and Hans Kugler, officials of I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft. Nürnberg: Office of Military Government for Germany (US) 1947
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 12. 5., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 22. 4. 1948, 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 22. 4., 1 list
- zpráva pro novináře, anglicky, strojopis, 22. 4., 1 list
- Legal and Juridical Affairs. (Quarterly Review). Report of the Military Governor, September – November 1947, No. 29, Nürnberg: Office of Military Government for Germany (US) 1947
- Legal and Juridical Affairs. (Quarterly Review). Report of the Military Governor, December 1947 – February 1948, No 32, Nürnberg: Office of Military Government for Germany (US) 1948
- Case No. Ten. Nurnberg Germany 1947 – 1948. The United States of America against Alfried Felix Alwyn Krupp on Bohlen und Halbach, Ewald Oskar Ludwig Loeser, Eduard Houdremont, Erich Mueller, Friedrich Wilhelm Janssen, Karl Heinrich Pfirsch, Max Otto Ihn, Karl Adolf Ferdinand Eberhardt, Heinrich Leo Korschan, Friedrich von Buelow, Werner Wilhelm Heinrich Lehmann, Hans Albert Gustav Kupke, Officials of Fried. Krupp A. G., Essen (1903 – 1943) ant its successor, Fried. Krupp, Essen. – 2 exempláře
- Case No. 11. Military Tribunals: The United States of America against Ernst von Weitsaecker, Gustav Adolf Steengracht von Moyland, Wilhelm Keppler, Ernst Wilhelm Bohle, Ernst Woermann, Karl Ritter, Otto von Erdmannsdorff, Edmund Veesenmayer, Hans Heinrich Lammers, Wilhelm Stuckart, Richard Walther Darre, Otto Meissner, Otto Dietrich, Gottlob Berger, Walter Schkkenberg, Lutz Schwerin von Krosigk, Emil Puhl, Karl Rasche, Paul Koerner, Paul Pleiger, and Hans Kehrl. Nürnberg: Office of Military Government for Germany (US) 1948 – 2 exempláře
- Slavnostní koncert na počest narozenin presidenta republiky Edvarda Beneše, pozvánka, tisk 29. 5. 1945, podpis Rafaela Kubelíka

OBSAH KARTONU T, F

- Pátek, Miloslav: Rozhlasáci. Příběh o začátcích rozhlasové žurnalistiky. Český rozhlas 1991
- Branžovský, Josef: Reportér ve třetí osobě. Úvaha nad rozhlasovými pásmy Františka Gela a nad vztahem tištěné a rozhlasové publicistiky). Novinářský sborník 1965 – 2 exempláře
- Branžovský, Josef: Sborník rozhlasových pásem doc. Františka Gela. Československý rozhlas 1965
- medaile ke 45 letům Československého rozhlasu

Fotografie:

- František Gel v uniformě za 2. světové války, sedí u stolu venku
- František Gel – portrét
- promoční fotografie, Fr. Gel v taláru mezi studenty
- Fotografie hrobu Eugena Poittiera, 2 ks
- portrét muže, zřejmě Pasteurova potomka?
- fotokopie dokumentu ve francouzštině: Bulletin de Décés. – 1 ks
- fotokopie dopisů:
  - o korespondence přijatá od: Svobodné noviny, 18. 10. 1947, potvrzení o zaměstnání v titulu Lidové noviny
  - o Korespondence přijatá od: Melantirch, 7. 11. 1947, potvrzení no zaměstnání v denních listech Melantrich
  - o korespondence přijatá od: Flanderka, František, někdejší vydavatel týdeníku Soudní síň, potvrzení o zaměstnání v týdeníku Soudní síň

OBSAH KARTONU T - rozhlasová pásma

- Minulost naší budoucnosti, scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 1. 2. 1957, 27 listů
- Město vidím veliké. Putování Prahou I. díl. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 1. 4. 1955, 11 listů
- Internacionála. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 10. 8. 1950, 34 listů
- Příběh muže, jenž se dožil. scénář rozhlasového pásma, strojopis, vysíláno: 6. 9. 1949, 22 listů
- Příběh muže, jenž se dožil. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 6. 9. 1949, 21 listů
- Já, bratr Oldřich, Čech z Furlánska. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, 17. 5. 1958, 31 listů
- Jak to vzniklo? Malé pásmo o velkém počtu úsloví. spoluautor: Váhala, František, scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 28. 8. 1956, 11 listů
- Jak vznikl kalendář. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 9. 1. 1955, 11 listů
- Marseillaisa. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 30. 10. 1949, 32 listů
- Korea. Příběh jedné země a jednoho národa. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, 17. 9. 1950, 31 listů
- Galileo Galilei. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 27. 7. 1957, 29 listů
- O životě, práci a o dalších plánech akademika Františka Šorma. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 25. 2. 1957, 19 listů
- O železe v té české zemi. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 8. 3. 1957, 9 listů – 4 exempláře
- Cesty vesmírem. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 16. 6. 1958, 11 listů
- Muž, jenž poznal veliké tajemství země. Pásmo o Franišku Pošepném, zakladateli ložiskové geologie. spoluautor: Koutek, Jaromír. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 2. 6. 1956, 11 listů
- O dopravě minulé, přítomné a budoucí. scénář rozhlasového pásma, strojopis, vysíláno: 5. 5. 1957, 29 listů
- Atlantida. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 18. 8. 1966, 13 listů
- Rychlejší než zvuk. Pásmo o životě a díle Konstantina Eduaroviče Ciolkovského, zakladatele nového letectví. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 12. 9. 1955, 5 listů
- Rychlejší než zvuk. Pásmo o životě a díle Konstantina Eduaroviče Ciolkovského, zakladatele nového letectví. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 12. 9. 1955, 11 listů
- Rychlejší než zvuk. Pásmo o životě a díle Konstantina Eduaroviče Ciolkovského, zakladatele nového letectví. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 12. 9. 1955, 15 listů
- Problém dneška a zítřka má formuli H₂O, rozhovor s: Ježdík, Theodor, prof. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 18. 3. 1963, 12 listů

- Člověk musí jíst. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 21. 1. 1963, 12 listů
- Riegler, Boris: Rozhlasové pásmo k 10. výročí umrtí Fr. Gela. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, 18. 10. 1982, 8 listů
- Pásmo o staletích, která předcházela jednomu dnu – dni 4. října 1957. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 20. 10. 1957, 29 listů
- incipit: 6 listů, zřejmě Pásmo o staletích, která předcházela jednomu dnu – dni 4. října 1957, strojopis, nedatováno
- Inženýr Pasteur. Rychlejší než zvuk. Pásmo o životě a díle Konstantina Eduaroviče Ciolkovského, zakladatele nového letectví. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 26. 9. 1955, 14 listů
- Civetta. Pásmo k 100. výročí umrtí vynálezce Josefa Resslera. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 7. 10. 1957, 18 listů
- Proč je dnes 27. XII. 1951? scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 27. 12. 1951, 13 listů
- Rok XXV A. D. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 9. 12. 1962, 32 listů
- S – O – S. Pásmo o zkáze lodi Titanic. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 14. 9. 1954, 23 listů
- Nestačí neumřít, je třeba žít. Pásmo československé biologie a práci akademika Ivana Málka. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, vysíláno: 29. 10. 1962, 15 listů
- O chlapi, kterému se splnil sen. Pásmo o Jindřihu Schliemannovi, objeviteli starověké Troje. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, natáčení: 22. a 23. 1. 1958, 13 listů
- --/--. Pásmo k stým narozeninám muže, jenž vyslal první bezdrátový telegram, zachycený prvním přijímačem na světě, A. S. popova. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 16. 2. 1959, 37 listů
- Dr. Jan Jánský – Kryštof Kolumbus lékařské vědy. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie, natáčení: 3. 4. 1952, 16 listů
- Sestra bohů. Pásmo k narozeninám nové hvězdy v soustavě našeho Slunce – kosmického letadla, jež 2. ledna roku 1959 nastoupilo cestu – snad věčnou. scénář rozhlasového pásma, tisk/strojopis/xerokopie + strojopis – s rukopisnými poznámkami, vysíláno: 20. 10. 1957, 35 listů
- O fotografické reportáži. článek, tisk/strojopis/xerokopie, nedatováno, 10 listů

OBSAH KARTONU D, K

Doklady

- Cena nakladatelství Albatros za rok 1971 za překlad knihy: Doyle, A. C: Ztracený svět. 15. 12. 1971, tisk (diplom na ručním papíře), 1 list
- Cena Odeonu za rok 1972 (in memoriam) za překlad knihy: Wilder, Thornton: Březnové idy. 19. 4. 1973, tisk (diplom na ručním papíře), 1 list
- Cena Marie Majerové za dílo Přemožitel neviditelných dravců, březen 1962, tisk (diplom na ručním papíře)
- blahopřání k 69. narozeninám od časopisu Zápisník 70, fotografie a přání v plastovém pouzdře
- Členská legitimace Svazu českých spisovatelů, vystavena 31. 3. 1970, obsahuje fotografii
- Novinářský průkaz vydaný 1. července 1933, platný do roku 1938, obsahuje fotografii
- Legitimace časopisu Soudní síň, strojopis, vydáno 15. 2. 1924, 1 list, přetženo
- Novinářský průkaz, vydal Svaz československých novinářů; příloha: Povolení pro novináře vydané Ministerstvem vnitra
- Potvrzení o přijetí do zaměstnání, Československý rozhlas, 14. září 1945, tiskopis se strojopisnými poznámkami, 1 list, poškozeno
- Návrh na jmenování doc. Františka Gela, nositele Řádu práce, mimořádným profesorem, za katedru publicistiky Štorkán, Karel, strojopis, 7. 11. 1966, 2 listy
- Literární a publicistická činnost – soupis, 31. 5. 1967, strojopis, 6 listů
- Habilitační posudek k návrhu jmenování a ustanovení doc. Františka Gela profesorem teorie a dějin publicistiky, Bareš, Gustav, prof. 26. 2. 1967, strojopis, 5 listů
- kopie formuláře, není zřejmé z jaké organizace či pro jaký účel, 25. 9. 1961, strojopis, 6 listů
- Povolení změny příjmení z Feigel na Gel, Odbor pro vnitřní věci rady Národního výboru v Praze 2, vedoucí odboru Nováková, Jarmila, 28. 11. 1960, kolkovaná fotokopie, 1 list
- Procházka, Vladimír: Odborný posudek o docentu Františku Gelovi. (K návrhu jmenování mimořádným profesorem) 31. 1. 1967, strojopis, 4 listy
- Fischer, Jan O.: Recenze knihy Gel, Františe: Internacionála a Marseillaisa. strojopis + tisk, 3 listy
- Procházka, Vladimír: Posudek o soudruhu Františku Gelovi (K návrhu na docenturu pro novinářství), strojopis, 5. 1. 1962, 1 list
- Očadlík, Mirko: Odborný posudek na Františka Gela, určený k řízení Institutu osvěty a novinářství UK, k udělení věd.-pedagog. titulu docenta pro obor novinářství, strojopis, 9. 12. 1961, 3 listy
- Očadlík, Mirko: Oponentský posudek habilitační práce Františka Gela: Internacionála a Marseillaisa, dvě vítězné písně, strojopis, 30. 1. 1962, 2 listy
- Stručný vlastní životopis. strojopis, 24. 11. 1966, 12 listů – 2 exempláře
- Geburts- und Taufschein, 16. 6. 1921, tiskopis s rukopisnými vpisy, 1 list
- Geburts- und Taufschein, 4. 2. 1914, tiskopis s rukopisnými vpisy, 1 list
- Oddavkový list Bertholda Feigela a Pavly Kornelie Bobkové, vydán 9. 2. 1939
- korespondence přijatá: od Becková, Věra, redakce Listy, žádost o opravu údajů ve slovníkovém hesle Gel pro nový Slovník českých spisovatelů, 4. 3. 1969, strojopis, 1 list, příloha: slovníkové heslo, strojopis, 2 listy – zřejmě autor Gel; příloha:

- slovníkové heslo, strojopis 1 list; příloha: korespondence přijatá od: Becková, Věra, oznámení o zaslání výňatku ze Slovníku českých spisovatelů z roku 1963, nedatováno, strojopis; příloha: korespondence odeslaná pro: Becková, Věra, strojopis, 16. 3. 1969, původní dopis k úpravám v hesle pro Slovník českých spisovatelů
- korespondence odeslaná pro: Medonesová. rekonstrukce habilitačního řízení, strojopis, 27. 2. 1962, 5 listů
  - korespondence přijatá od: Ministerstvo školství a kultury, jmenování docentem pro obor teorie novinářství s účinností od 1 května 1962, strojopis, 19. 5. 1962, kolkovaná kopie
  - Povýšení na poručíka pěchoty v záloze s účinností od 1. 4. 1946, strojopis, 9. 4. 1946, vydalo Ministerstvo národní obrany, gen. Svoboda
  - Dohoda o změně pracovního poměru uzavřená mezi Univerzitou Karlovou a doc. F. Gelem, strojopis, 30. 4. 1966
  - Rozhodnutí o přijetí na místo lektora pro katedru novinářství na Filologické fakultě Univerzity Karlovy s účinností od 1. 12. 1957, strojopis, 23. 11. 1957, 1 list
  - Oznámení o přeložení z Filozofické fakulty na Institut osvěty a novinářství při Karlově univerzitě, strojopis, 12. 10. 1960, 1 list
  - Krno, D. M.: Posudek vedeckej a pedagogickej činnosti a návrh menovať a ustanovit' s. doc. Františka Gela za mimoriadneho profesora na FON UK pre obor teórie novinárstva. strojopis, 27. 1. 1967, 5 listů
  - Goldstücker, Eduard: Vyjádření k návrhu jmenovat doc. Františka Gela mimořádným profesorem pro obor teorie novinářství. strojopis, 25. 2. 1967, 2 listy
  - korespondence odeslaná: adresát neznámý, poděkování za zaslání průklepu posudku, strojopis, 20. 3. 1967, 1 list
  - udělení Čestného odznaku Svazu československých novinářů za zásluhy o tisk, tiskopis, září 1961, 1 list
  - dokumenty k žádosti doc. Fr. Gela o zahájení jmenovacího řízení na jmenování mimořádným profesorem, strojopis, 12. 5. 1967, 8 listů
  - Zápis o III. zasedání vědecké rady Institutu osvěty a novinářství, 20. 2. 1962, program: Habilitace s. Františka Gela, tisk/xerokopie/strojopis, 7 listů
  - Literární a publicistická činnost – soupis, strojopis, 31. 5. 1967, sestvil: Gel, František, 6 listů
  - korespondence odeslaná pro: Katedra publicistiky ION. oznámení o podání žádosti o zahájení jmenovacího řízení profesorem, strojopis, 4. 11. 1966, 1 list; příloha: kopie korespondence odeslaná pro: Bareš, Gustav, děkan Fakulty osvěty a novinářství UK, žádost o zahájení řízení na jmenování profesorem, strojopis, 4. 11. 1966, 1 list
  - korespondence odeslaná pro: adresát neznámý, poděkování za posudek k profesře, strojopis, 10. 2. 1967, 1 list
  - Udělení válečného kříže 1939, 24. 12. 1945, tiskopis s rukopisnými vpisy, kopie, 1 list
  - Udělení Československé medaile za chrabrost, 18. 10. 1945, tiskopis s rukopisnými vpisy, kopie, 1 list
  - Udělení dekretu na byt v Praze, strojopis, 27. 2. 1947, 1 list
  - Jmenování odborným asistentem na Fakultě osvěty a novinářství, strojopis, 15. 11. 1965, 1 list
  - Potvrzení o pracovním poměru u ministerstva zahraničních věcí od 9. 10. 1940 do 18. 8. 1942, strojopis, 4. 3. 1947, ověřená kopie, 1 list

- Zpráva předsedy habilitační komise s. doc. Frt. Hyhlíka, příprava habilitace Fr. Gela, strojopis/xerokopie, 2 listy
- Habilitace – odpověď, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Habilitace – these, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9 listů
- Habilitace – these, strojopis s rukopisnými poznámkami, 9 listů
- Habilitace – odpověď, strojopis s rukopisnými poznámkami, 2 listy
- Udělení: Jubilejní odznak č. 17, Svaz československých novinářů, tiskopis s rukopisnými vpisy, září 1955, 1 list
- Udělení: Čestný odznak za zásluhy o tisk, tiskopis s rukopisnými vpisy, září 1961, 1 list
- Gratulace k 65. narozeninám od pracovníků Fakulty osvěty a novinářství, 19. 9. 1966, 4 listy
- Legitimace řádného posluchače Univerzity Karlovy v Praze, právnická fakulta, stud. rok 1923/24, bez fotografie
- Novinářský průkaz, Lidové noviny
- Zavoral, Metod, navštívenka
- Všeobecná občanská legitimace, vydáno: 4. 7. 1921, fotokopie, 4 listy
- Mezinárodní novinářský průkaz, vydáno 31. 10. 1932
- korespondence přijatá od: neznámy, francouzsky, strojopis, 1. 6. 1958, 1 list
- Oddavkový list, Feigel, Berthold a Bobkova-Fethová Paula Kornelia, vydáno 5. 12. 1938, tiskopis s rukopisnými vpisy
- Geburts- und Taufschein, 4. 2. 1914, kopie, 1 list – 2 exempláře
- Rodný a křestní list, vydán dne 24. 3. 1947, kopie, 1 list
- korespondence odeslaná pro: Ministerstvo vnitra, věc: Ustálení státní příslušnosti, strojopis, 24. 1. 1947, 2 listy
- korespondence přijatá od: Kraus, Josef, úředním Ministerstva zahraničních věcí. Žádost o okamžitý Gelův odjezd do Londýna, strojopis, 1. 2. 1945, 1 list
- Potvrzení o pracovním poměru u ministerstva zahraničních věcí od 9. 10. 1940 do 18. 8. 1942, strojopis, 4. 3. 1947, fotokopie, 1 list
- Potvrzení o konání vojenské služby v zahraničním vojsku, strojopis, 18. 5. 1946, ověřená fotokopie, 1 list – 2 exempláře
- rozvázání pracovního poměru s Univerzitou Karlovou, 30. 11. 1960, fotokopie, 1 list
- rozvázání pracovního poměru s Univerzitou Karlovou, 30. 11. 1960, kopie, 1 list
- Předání dekretu jmenování docentem, průvodní dopis prorektora UK Seifert, 31. 5. 1962, strojopis, 1 list
- blahopřání ke jmenování docentem, 4. 6. 1962, 1 list
- Jmenování docentem, Ministerstvo školství a kultury, 19. 5. 1962, 1 list
- Přijetí do služeb ministerstva zahraničních věcí od 12. 4. 1948, strojopis, 1 list
- Přeložení z ústředí ministerstva zahraničních věcí na velvyslanectví v Londýně, strojopis, 12. 6. 1948, 1 list
- Oznámení o platu, ministerstva zahraničních věcí, strojopis, 9. 5. 1949, 1 list
- Přeložení z velvyslanectví v Londýně na velvyslanectví v Paříži, ministerstvo zahraničních věcí, strojopis, 31. 1. 1949, 1 list
- Výplatní list, tiskopis, 29. 10. 1945, 1 list
- Potvrzení o pracovním poměru u ministerstva zahraničních věcí od 9. 10. 1940 do 18. 8. 1942, strojopis, 4. 3. 1947, originál, 1 list
- Listina o udělení československého státního občanství. tiskopis, ověřená fotokopie, 30. 1. 1947, 1 list
- Listina o udělení československého státního občanství. tiskopis, 30. 1. 1947, 1 list

- Vysvědčení dospělosti, tiskopis, fotokopie, 16. 6. 1919, 1 list
- Vysvědčení zachovalosti, tiskopis, 3. 5. 1947, 1 list
- korespondence přijatá od: ministerstvo národní obrany. průvodní dopis oznamující zaslání Osvědčení o účasti na národním boji o osvobození – 23. 6. 1947, 1 list
- korespondence odeslaná: Ministerstvo národní obrany, Kancelář čsl. legií, potvrzení o přijetí Osvědčení o účasti na národním boji o osvobození, strojopis, 17, 7. 1947
- Vojenský list, vydáno 17. 5. 1946, ověřená fotokopie, 2 listy
- Osvědčení o sčítání lidu, Státní úřad statistický, 11. 2. 1939, 1 list
- Vysvědčení Abiturientského kursu, Obchodní akademie v Prostějově, tiskopis se strojopisnými vpisy
- Vysvědčení Abiturientského kursu, Obchodní akademie v Prostějově, tiskopis s rukopisnými vpisy
- Vysvědčení frekventační, IV. chlapecká škola obecná v Prostějově, 4. 7. 1911
- Potvrzení o absolvování jednoho semestru na právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze
- Potvrzení o zápisu na právnickou fakultu Univerzity Karlovy, 5. 12. 1923
- Potvrzení o zápisu na právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně 14. 5. 1924
- Domovský list města Místku, 23. 7. 1920, ověřená fotokopie
- Propouštěcí list od armády, 24. 2. 1928, ověřená fotokopie
- Potvrzení o udělení československého státního občanství Bertholdu Feigelovi (Gelův otec), 22. 12. 1924, strojopis, 1 list
- Geburts- und Taufschein, 4. 2. 1914, tiskopis s rukopisnými vpisy, ověřená fotokopie, 1 list – 2 exempláře
- Oddavkový list Bertholda Feigela a Pavly Kornelie Bobkové, fotokopie, vydán 9. 2. 1939
- Heimat-Schein womit von der Stadtgemeinde Místek, 1914, fotokopie – 2 exempláře
- Potvrzení o absolvování tří semestrů na právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, 24. 9. 1923, fotokopie
- Potvrzení o pobytu, Prostějov, 10. 8. 1924, fotokopie – 2 exempláře
- Povolení dostavit se k odvodu, 25. 2. 1921, fotokopie – 2 exempláře
- fotokopie dokumentu?
- Povolení odkladu nástupu presenční služby vojenské, Okresní politická správa v Místku, 26. 4. 1922, fotokopie – 2 exempláře
- Domovský list města Místku, 23. 7. 1920, fotokopie – 2 listy – 2 exempláře
- Domovský list města Místku, 23. 7. 1920
- Zápis o III. zasedání vědecké rady Institutu osvěty a novinářství KU 20. 2. 1962, program: Habilitace s. Františka Gela, cyklostyl, 7 listů
- Osvědčení o národní spolehlivosti. 4. 7. 1947, Obvodní rada pro Prahu XVI.
- Potvrzení, že Fr. Feigel nepodléhá brannému příspěvku, Magistrát hl. města Prahy, 17. 7. 1935
- Výměr o pojistné povinnosti, o účastenství na pojištění novinářů a o předpisu pojistného, Všeobecný penzijní ústav, 20. 7. 1933 – 2 listy
- Oznámení o výši nároku na invalidní důchod, Všeobecný penzijní ústav, 12. 6. 1935
- korespondence odeslaná pro: Šalda, ředitel Melantricha, žádost o místo, 24. 5. 1933
- Potvrzení o zaměstnání v Lidových novinách, 5. 7. 1933
- korespondence přijatá od: Bass, Eduard, šéfredaktor Lidových novin, reakce na odchod z redakce, 1š. 7. 1933

- korespondence přijatá od: Beneš, Jiří, redaktor Melantricha, osobní dopis, 19. 8. 1936
- Jmenování mimořádným profesorem pro obor publicistika s účinností od 1. 7. 1968
- Udělení Pamětní medaile k 20. výročí osvobození republiky, 9. 5. 1965, president republiky Novotný
- Cena Československého rozhlasu 1966, 4. 10. 1966
- Výroční vysvědčení, Státní gymnázium v Prostějově, osmá třída, 14. 6. 1919
- Potvrzení o absolvování jednoho semestru na právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, 5. 9. 1925, fotokopie,
- Potvrzení o zápisu na právnické fakultě Karlovy univerzity v Praze, 2. 12. 1925, fotokopie,
- Vysvědčení o zkoušce, I. třída chlapecké obecné školy v Prostějově, 26. 6. 1908, fotokopie
- Vysvědčení o zkoušce, II. třída chlapecké obecné školy v Prostějově, 25. 6. 1909, fotokopie
- Vysvědčení frekventační, IV. třída chlapecké obecné školy v Prostějově, 4. 7. 1911, fotokopie
- Geburts- und Taufschein, 8. 11. 1936, fotokopie, 1 list
- Potvrzení o absolvování tří semestrů na právnické fakultě Karlovy univerzity v Praze, 24. 9. 1923, fotokopie
- Vysvědčení dospělosti, České státní gymnázium v Prostějově, 16. 6. 1919, fotokopie
- Vysvědčení chudoby – nemajetnosti, Městská rada v Prostějově, 12. 4. 1923, strojopis
- Žákovská průkazka, Československé státní dráhy, 6. 3. 1924
- Oddavkový list Bertholda Feigela a Pavly Kornelie Bobkové, vydán 9. 2. 1939 – kopie

Korespondence

- korespondence přijatá od: SHAEF Censors, výtky k rukopisu, strojopis 1944
- korespondence odeslaná: SHAEF Censors, žádost o vysvětlení zadržení rukopisu, strojopis, 24. 11. 1944
- přednáška redaktorům Večerní Prahy, soustředění na Roztěži, 2. 11. 1961, strojopis, 6 listů
- korespondence odeslaná: redakce Literární noviny, poděkování za recenzi knihy Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 25. 8. 1959
- korespondence odeslaná: redakce Obrana lidu, poděkování ze recenzi knihy Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 25. 8. 1959
- korespondence přijatá: Požerski, Eduard, Institut Pasteur, 2. 7. 1959, rukopis, francouzsky, 2 listy a obálka
- korespondence cizí: Dillenseger, Ch.; Commune de Steige – ředitel Státního nakladatelství dětské knihy (zřejmě Říha, Bohumil), pátrání kolem L. Pasteura, 17. 9. 1958, francouzsky, 3 listy
- korespondence přijatá: Evans, Harry, Marx Memorial Library, výsledek ověření faktu, strojopis, anglicky, 21. 11. 1958, 1 list

- korespondence cizí: Institut Pasteur – Šubrt, Josef šéfredaktor Státního nakladatelství dětské knihy, informace o Pasteurovi, strojopis, francouzsky, 27. 9. 1958, 3 listy
- korespondence cizí: Mílek, Eduard, MUDr. – Šubrt, Josef, redaktor Státního nakladatelství dětské knihy, odborná recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 26. 9. 1958
- korespondence přijatá: Hamšík, Dušan, reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 10. 9. 1959
- korespondence přijatá: Straka, Václav, průvodní dopis k recenzi knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců; příloha: Straka, Václav: recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, nedatováno, 2 listy
- korespondence odeslaná: neznámý, zřejmě: Novotný, Jan, Dr. , poděkování za reakci na knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 21. 3. 1960
- korespondence přijatá: Novotný, Jan, Dr.: reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 26. 1. 1960
- korespondence cizí: Šalda, Jaroslav, někdejší ředitel Melantricha – Jiše, Karel, někdejší redaktor Melantricha, reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, rukopis, 16. 2. 1959
- korespondence přijatá: Jiše, Karel, někdejší redaktor Melantricha, průvodní dopis přeposlaného listu od Šalda, Jaroslav, rukopis, 24. 2. 1959
- korespondence odeslaná: Jiše, Karel, poděkování za přeposlání dopisu Šaldy, Jaroslava, strojopis, 30. 11. 1959
- korespondence přijatá: ???, Evžen, reakce na knihu o Pasteurovi, rukopis, 3. 8. 1959
- korespondence odeslaná: redakce Soudní síň, žádost o místo, rukopis, kopie, 22. 2. 1924, 3 listy
- korespondence odeslaná: (zřejmě Hamšík), Dušan, reakce na recenzi knihy Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 31. 12. 1959
- korespondence přijatá: Švagr, dr., poděkování za knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 20. 7. 1959
- korespondence přijatá: Švagr, dr., poděkování za knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 27. 7. 1959
- korespondence přijatá: Dyr, Josef, reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, rukopis, 15. 7. 1959; příloha: Dyr, Josef, recenze knihy Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 2 listy
- korespondence cizí: Weis, Josef, MVDr. – Státní nakladatelství dětské knihy, odborná recenze knihy Gel, František: Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 28. 9. 1958
- korespondence přijatá: Štern, Egon, dr. reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 27. 11. 1959
- korespondence odeslaná: Štern, Egon, dr, poděkování za reakci na knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 10. 1. 1959
- korespondence přijatá: Štangel, Jiří, dr., reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, dílčí výtky, strojopis, 27. 11. 1959
- korespondence odeslaná: Štangel, Jiří, dr. poděkování za reakci na knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 29. 12. 1959
- korespondence odeslaná: ???, žádost o odbornou recenzi knihy Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 2. 9. 1959, 2 listy
- korespondence přijatá: telegram, 12. 10. 1951

- korespondence odeslaná: Zemánek, Alexandr, žádost o zjištění detailů ke knize Internacionála a Marseillaisa, strojopis, 7. 9. 1951
- korespondence odeslaná: Zévaes, A. Avocat a la Cour d'Appel, francouzsky, strojopis, 28. 7. 1951 – 2 exempláře
- korespondence odeslaná, koncept, magistrátu Saint-Denis, Paříž, žádost o informace o muzeu Petra Degeytera, autora Internacionály – 2 exempláře
- korespondence odeslaná, koncept, ÚV KSB, tiskové oddělení, žádost o informace o Petru Degeyterovi, autorovi Internacionály
- korespondence odeslaná, koncept, Zévaes, A., Avocat a la Cour d'Appel, žádost o informace o Petru Degeyterovi, autorovi Internacionály
- korespondence odeslaná: Plichta, D., redaktor nakladatelství Mír, průvodní dopis k Seznamu pramenů ke knize Internacionála a Marseillaisa, strojopis, 24. 6. 1952
- korespondence cizí: Gillot, A., rada města Saint-Denis – Československý rozhlas, informace o muzeu Petera De Geytera, strojopis, francouzsky, 23. 9. 1952
- korespondence odeslaná: Švec, Bohuslav, hlavní redaktor, Československý rozhlas, vysvětlení telefonického hovoru s magistrátem města Saint-Denis u Paříže, strojopis, 29. 10. 1952
- korespondence odeslaná: Ministerstvo zahraničních věcí, tiskový odbor, žádost o pořízení fotografií hrobů autorů Internacionály pro knihu Internacionála a Marseillaisa, strojopis, 24. 9. 1951
- Vložka A k rukopisu knihy Internacionála a Marseillaisa, strana 265, 1 list
- korespondence odeslaná: Magistrát města Saint-Denis, žádost o informace o Peteru Degeyterovi, strojopis, francouzsky, 28. 7. 1951
- korespondence odeslaná: Novák, Zdeněk, ústřední ředitel Československého rozhlasu, žádost o použití hlavičkového papíru Čs. rozhlasu ke korespondenci při přípravě knihy Internacionála a Marseillaisa, strojopis, 24. 6. 1951
- korespondence cizí: Vedení městského muzea ve Štrasburku – Státní nakladatelství dětské knihy, informace o C. Mascletovi, strojopis, francouzsky, 12. 9. 1952
- korespondence cizí: magistrát města Saint-Denis – de Geyter, Pierre, strojopis, francouzsky, 27. 4.
- korespondence přijatá odeslaná, koncept, Zévaes, A., Avocat a la Cour d'Appel, žádost o informace o Petru Degeyterovi, autorovi Internacionály, strojopis, francouzsky
- korespondence odeslaná: Univerzitní knihovna, oddělení rukopisů, žádost o rukopis, strojopis, 23. 12. 1958
- korespondence odeslaná: Bouček, poděkování za hledání dokumentace, 21. 7. 1960, strojopis
- korespondence odeslaná: The Imperial War Museum, London, žádost o informace o obětech mezi válečnými korespondenty, strojopis, anglicky,
- korespondence odeslaná: Řezáč, Jan, šéfredaktor, korespondence před vydáním knihy Internacionála a Marseillaisa, strojopis, 27. 10. 1952
- korespondence přijatá: ???, rukopis, rusky
- korespondence cizí: Hamilton, Robert L., major, velitelství třetí armády USA, Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku, tiskové oddělení – všem, oznámení o umístění Fr. Faigela k Mezinárodnímu vojenskému tribunálu, strojopis, anglicky, 31. 8. 1946
- korespondence přijatá: posluchač, reakce na reportáž z Norimberských procesů, strojopis, 17. 1. 1946
- korespondence přijatá: Grygar, Miloš, Ing, posluchač, posluchačský ohlas na reportáže z Norimberku, rukopis, 14. 1. 1946

- korespondence přijatá: Grygar, Miloš, Ing., posluchač, posluchačský ohlas na reportáže z Norimberku, žádost o osobní setkání, strojopis, 30. 4. 1946
- korespondence přijatá: Vendová, Věra S., posluchačka, reakce na reportáže z Norimberku, strojopis, 30. 11. 1945
- korespondence přijatá: redaktori Československého rozhlasu, poděkování za zasilky z Norimberku, strojopis, 4. 4. 1946
- korespondence přijatá: Malá, M., posluchačka, reakce na reportáže z Norimberka, rukopis, nedatováno
- korespondence přijatá: Cenek, Edvard, bývalý kolega z Melantricha, nabídka na knižní vydání reportáží z Norimberku, strojopis, 22. 12. 1945
- korespondence přijatá: Českomoravské akciové tiskařské a vydavatelské podniky, nabídka na knižní vydání reportáží z Norimberku, strojopis, 11. 12. 1945
- korespondence přijatá: nakladatelství Jiří Chvojka, nabídka na knižní vydání reportáží z Norimberku, strojopis, 22. 3. 1946
- příkaz ke koordinaci vysílání v Československém rozhlase během Norimberských procesů, strojopis, nedatováno
- korespondence cizí: Ečer, B., československý velvyslanec při Norimberských procesech – USFET, Signal Officer, žádost o frekvence k vysílání do Českoslovenka
- korespondence přijatá: Očadlík, Mirko, reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, rukopis, 14. 8. 1959
- korespondence přijatá: Mrvka, Viktor, reakce na rozhlasové pásmo o L. Pasteurovi, strojopis, 28. 10. 1955
- korespondence přijatá: Dyk, Alois, reakce na pásmo Já, bratr Oldřich, Čech z Furlánska, strojopis, 13. 8. 1958
- korespondence přijatá: Raška, Karel, prof. MUDr., gratulace k 60. narozeninám, strojopis, 18. 9. 1961
- korespondence přijatá: Dienstbier, Jiří, gratulace k 60. narozeninám, dojmy z vojny, rukopis, 17. 9. 1961
- korespondence přijatá: Weber, K. Dr. vánoční a novoroční přání, rukopis, 22. 12. 1961
- korespondence přijatá: Weber, K. Dr. novoroční přání, rukopis, 27. 12. 1963
- korespondence přijatá: Heyrovský, J., Heyrovská, M., PF 1965
- korespondence přijatá: Weber, Kliment, přání k 60. narozeninám, rukopis, 16. 9. 1961
- korespondence přijatá: Vodová, E. posluchačka, reakce na pásmu s prof. J. Heyrovským, rukopis, 22. 12. 1954
- korespondence přijatá: Procházka, Vladimír, akademik, blahopřání k 60. narozeninám, strojopis, 18. 9. 1961
- korespondence odeslaná: Pracházka, Vladimír, akademik, poděkování za gratulaci k 60. narozeninám, strojopis, 20. 9. 1961
- korespondence cizí: Císařová-Riemerová, Anna, posluchačka – Československý rozhlas, žádost o opakování pásma o L. Pasteurovi, rukopis, 29. 10. 1955
- korespondence cizí: Fiala, V., posluchač – Československý rozhlas, reakce an pásmo o L. Pasteurovi, rukopis, 29. 9. 1955
- korespondence přijatá: Hoffman, K., Kolář, Josef, ústřední ředitelství Československého rozhlasu, gratulace k 60. narozeninám, strojopis, 17. 9. 1961
- korespondence přijatá: Lexa, František, poděkování za blahopřání k 80. narozeninám, tisk, rukopis, duben 1956
- korespondence přijatá: Collis, pozdrav, rukopis, anglicky, 7. 11. 1946

- korespondence přijatá: Scotland Yard, rukopis, anglicky, 16. 11. 1946
- korespondence přijatá: ministr spravedlnosti, blahopřání k 60. narozeninám, strojopis, telegram, 18. 9. 1961
- korespondence přijatá: Lukášová, Věra, posluchačka, gratulace k 60. narozeninám, strojopis, 21. 9. 1961
- korespondence přijatá: ??? gratulace k 60. narozeninám, rukopis
- korespondence přijatá: Očadlík, Mirko, gratulace k 60. narozeninám, rukopis, nedatováno
- korespondence přijatá: Dvořáčkovi, J. a L., posluchači, posluchačský ohlas a gratulace k 60. narozeninám, rukopis, 18. 9. 1961
- korespondence přijatá: Heyrovský, J. prof. s manželkou, gratulace k 60. narozeninám, strojopis, telegram
- korespondence přijatá: kolektiv sester experimentální chirurgie, přání k 60. narozeninám, strojopis, telegram
- korespondence přijatá: Hašková, Lenka, přání k 60. narozeninám, strojopis, 1961
- korespondence cizí: Jednota společenstev řezníků a uzenářů pro Čechy a Moravu – Československý rozhlas, reakce na Gelovy reportáže z Norimberku, strojopis, 13. 5. 1946
- korespondence cizí: posluchači – Československý rozhlas, reakce na Gelovy reportáže z Norimberku, rukopis, 6. 4. 1946
- korespondence přijatá: Šamánek, K., reakce posluchače na reportáže z Norimberku, strojopis, 12. 5. 1946
- korespondence přijatá: Neumannová, Božena, reakce posluchačky na Gelovy reportáže z Norimberku, rukopis, 5. 10. 1946
- korespondence cizí: Haring – Československý rozhlas, reakce na Gelovy reportáže z Norimberku, rukopis, 16. 3. 1946
- korespondence přijatá: Misar, Zdeněk, starosta Lysé nad Labem, Ložek, Jindřich, místostarosta, Janeček, Zdeněk, jednatel, Jiřík, Vlastislav, člen výboru, poděkování za reportáže z Norimberku, rukopis, 16. 10. 1946
- korespondence přijatá: Bocksneider, Oldřich, technický úředník, reakce na reportáže z Norimberku, rukopis, 28. 1. 1946
- korespondence přijatá: Škoda, Zdeněk, posluchač, reakce na zpravodajství z Norimberku, rukopis, 6. 10. 1946
- korespondence přijatá: Fabian, Ivan, posluchač, poděkování za reportáže z Norimberku, strojopis, 25. 3. 1946
- korespondence přijatá: Růžek, Fr., posluchač, reakce na zpravodajství z Norimberku, rukopis, 29. 3. 1946
- korespondence přijatá: Flajšerová, posluchačka, reakce na zpravodajství z Norimberku, poděkování za doručení dopisu od manžela, rukopis
- korespondence přijatá: Flajšerová, A., poděkování za nalezení dopisu od manžela, rukopis, 3. 6. 1946
- korespondence přijatá: posluchačka, reakce na zpravodajství z Norimberku, rukopis, 16. 5. 1946
- korespondence přijatá odeslaná: Holas, A., reaktor, redakce vysílání pro krajany, Československý rozhlas, průvodní dopis k zaslaným pásmům, strojopis, 26. 11. 1959
- korespondence odeslaná: Holas, A., redaktor, redakce vysílání pro krajany, Československý rozhlas, průvodní dopis k zaslaným scénářům pásem, strojopis, 24. 11. 1959

- korespondence cizí: posluchači – Československý rozhlas, reakce na Gelovy reportáže z Norimberku, strojopis, 8. 5. 1946
- korespondence cizí: posluchači – Československý rozhlas, reakce na Gelovy reportáže z Norimberku, rukopis, 24. 4. 1946
- korespondence přijatá: Janderová, Marie, posluchačka, reakce na nalezení dopisu, Flajšera, Leopolda – má to být Jandera, Leopold, strojopis, 19. 6. 1946
- korespondence přijatá: posluchač, žádost o předložení dopisu soudu v Norimberku, rukopis, 28. 2. 1946
- korespondence cizí: Štajf, Otakar – Střemchová, Jiřina (manželka Fr. Gela), vzpomínka na Gela, rukopis, 16. 9. 1981
- korespondence přijatá: osazenstvo materiálové kanc. I. Avia Letňany, posluchačské reakce na zpravodajství z Norimberku, strojopis, 11. 4. 1946
- korespondence odeslaná: Vosmíkovi, gratulace k sňatku, strojopis, 24. 1. 1972
- korespondence odeslaná: ???, poděkování za účast na vědecké radě, strojopis, 22. 4. 1967
- korespondence odeslaná: ???, gratulace k Zalté Goethově ceně, strojopis, 30. 3. 1967
- korespondence přijatá: Bareš, Gustav, děkan fakulty osvěty a novinářství, pozvánka na vědeckou radu, na programu návrh na jmenování s. doc. Fr. Gela profesorem, strojopis, cyklostyl, 16. 3. 1967
- korespondence přijatá: Jíchová, Marie, posluchačka, reakce na program Bílá kronika, rukopis
- korespondence přijatá: posluchač, námět na reportáž pro program Bílá kronika, rukopis, 15. 11. 1947
- korespondence přijatá: Daňková, Božena, posluchačka, reakce na program Bílá kronika, rukopis, 14. 1. 1947
- korespondence přijatá: Leščuk, Josef, posluchač, reakce na program Bílá kronika, rukopis, 15. 1. 1947
- korespondence přijatá: Kilberger, Václav, posluchač, reakce na program Bílá kronika, strojopis, 17. 1. 1947
- korespondence přijatá: Rejman, Frant. posluchač, reakce na program Bílá kronika, rukopis, 4. 2. 1947
- korespondence přijatá: Zdráhalová, Vilma, posluchačka, reakce na program Bílá kronika, rukopis, 17. 1. 1947
- korespondence přijatá: Kovaříková, Anna, posluchačka, námět pro program Bílá kronika, rukopis, nedatováno
- korespondence přijatá: Kalinová, Jiřina, učitelka mat. školky, námět pro program Bílá kronika, strojopis, 23. 1. 1947
- korespondence přijatá: Součkoví, posluchači, reakce na program Bílá kronika, rukopis, 18. 1. 1947
- korespondence přijatá: Slabá. Vlasta, posluchačka, reakce na program Bílá kronika, rukopis, nedatováno
- korespondence přijatá: Matějčková, Helena, posluchačka, reakce na program Bílá kronika, rukopis, 13. 1. 1947
- korespondence přijatá: Weiserová, posluchačka, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 10. 1. 1946
- korespondence přijatá: Náhlovská, Jarmila, úřednice, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 7. 1. 1947
- korespondence přijatá: Čaňa, Vojtěch, posluchač, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 18. 1. 1947

- korespondence přijatá: Louda, Ladislav, štábní strážmistr, námět pro program Bílá kronika, strojopis, 7. 1. 1947
- korespondence přijatá: Písačka, Jos. bývalý politický vězeň, námět pro program Bílá kronika, rukopis
- korespondence přijatá: Brabec, Rudolf, posluchač, námět pro program Bílá kronika, strojopis, 25. 1. 1947
- korespondence přijatá: posluchač, námět pro program Bílá kronika, rukopis
- korespondence přijatá: Švec, Karel, krejčí, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 13. 1. 1947
- korespondence přijatá: posluchač, nečitelné, námět pro program Bílá kronika, rukopis
- korespondence přijatá: Komárek, František, posluchač, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 25. 1. 1947
- korespondence přijatá: Němeček, B., posluchač, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 17. 1. 1947
- korespondence přijatá: Junková, M., posluchačka, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 17. 1. 1947
- korespondence přijatá: Holeček, Vladimír, vrchní důchodkový tajemník, námět pro program Bílá kronika, strojopis
- korespondence přijatá: Hloch, Boleslav, rolník, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 25. 1. 1947
- korespondence přijatá: Bouzek, B., posluchač, námět pro program Bílá kronika, rukopis,
- korespondence přijatá: Škrdlant, Karel, posluchač, námět pro program Bílá kronika, strojopis, 18. 1. 1947
- korespondence přijatá: Hnyk, posluchač, námět pro program Bílá kronika, strojopis, 14. 1. 1947
- korespondence přijatá: Houdková, Květa, posluchačka, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 15. 1. 1947
- korespondence přijatá: Novák, Václav, posluchač, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 20. 1. 1947
- korespondence přijatá: Brixová, Ludmila, posluchačka, námět pro program Bílá kronika, rukopis
- korespondence přijatá: Michálek, František, posluchač, námět pro program Bílá kronika, strojopis, 16. 1. 1937 (zřejmě překlep, 1947)
- korespondence přijatá: Kolaříková, Nast'a, posluchačka, námět pro program Bílá kronika, rukopis
- korespondence cizí: Hlaváček, Jos., posluchač – Československý rozhlas, námět pro program Bílá kronika, rukopis, 9. 1. 1947
- korespondence přijatá: Doleček, Josef, rolník, námět pro program Bílá kronika, rukopis
- korespondence přijatá: Miřijovská, Jarmila, reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 11. 1. 1982
- korespondence přijatá: nečitelné, přání k 65. narozeninám, rukopis, 15. 9. 1966
- korespondence přijatá: ředitel nakladatelství Naše vojsko, podpis nečitelný, gratulace k 65. narozeninám strojopis, 16. 9. 1966
- korespondence přijatá: Majerová, Marie, spisovatelka, přání k 65. narozeninám, rukopis, 16. 9. 1966
- korespondence odeslaná: Majerová, Marie, spisovatelka, poděkování za gratulaci k 65. narozeninám, strojopis, 1. 11. 1966

- korespondence přijatá: Valenta, Vladimír, JUDr., bývalý spolužák z gymnázia, gratulace k 65. narozeninám, strojopis, 15. 9. 1966
- korespondence odeslaná: Valenta, Vladimír, JUDr., bývalý spolužák z gymnázia, poděkování za gratulaci k 65. narozeninám, strojopis, 15. 10. 1966
- korespondence přijatá: Reček, Karel, vzdálený příbuzný, gratulace k 65. narozeninám, rukopis, 16. 9. 1966
- korespondence přijatá: Koutek, Jaromír, Dr., gratulace k narozeninám, rukopis, 17. 9. 1966
- korespondence odeslaná: Koutek, Jaromír, Dr. poděkování za gratulaci k narozeninám, strojopis, 21. 10. 1966
- korespondence přijatá: Krausová, Jana, budoucí lékařka, gratulace k 65. narozeninám a reakce na knihu Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 11. 9. 1966
- korespondence odeslaná: Krausová, Jana, budoucí lékařka, poděkování za gratulaci a za porozumění knize Přemožitel neviditelných dravců, strojopis, 1. 10. 1966
- korespondence přijatá: Heyrovský, Jaroslav, profesor, gratulace k 65. narozeninám, strojopis, 17. 9. 1966
- korespondence odeslaná: Heyrovský, Jaroslav, profesor, poděkování za gratulaci k narozeninám, strojopis, 15. 10. 1966
- korespondence přijatá: nečitelné, gratulace k narozeninám rukopis s karikaturou, září 1966
- korespondence přijatá: Lišková, Miroslava, Svoboda, Vladimír, Lišková, Marianna, Lišková, Martina, Svobodová, Andrea, gratulace k 65. narozeninám, strojopis. 17. 9. 1966
- korespondence přijatá: Procházka, Vladimír, akademik, gratulace k 65. narozeninám, strojopis, 17. 9. 1966
- korespondence odeslaná: Procházka, Vladimír, akademik, poděkování za gratulaci k 65. narozeninám a žádost o přečtení Sborníku rozhlasových pásem doc. Františka Gela, strojopis, 14. listopadu 1966
- korespondence přijatá: Weber, Klement, prof. MUDr. přání k 65. narozeninám, rukopis, 17. 9. 1966
- korespondence odeslaná: Weber, Klement, prof. MUDr., poděkování za přání k narozeninám, strojopis, 21. 10. 1966
- korespondence přijatá: Bílek, Bohumil, přání k 65. narozeninám, strojopis, 18. 9. 1966
- korespondence přijatá: Hruška, Jan, Československý rozhlas, průvodní dopis k zaslání opisu relace vysílané ke Gelovým 65. narozeninám. strojopis, 15. 2. 1967
- korespondence přijatá: Budil, Ivo, Československý rozhlas, přání k 65. narozeninám za rubriku vědy techniky, strojopis, 16. 9. 1966
- korespondence přijatá: Starý, Oldřich, rektor Univerzity Karlovy, blahopřání k 65. narozeninám, strojopis, 16. 9. 1966
- korespondence odeslaná: Starý, Oldřich, rektor Univerzity Karlovy, poděkování za gratulaci k 65. narozeninám, strojopis 21. 9. 1966
- korespondence přijatá: Sedlák, Ivan, posluchač, gratulace k 65. narozeninám a vzpomínka na F. Gela jako zuřivého reportéra, strojopis, 15. 9. 1966
- korespondence přijatá: Maťák, bývalý vrátný hotelu Evropa, blahopřání k 65. narozeninám, rukopis, 12. 9. 1966
- korespondence přijatá: Händle, Jaroslav, gratulace k 65. narozeninám, rukopis, 19. 9. 1966

- korespondence přijatá: Lahaxe, Roland, Secrétaire de la Fédération du Nod du Parti Comuniste Francais, reakce na knihu Internacionála a Marseillaisa, strojopis, francouzsky, fotokopie. 15. 12. 1954
- korespondence odeslaná: nakladatelství Magnet, průvodní dopis k odevzdávanému lektorskému posudku na knihu Pinto, Oreste: Spycatcher, strojopis, 4. 10. 1968; příloha: Lektorský posudek pro redakci Magnetu na knihu: Pinto, Oreste: Spycatcher. strojopis, 4 listy, 1. 10. 1968
- korespondence přijatá: Zdenka, průvodní dopis k opisu vysílání a žádost o texty pro redakci AZ, strojopis, bez data
- korespondence přijatá: studenti ION UK, oboro novinářství, blahopřání k 60. narozeninám, strojopis, 18. 9. 1961
- Úsměvné stránky pozadí soudniček, příspěvek pro: Československý novinář, 19. 6. 1961, strojopis, 5 listů
- incipit: Úsměvné stránky pozadí soudniček, příspěvek pro: Československý novinář, 19. 6. 1961, strojopis, 3 listy
- Proč miluji rozhlas, článek, strojopis, 6. 9. 1962, 5 listů
- úvodní slova programu Bílá kronika, rozhlasový scénář, strojopis, nedatováno, 1 list
- korespondence odeslaná: ???, doktorka, vzpomínka z války, strojopis, nedatováno
- incipit: Dějiny válečného zpravodajství. Případ války, jež málem... Laterna magika, strojopis, 1 list
- Arthur Schopenhauer, vytištěná fotografie
- Nový, Petr: Co bychom byli bez Gela. Slovo. 18. 10. 1997